Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów-historia(IV-VIII)

1. Oceniając, nauczyciel bierze pod uwagę możliwości intelektualne ucznia, jego stosunek do przedmiotu, zaangażowanie i wkład pracy oraz zalecenia poradni psychologiczno-pedagogicznych.

2. Cele oceniania:

-wdrażanie do systematycznej pracy i samooceny
-określenie stopnia opanowania wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych -motywowanie uczniów do dalszej pracy
-oddziaływanie na uczniów najzdolniejszych
-dostarczanie rodzicom i uczniom informacji o poziomie osiągnięć edukacyjnych I postępach w tym zakresie
-ustalenie oceny śródrocznej oraz rocznej

3. Ocenie podlegają:

-znajomość i rozumienie treści programowych
-opisywanie zjawisk i procesów historycznych zachodzących na przestrzeni dziejów -znajomość postaci i wydarzeń historycznych
-umiejętność czytania i interpretacji tekstów źródłowych -korzystanie z różnorodnych źródeł wiedzy
-umiejętność pracy z mapą historyczną

4. Ocenie podlegają:

Podlega ocenie:	Waga	Skala oceniania	Ważne informacje
Sprawdziany	3	1-6	-podsumowują poszczególne działy. -poprzedzone są zawsze lekcją powtórzeniową -zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i wpisane do dziennika elektronicznego. - jeżeli w dniu zapowiedzianego sprawdzianu nieobecny jest odział klasowy lub nauczyciel to sprawdzian zostaje przeniesiony na najbliższą lekcję historii. -Uczeń nieobecny w dniu pisania sprawdzianu ma obowiązek zaliczyć materiał w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły. Termin i miejsce ustala z Nauczycielem. W zapisie, w dzienniku elektronicznym umieszczany jest symbol „0” -Brak wymaganej oceny uwzględnia się przy ustalaniu oceny śródrocznej i końcoworocznej. - Uczeń ma obowiązek poprawy sprawdzianu napisanego na ocenę niedostateczną. Termin i miejsce ustala z nauczycielem. -Uczeń ma również prawo do jednokrotnej poprawy każdego sprawdzianu ocenianego na ocenę wyższą niż niedostateczna. Termin na poprawę wynosi dwa tygodnie. W przypadku, gdy uczeń poprawia sprawdzian – do oceny

			śródrocznej i rocznej brane pod uwagę są obie oceny - Wszystkie oceny są jawne i podawane uczniom oraz rodzicom przez dziennik elektroniczny. Wpisanie oceny do dziennika jest równoznaczne z poinformowaniem o niej ucznia i rodziców (opiekunów prawnych). - Rodzic/opiekun prawny ma prawo wglądu w sprawdzian podczas zebrań, dni otwartych lub w czasie dyżuru nauczyciela. Nauczyciel przechowuje je w szkole do ostatniego dnia roku szkolnego.
Kartkówka	1	1-5	- obejmuje zakres materiału z trzech ostatnich lekcji. - kartkówka może być niezapowiedziana. - rodzic/opiekun prawny ma prawo wglądu w kartkówkę podczas zebrań, dni otwartych lub w czasie dyżuru nauczyciela. - Nauczyciel przechowuje je w szkole do ostatniego dnia roku szkolnego.
Odpowiedzi ustne	1	1-5	- obejmuje zakres materiału z trzech ostatnich lekcji.
Praca na lekcji			Ocenę za prace na lekcji otrzymuje uczeń, który: -często i poprawnie wypowiada się na dany temat. -prawidłowo wykonuje powierzone mu zadania. -czynnie włącza się w prace w grupie Uczeń może również zostać oceniony za brak pracy na lekcji. Brak przygotowania do zajęć nie zwalnia ucznia z pracy na lekcji.
Prace domowe	1	1-5	-Uczeń ma obowiązek odrabiać zadania domowe. -o braku zadania domowego nauczyciel informuje rodzica/prawnego opiekuna poprzez informacje w dzienniku elektronicznym. -brak zadania domowego ma wpływ na ocenę z zachowania.
Prace dodatkowe	1-2	2-6	-Prace udostępniane przez nauczyciela dla uczniów chętnych. -Ocena zależy przede wszystkim od poprawności i samodzielności wykonanych zadań.
Udział w konkursach historycznych	1-2	5-6	-Ocenę otrzymują uczniowie, którzy wezmą udział w konkursie historycznym i zostaną wyróżnieni lub zajmą czołowe miejsca. -ocena zależy od rangi konkursu.

3. Sprawdziany i kartkówki mogą być oceniane punktami, procentowo lub stopniem:

Sprawdziany:	Kartkówki:
97%-100% - 6 (celująca) 90% - 96% - 5 (bardzo dobry) 74% - 89% - 4 (dobry) 50% - 73% - 3 (dostateczny) 49% - 32% - 2 (dopuszczający) 0 - 31% - 1 (niedostateczny)	90% - 100% - 5 (bardzo dobry) 75% - 89% - 4 (dobry) 50% - 74% - 3 (dostateczny) 30% - 49% - 2 (dopuszczający) 0-29%-1 (niedostateczny)

7. Uczeń ma prawo zgłosić fakt nieprzygotowania do lekcji lub brak zadania, tzw. „np.” (2 razy w ciągu semestru dla uczniów mających 2 godziny historii tygodniowo i 1 raz dla uczniów mających 1 godzinę tygodniowo) bez podania przyczyny. Każde następne nieprzygotowanie lub brak zadania skutkuje uwagą wpisaną do dziennika elektronicznego.

8. Uczeń ma obowiązek uzupełnić wszystkie braki wynikające z nieobecności na lekcji w ciągu tygodnia od powrotu do szkoły. Uczeń, wracający do szkoły po dłuższej (trwającej co najmniej tydzień) usprawiedliwionej nieobecności, zgłasza się do nauczyciela i ustala z nim czas nadrobienie zaległego materiału.

9. Uczeń ma obowiązek nosić zeszyt przedmiotowy, ćwiczenia i podręcznik-ich brak będzie traktowany jako „nieprzygotowanie do lekcji”.

10. Ocenę semestralną/roczną ustala nauczyciel na podstawie ocen cząstkowych uzyskanych przez ucznia oraz własnych obserwacji. Decyzję o wadze danej oceny podejmuje nauczyciel. Wyliczona średnia (arytmetyczna lub ważona) nie jest wyznacznikiem oceny klasyfikacyjnej, ale może stanowić pomoc przy ustalaniu oceny.

Dominika Koppens
Katarzyna Hausner-Bill

Wymagania edukacyjne na śródroczne i końcoworoczne oceny z historii w klasach IV-VIII (Wymagania ogólne)

Ocena semestralna i końcoworoczna jest efektem pracy i nauki ucznia podczas całego semestru i roku szkolnego.

Ocena niedostateczna:

Uczeń nie opanował wiedzy i umiejętności w zakresie umożliwiającym mu dalsze kształcenie w przedmiocie. Nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykonać prostych zadań, nie wykazuje chęci do współpracy z nauczycielem ani z kolegami. Nie jest w najmniejszym stopniu zainteresowany przedmiotem.

Ocena dopuszczająca:

Uczeń powinien znać:
Elementarne fakty, pojęcia i zjawiska oraz postacie i daty pozwalające na zrozumienie podstawowych wydarzeń historycznych.

Uczeń powinien umieć:
-opisać wydarzenia lokując je w czasie i przestrzeni
-szeregować fakty według ważności
-analizować proste fakty i zjawiska historyczne
-odszukiwać informację historyczną w źródłach
-przedstawiać prostą rekonstrukcję wydarzeń historycznych w formie pisemnej

Ocena dostateczna:

Uczeń powinien znać:
Fakty, pojęcia proste i złożone, postacie, daty i zjawiska pozwalające na zrozumienie najważniejszych związków przyczynowo-skutkowych i czasowo-przestrzennych.

Uczeń powinien umieć:
-opisać wydarzenia ukazując związki między faktami
-ocenić podstawowe fakty i zjawiska historyczne
-prezentować własne stanowisko w stosunku do omawianych na lekcji problemów stosując argumenty historyczne
-dostrzegać i samodzielnie formułować problemy
-odszukiwać i gromadzić informacje historyczne w różnych źródłach, interpretować źródła w zakresie umożliwiającym zrozumienie zawartych w nim informacji

Ocena dobra:

Uczeń powinien znać:
Fakty, wydarzenia, pojęcia, postacie, zjawiska i daty pozwalające na zrozumienie większości relacji i związków dotyczących rzeczywistości historycznej.

Uczeń powinien umieć:
-wskazać przyczyny, następstwa i skutki opisywanych wydarzeń i zależności między nimi

-oceniać samodzielnie fakty i zjawiska historyczne -
analizować fakty i zjawiska historyczne
-prezentować własne stanowisko z uwzględnieniem różnych interpretacji zjawisk historycznych -porównywać fakty i zjawiska historyczne z różnych epok
-formułować i rozwiązywać problemy historyczne pod kierunkiem nauczyciela
-gromadzić i przetwarzać informacje zawarte w różnych źródłach historycznych -przeprowadzać analizę porównawczą źródeł historycznych
-przedstawić w formie pisemnej przebieg procesu historycznego

Ocena bardzo dobra:

Uczeń powinien znać:
Fakty, wydarzenia , zjawiska, postacie, pojęcia i daty pozwalające na zrozumienie wszystkich relacji, zjawisk i procesów omawianych na lekcji.

Uczeń powinien umieć:
-opisać różne aspekty procesu historycznego w całej jego złożoności
-oceniać samodzielnie fakty, postacie i zjawiska historyczne
-prezentować własne stanowisko w oparciu o krytyczną analizę zjawisk historycznych
-porównywać fakty i zjawiska z uwzględnieniem zmian w różnych epokach historycznych -samodzielnie stawiać i rozwiązywać problemy historyczne -krytycznie analizować źródła historyczne
-wykorzystywać wiedzę historyczną w nowych sytuacjach poznawczych

Ocena celująca:

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania. Biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu różnych problemów historycznych. Osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych lub w olimpiadzie historycznej.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

KLASA IV SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Kursywą zaznaczone są tematy dodatkowe ujęte w podstawie programowej.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
1. Co to jest historia?	Uczeń1rozumie: • pojęcia: historia (dzieje), historyk. Uczeń1potrafi: • wyjaś1nić1, w jakim celu poznaje się historię.	Uczeń1rozumie: • pojęcie: historia prywatna, • konieczność1ć1 poznawania historii w sposó1b chronologiczny. Uczeń1potrafi: • wyjaś1nić1, czym zajmuje się historyk, • podać1przykłady wydarzeń1należ8ących do historii prywatnej.	Uczeń1rozumie: • pojęcia: historia rodzinna, historia pań1stw. Uczeń1potrafi: • podać1przykłady wydarzeń1należ8ących do historii rodzinnej.	Uczeń1rozumie: • historię jako cykl zmian dokonanych przez człowieka. Uczeń1potrafi: • podać1przykłady wydarzeń1należ8ących do historii pań1stw.	Uczeń1potrafi: • opisać1Krakó1w w ró1ż8nych okresach historycznych.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
2. O mierzeniu czasu	Uczeń1zna: • sposó1b mierzenia czasu, któ1rym posługują się ludzie w Europie, • rzymski sposó1b zapisu cyfr i liczb. Uczeń1rozumie: • pojęcia: oś1czasu, nasza era (n.e.), przed naszą erą (p.n.e.), wiek (stulecie), tysiąclecie, zegar, • zasady ustalania wieku i połowy wieku dla danego wydarzenia historycznego. Uczeń1potrafi: • określić1wiek i połowę wieku dla danego wydarzenia historycznego.	Uczeń1zna: • wydarzenie, któ1re dało początek obowiązującemu w Europie systemowi datacji. Uczeń1rozumie: • pojęcie: kalendarz, • dlaczego korzystamy z osi czasu. Uczeń1potrafi: • obliczać1upływ czasu między wydarzeniami historycznymi i umieszczać1 je na osi czasu.	Uczeń1rozumie: • pojęcie: chronologia, • znaczenie umieszczania wydarzeń1w kolejnoś1ci chronologicznej. Uczeń1potrafi: • wyjaś1nić1, w jakim celu mierzy się czas.	Uczeń1potrafi: • wymienić1poznane typy zegaró1w.	Uczeń1potrafi: • opowiedzieć1 historię zegaró1w.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
3. Jak poznać1 przeszłoś1ć1?	Uczeń1zna: • podział ź1ró1deł historycznych. Uczeń1rozumie: • pojęcia: ź1ró1dła historyczne, ź1ró1dła pisane, ź1ró1dła materialne, ź1ró1dła ustne. Uczeń1potrafi: • podać1przykłady ź1ró1deł pisanych i materialnych.	Uczeń1rozumie: • pojęcia: archeologia, archeolog, muzeum. Uczeń1potrafi: • opowiedzieć1, na czym polega praca historyka, • przedstawić1zadania muzeó1w.	Uczeń1rozumie: • pojęcia: wykopaliska archeologiczne, kronika, • związki między archeologią a historią. Uczeń1potrafi: • opowiedzieć1, na czym polega praca archeologa, • podać1przykłady odkryć1dokonanych przez archeologó1w.	Uczeń1zna: • przykłady muzeó1w. Uczeń1rozumie: • pojęcie: dziedzictwo historyczne, • rolę, jaką w poznawaniu historii odgrywają ź1ró1dła historyczne. Uczeń1potrafi: • wyjaś1nić1, w jaki sposó1b badania archeologiczne przyczyniają się do poszerzenia naszej wiedzy o przeszłoś1ci, • wyjaś1nić1, dlaczego trzeba chronić1 dziedzictwo historyczne.	Uczeń1zna: • okoliczność1ci powstania i upadku osady w Biskupinie. Uczeń1potrafi: • opowiedzieć1 o odkryciach dokonanych przez archeologó1w w Biskupinie.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
4. Moja rodzina	Uczeń1zna: • nazewnictwo stosowane do określenia relacji między poszczególnymi członkami rodziny. Uczeń1rozumie: • pojęcia: rodzina, krewny, przodek. Uczeń1potrafi: • na przykładzie własnej rodziny wymienić1 osoby wchodzące w skład rodziny małej i rodziny wielkiej.	Uczeń1zna: • tradycje własnej rodziny. Uczeń1rozumie: • pojęcia: rodzina mała, rodzina wielka, pamiątka rodzinna, tradycje rodzinne. Uczeń1potrafi: • określić1związki pokrewieństwa między poszczególnymi członkami rodziny, • wymienić1przykłady pamiątek rodzinnych.	Uczeń1rozumie: • pojęcia: genealogia, drzewo genealogiczne. Uczeń1potrafi: • opowiedzieć1 o wydarzeniu z historii swojej rodziny, • wyrazić1opinię na temat gromadzenia pamiątek rodzinnych i kultywowania tradycji rodzinnych, • opowiedzieć1o własnej pamiątce rodzinnej.	Uczeń1zna: • sposoby umożliwiające poznanie historii rodziny. Uczeń1rozumie: • znaczenie zdjęć1 i innych pamiątek rodzinnych jako źródeł historycznych. Uczeń1potrafi: • wyjaśnić1, w jaki sposób może na poznać1historię swojej rodziny.	Uczeń1potrafi: • sporządzić1drzewo genealogiczne swojej rodziny.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY

	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
5. Ojczyzna małych ojczyzn	Uczeń1zna: • sąsiadó1w Polski, • nazwy regionó1w wchodzących w skład Polski. Uczeń1rozumie: • pojęcia: region, ojczyzna, mała ojczyzna, patriotyzm. Uczeń1potrafi: • wskazać1na mapie Polskę i jej regiony, • posługiwać1się planem miejscowoś1ci.	Uczeń1zna: • lokalizację największych zabytkó1w w Polsce, • zabytki i wydarzenia związane z historią własnej miejscowoś1ci, Uczeń1potrafi: • opisać1głó1wne regiony Polski, • wyjaś1nić1ró1ż8nicę między małą ojczyzną a ojczyzną, • wskazać1na mapie miejscowoś1ć1, w któ1rej mieszka.	Uczeń1zna: • znane postacie i legendy związane z historią własnej miejscowoś1ci, • herb własnej miejscowoś1ci. Uczeń1rozumie: • rolę, jaką w ż8yciu człowieka odgrywa mała ojczyzna. Uczeń1potrafi: • opisać1swoją małą ojczyznę.	Uczeń1potrafi: • podać1podstawowe informacje na temat ukształtowania powierzchni kraju, • powiązać1 najważ8niejsze zabytki i symbole kultury polskiej z właś1ciwymi regionami i wskazać1 je na mapie, • zebrać1informacje o własnej miejscowoś1ci.	Uczeń1potrafi: • przedstawić1zalety i wady ukształtowania powierzchni Polski.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
6. Polskie symbole i ś1więta narodowe	Uczeń1zna: • postacie: Jana Henryka Dąbrowskiego, Jó1zefa Wybickiego, • oficjalną nazwę pań1stwa polskiego, • polskie symbole narodowe. Uczeń1rozumie: • pojęcia: symbole narodowe, flaga, godło, hymn pań1stwowy (narodowy). Uczeń1potrafi: • zachować1odpowiednią postawę wobec polskich symboli narodowych, • wymienić1najważ8niejsze ś1więta narodowe, • odś1piewać1trzy zwrotki i refren *Mazurka Dąbrowskiego*.	Uczeń1zna: • najważ8niejsze miejsca pamięci narodowej. Uczeń1rozumie: • pojęcia: rzeczpospolita (republika), obywatel, miejsce pamięci narodowej, ś1więto narodowe. Uczeń1potrafi: • zlokalizować1lokalne miejsca pamięci narodowej.	Uczeń1potrafi: • wyjaś1nić1, co zadecydowało o nadaniu konkretnym terenom, budowlom i obiektom statusu miejsc pamięci narodowej, • opisać1najważ8niejsze miejsca pamięci narodowej, • wyjaś1nić1, z jakimi wydarzeniami są związane miejsca pamięci narodowej, • wyjaś1nić1, dlaczego obchodzimy ś1więta narodowe.	Uczeń1potrafi: • wymienić1 najważ8niejsze miejsca pamięci narodowej i wytłumaczyć1ich znaczenie, • wytłumaczyć1znaczenie najważ8niejszych ś1wiąt narodowych.	Uczeń1potrafi: • opisać1lokalne miejsca pamięci narodowej.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
7. Legendy o początkach Polski	Uczeń1zna: • najważ8niejsze legendy związane z początkami Polski. Uczeń1rozumie: • pojęcia: plemię, gró1d, legenda. Uczeń1potrafi: • wskazać1na mapie Wielkopolskę i Gniezno.	Uczeń1zna: • gló1wnych bohateró1w polskich legend. Uczeń1rozumie: • pojęcia: dynastia, kolebka. Uczeń1potrafi: • opowiedzieć1 najważ8niejsze polskie legendy, • wymienić1ró1ż8nice między legendą a historią.	Uczeń1potrafi: • rozpoznać1cechy charakterystyczne legendy, • odró1ż8niać1fikcję od prawdy historycznej, • wyjaś1nić1, kim byli Słowianie.	Uczeń1rozumie: • znaczenie legend dla poznania początkó1w pań1stwa polskiego. Uczeń1potrafi: • wskazać1na mapie siedziby Słowian.	

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
Dawni Słowianie	Uczeń1zna: • *nazwy głównych plemion słowiańskich zamieszkujących ziemie polskie.*	Uczeń1zna: • *główne zajęcia Słowian.*	Uczeń1rozumie: • *rolę i znaczenie grodów.* Uczeń1potrafi: • *wskazać na mapie tereny w Europie zamieszkane przez plemiona słowiańskie.*	Uczeń1rozumie: • pojęcie: *zemieślnik.* Uczeń1potrafi: • *opisać wygląd grodu słowiańskiego,* • *opisać wygląd słowiańskiej chaty.*	Uczeń1potrafi: • *opisać warunki naturalne panujące na ziemiach polskich w X w.,* • *przedstawić warunki życia Słowian w X w.*

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
8. Chrzest Polski	Uczeń1zna: • datę: 966, • postacie: Mieszka I, Dobrawy, • przyczyny, któ1re skłoniły Mieszka I do przyjęcia chrztu. Uczeń1rozumie: • pojęcie: poganin. Uczeń1potrafi: • wskazać1na mapie pań1stwo Mieszka I.	Uczeń1rozumie: pojęcie: gró1d. Uczeń1potrafi: • wyjaś1nić1, dlaczego Mieszko I przyjął chrzest, • opisać1zmiany, jakie zaszły w pań1stwie polskim po 966 r., • wyjaś1nić1, jak zmieniła się sytuacja polityczna Polski w Europie po chrzcie Mieszka I.	Uczeń1zna: • datę: ok. 960. Uczeń1rozumie: • pojęcie: kultura zachodnioeuropejska, • znaczenie chrztu jako wydarzenia, któ1re zapoczątkowało historię Polski. Uczeń1potrafi: • określić1zasięg terytorialny pań1stwa Mieszka I, • przedstawić1 okoliczności1ci, w któ1rych doszło do chrztu Mieszka I.	Uczeń1rozumie: • pojęcia: kurhan, palatium. Uczeń1potrafi: • opisać1wygląd grodu w Gnieź1nie, • wymienić1elementy kultury zachodnioeuropejskiej, któ1rą Polska przyjęła po 966 r.	Uczeń1potrafi: • omó1wić1wierzenia Polan.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
Początki chrześcijaństwa w Polsce	Uczeń1rozumie: • pojęcie: *zakonnik (mnich)*.	Uczeń1rozumie: • *co się zmieniło w państwie Polan po przyjęciu chrztu przez Mieszka*. Uczeń1potrafi: • *wymienić najważniejsze zmiany, jakie w życiu Polan wprowadziła religia chrześcijańska*.	Uczeń1rozumie: • pojęcie: *łacina*. Uczeń1potrafi: • *opisać życie i obyczaje Polan przed przyjęciem chrztu*.	Uczeń1rozumie: • *znaczenie niektórych słów Słowian*.	Uczeń1potrafi: • *dostrzec przykłady wpływu obcych języków na język Polan i język polski*.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
9. Pierwszy kró1l Polski	Uczeń1zna: • daty: 992, 1000, 1025, • postacie: biskupa Wojciecha, Bolesława Chrobrego. Uczeń1rozumie: • pojęcie: zjazd gnieź1nień1ski. Uczeń1potrafi: • wymienić1decyzje ogłoszone podczas zjazdu gnieź1nień1skiego.	Uczeń1zna: • datę: 997. Uczeń1rozumie: • pojęcia: wyprawa misyjna, wojowie. Uczeń1potrafi: • wskazać1na mapie zmiany terytorialne pań1stwa polskiego w czasie panowania Bolesława Chrobrego, • opowiedzieć1historię zjazdu gnieź1nień1skiego, • zlokalizować1na mapie grody, któ1re ogłoszono w 1000 r. biskupstwami.	Uczeń1zna: • postać1: Ottona III. Uczeń1rozumie: • pojęcie: diadem, • znaczenie zjazdu gnieź1nień1skiego. Uczeń1potrafi: • scharakteryzować1 postać1biskupa Wojciecha, • wyjaś1nić1, w jakich okoliczno ś1ciach nastąpiły zmiany terytorialne pań1stwa polskiego w czasie panowania Bolesława Chrobrego.	Uczeń1potrafi: • wyjaś1nić1przyczyny zorganizowania wyprawy misyjnej do Prus, • omó1wić1przebieg i skutki wyprawy misyjnej do Prus, • omó1wić1dokonania Bolesława Chrobrego.	Uczeń1rozumie: • znaczenie symbolicznej koronacji Bolesława Chrobrego dokonanej przez Ottona III, • znaczenie właś1ciwej koronacji Bolesława Chrobrego. Uczeń1potrafi: • opisać1okoliczno ś1ci powstania Drzwi Gnieź1nień1skich i wyjaś1nić1, co przedstawiają.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
Wojna Bolesława Krzywoustego z Niemcami	Uczeń1zna: • postacie: *Bolesława Krzywoustego, Zbigniewa*. Uczeń1rozumie: • pojęcie: *rycerz*.	Uczeń1potrafi: • *wyjaśnić, kim byli rycerze,* • *wskazać na mapie Głogów*.	Uczeń1zna: • datę: *09,* • postać*1:Henryka V*. Uczeń1rozumie: • pojęcia: *katapulta, trebusz, wieża oblężnicza*.	Uczeń1zna: • *przyczyny konfliktu między Bolesławem a Zbigniewem*. Uczeń1rozumie: • pojęcie: *trybut*. Uczeń1potrafi: • *omówić przebieg konfliktu Bolesława Krzywoustego z Henrykiem V,* • *opowiedzieć o machinach oblężniczych używanych w dawnych konfliktach*.	Uczeń1potrafi: • *opisać przebieg oblężenia Głogowa,* • *ocenić postawę obrońców Głogowa*.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
Zakony w Polsce	Uczeń1potrafi: • *wyjaśnić, czym zajmowali się zakonnicy*.	Uczeń1potrafi: • *opisać tryb życia mnichów*.	Uczeń1zna: • postacie: *św. Benedykta, św. Francis ka*. Uczeń1rozumie: • pojęcia: *reguła, jałmużna*.	Uczeń1rozumie: • pojęcia: *skryba, skryptorium*, • *znaczenie działalności zakonów dla rozwoju nauki i kultury na ziemiach polskich*. Uczeń1potrafi: • *opisać dokonania św. Franciszka*, • *wyjaśnić, czym zajmowali się franciszkanie i dominikanie*.	Uczeń1potrafi: • *wyjaśnić, w jaki sposób działalność benedyktynów przyczyniła się do rozwoju Europy, w tym ziem polskich*, • *opisać wygląd skryptorium*, • *przedstawić działalność skrybów*.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
10. Kró1l Kazimierz Wielki	Uczeń1zna: • daty: 1333, 1333–1370, • postać1: Kazimierza Wielkiego. Uczeń1rozumie: • pojęcie: zakon krzyż8acki. Uczeń1potrafi: • wskazać1na mapie i umiejscowić1w czasie pań1stwo Kazimierza Wielkiego.	Uczeń1zna: • daty: 1364, 1370. Uczeń1rozumie: • pojęcia: ż8ak, uniwersytet. Uczeń1potrafi: • wymienić1 najważ8niejsze osiągnięcia Kazimierza Wielkiego, • wskazać1na mapie zmiany terytorialne pań1stwa polskiego w czasie panowania Kazimierza Wielkiego.	Uczeń1zna: • datę: 1138, • postacie: Władysława Łokietka, Mikołaja Wierzynka. Uczeń1rozumie: • pojęcie: rozbicie dzielnicowe Polski, • przyczyny utworzenia Akademii Krakowskiej. Uczeń1potrafi: • opowiedzieć1 o panowaniu Kazimierza Wielkiego z uwzględnieniem powstania Akademii Krakowskiej, zjazdu monarchó1w w Krakowie i uczty u Wierzynka.	Uczeń1rozumie: • pojęcie: rajca. Uczeń1potrafi: • opisać1sytuację pań1stwa polskiego na początku panowania Kazimierza Wielkiego, • wyjaś1nić1, co oznacza stwierdzenie, ż8e Kazimierz Wielki zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną, • ocenić1panowanie i dokonania Kazimierza Wielkiego.	Uczeń1potrafi: • opisać1okoliczno ś1ci, w jakich doszło do rozbicia dzielnicowego Polski, • wymienić1uczestnikó1w uczty u Wierzynka.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
11. Unia Polski z Litwą	Uczeń1zna: • daty: 1385, 1386, 1386–1572, • postacie: Jadwigi, Władysława Jagiełły. Uczeń1rozumie: •pojęcia: unia, dynastia Jagiellonó1w. Uczeń1potrafi: • wskazać1na mapie Krewo i Wielkie Księstwo Litewskie oraz obszar pań1stwa polsko-litewskiego po zawarciu unii.	Uczeń1rozumie: • dlaczego Jadwigę nazywa się kró1lem Polski. Uczeń1potrafi: • scharakteryzować1 osobę Jadwigi i wymienić1jej zasługi dla kultury polskiej, • wyjaś1nić1przyczyny unii polsko-litewskiej.	Uczeń1zna: • daty: 1384, 1399. Uczeń1potrafi: • opisać1okoliczność1ci, w jakich Jadwiga stała się władczynią Polski, • przedstawić1 najważ8niejsze informacje o pań1stwie litewskim w II połowie XIV w.	Uczeń1potrafi: • opisać1okoliczność1ci, w jakich doszło do zawarcia unii Polski i Litwy.	Uczeń1rozumie: • konsekwencje unii dla relacji między Polską, Litwą a zakonem krzyż8ackim.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
Rycerze i ich zamki	Uczeń1zna: • *najważniejsze elementy konstrukcji zamków rycerskich służące obronie*. Uczeń1rozumie: • pojęcie: *rycerz*.	Uczeń1potrafi: • *opisać wygląd rycerskiego zamku*.	Uczeń1rozumie: • *co oznacza określenie rycerz bez skazy*.	Uczeń1potrafi: • *wyjaśnić, czym się zajmował i jak się utrzymywał rycerz*.	

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
12. Wielka wojna z zakonem krzyż8ackimi	Uczeń1zna: • daty: 1409–1411, 15 lipca 1410, 1411, • postać1: Zawiszy Czarnego z Garbowa, • postanowienia pierwszego pokoju toruń1skiego. Uczeń1potrafi: • zlokalizować1na mapie Grunwald i Toruń1.	Uczeń1potrafi: • opowiedzieć1 o przyczynach i skutkach bitwy pod Grunwaldem, • opisać1przebieg bitwy pod Grunwaldem, • zlokalizować1na mapie ziemię dobrzyń1ską.	Uczeń1zna: • daty: 1308–1309, • postacie najważ8niejszych uczestnikó1w bitwy pod Grunwaldem. Uczeń1rozumie: • konsekwencje przegranej pod Grunwaldem dla zakonu krzyż8ackiego.	Uczeń1potrafi: • omó1wić1relacje miedzy Polską, Litwą a zakonem krzyż8ackim po 1386 r., • wyjaś1nić1, dlaczego w XIV w. Polska nie mogła odzyskać1ziem utraconych na rzecz zakonu krzyż8ackiego.	Uczeń1potrafi: • opisać1relacje polsko--krzyż8ackie w XIV w.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
Polska spichlerzem Europy	Uczeń1zna: • *najważniejsze budowle Gdańska*. Uczeń1rozumie: • pojęcie: *żuraw*.	Uczeń1zna: • datę: *1466*, • *postanowienia drugiego pokoju toruńskiego*. Uczeń1rozumie: • pojęcie: *drugi pokój toruński*. Uczeń1potrafi: • *wskazać na mapie zmiany terytorialne Polski po wojnie trzynastoletniej*.	Uczeń1zna: • daty: *1454–1466*. Uczeń1rozumie: • pojęcia: *wojna trzynastoletnia, spichlerz*, • *znaczenie dla Polski odzyskania dostępu do morza*.	Uczeń1potrafi: • *omówić zmiany gospodarcze na ziemiach polskich w związku z odzyskaniem Pomorza Gdańskiego*, • *opisać wygląd XVI-wiecznego Gdańska*, • *wyjaśnić, z czego wynikała potęga Gdańska*.	Uczeń1rozumie: • pojęcia: *koga, Hanza*. Uczeń1potrafi: • *opisać wygląd kogi*.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
13. O Akademii Krakowskiej	Uczeń1zna: • postać1: Mikołaja Kopernika. Uczeń1rozumie: • pojęcie: astronom. Uczeń1potrafi: • umieś1cić1w czasie odkrycie Mikołaja Kopernika.	Uczeń1rozumie: • pojęcie: ż8ak, Uniwersytet Jagielloń1ski. Uczeń1potrafi: • opisać1ż8ycie krakowskiego ż8aka, • opisać1odkrycie Mikołaja Kopernika.	Uczeń1zna: • datę: 1400, • okoliczność1ci odnowienia Akademii Krakowskiej. Uczeń1rozumie: • pojęcia: teolog, absolwent, teoria. Uczeń1potrafi: • opowiedzieć1 o działalność1ci Akademii Krakowskiej w XV w.	Uczeń1rozumie: • dlaczego odkrycie Mikołaja Kopernika zostało poddane krytyce. Uczeń1potrafi: • wymienić1przedmioty wykładane w Akademii Krakowskiej, • przedstawić1poglądy uczonych w XV w. na temat budowy wszechś1wiata.	Uczeń1potrafi: • opowiedzieć1o ż8yciu Mikołaja Kopernika.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
Złoty wiek kultury polskiej	Uczeń1zna: • postacie: *Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta, królowej Bony*, • *ramy chronologiczne złotego wieku w kulturze polskiej*. Uczeń1rozumie: • pojęcia: *czasy zygmuntowskie, złoty wiek*.	Uczeń1rozumie: • pojęcie: *arras*. Uczeń1potrafi: • *przedstawić wkład Zygmunta I Starego i Zygmunta II Augusta w rozwój kultury polskiej w XVI w*.	Uczeń1zna: • daty: *1507, 1518*. Uczeń1potrafi: • *scharakteryzować postać Zygmunta II Augusta*.	Uczeń1rozumie: • *na czym polegał wpływ królowej Bony na rozwój kultury polskiej w XVI w.*	Uczeń1potrafi: • *opisać wygląd zamku królewskiego na Wawelu i kaplicy Zygmuntowskiej*.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
14. Założ8yciel Zamoś1cia	Uczeń1zna: •postacie: Stefana Batorego, Jana Zamoyskiego, •gło1wne budowle Zamoś1cia. Uczeń1rozumie: •pojęcia: szlachta, wolna elekcja, Rzeczpospolita, mąż8stanu. Uczeń1potrafi: • opisać1działalnoś1ć1 Jana Zamoyskiego.	Uczeń1zna: • datę: 1572, • przyczyny wojny Rzeczpospolitej z Moskwą. Uczeń1rozumie: • pojęcia: Moskwa, magnat (magnateria), rozejm. Uczeń1potrafi: • wyjaś1nić1, na czym polegała ró1ż8nica między rycerstwem a szlachtą.	Uczeń1zna: • daty: 1576, 1577–1582. Uczeń1rozumie: • na czym polegały zagroż8enia związane z wolną elekcją. Uczeń1potrafi: • wskazać1na mapie najważ8niejsze miejsca związane z wojną Rzeczpospolitej z Moskwą, • wymienić1urzędy sprawowane przez Jana Zamoyskiego.	Uczeń1zna: • daty: 1580, 1581–1582, 1582, • postać1: Iwana Groź1nego. Uczeń1potrafi: • wyjaś1nić1cele polityczne Stefana Batorego, • omó1wić1politykę prowadzoną przez Stefana Batorego.	Uczeń1potrafi: • opisać1wygląd XVI-wiecznego Zamoś1cia, • uzasadnić1tezę, ż8e Jan Zamoyski był męż8em stanu.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
Warszawa stolicą Polski	Uczeń1zna: • postać1: *Zygmunta III Wazy*. Uczeń1rozumie: • pojęcie: *stolica*.	Uczeń1rozumie: • pojęcie: *srebrny wiek*.	Uczeń1zna: • daty: *1587, 1596*.	Uczeń1potrafi: • *opisać rolę i znaczenie Krakowa oraz Warszawy w państwie polsko-litewskim*.	

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
15. Potop	Uczeń1zna: • daty: 1655, 1660, • postacie: przeora Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego. Uczeń1rozumie: • pojęcia: potop, wojna szarpana. Uczeń1potrafi: • wskazać1na mapie Częstochowę.	Uczeń1zna: • postać1: Jana Kazimierza, • postanowienia pokoju koń1czącego wojnę ze Szwecją. Uczeń1rozumie: • pojęcie: hetman, • znaczenie obrony Jasnej Gó1ry dla przebiegu konfliktu ze Szwecją. Uczeń1potrafi: • wyjaś1nić1, jaki wpływ na przebieg potopu miała taktyka wojny szarpanej.	Uczeń1zna: • daty: 1654, 1656, • postać1: Karola X Gustawa. Uczeń1rozumie: • pojęcie: oddziały partyzanckie. Uczeń1potrafi: • wyjaś1nić1przyczyny konfliktu Rzeczpospolitej ze Szwecją i z Moskwą w XVII w.	Uczeń1potrafi: • opisać1przebieg konfliktu między Rzeczpospolitej a Szwecją, • opisać1przebieg obrony klasztoru na Jasnej Gó1rze, • wyjaś1nić1przyczyny reakcji Polakó1w na wieś1ć1o ataku szwedzkim na klasztor.	Uczeń1potrafi: • opisać1jak zakoń1czył się konflikt Rzeczpospolitej z Moskwą, • opisać1skutki wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą w XVII w.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
16. Bitwa pod Wiedniem	Uczeń1zna: • datę: 1683, • postać1: Jana III Sobieskiego. Uczeń1rozumie: • pojęcia: islam, muzułmanie, odsiecz Wiednia, husaria. Uczeń1potrafi: • usytuować1w czasie wyprawę wiedeń1ską Jana III Sobieskiego.	Uczeń1potrafi: • opisać1wyprawę wiedeń1ską Jana III Sobieskiego, • opisać1wygląd pałacu w Wilanowie.	Uczeń1zna: • daty: 1672, 1673, • postać1: Kara Mustafy. Uczeń1rozumie: • pojęcia: sułtan, imperium, Allah, wielki wezyr, janczar, • znaczenie zwycięstwa pod Wiedniem.	Uczeń1zna: • elementy uzbrojenia husarza i janczara. Uczeń1potrafi: • opisać1przebieg oblęż8enia Wiednia, • poró1wnać1uzbrojenie husarza i janczara, • opisać1prywatne ż8ycie Jana III Sobieskiego.	Uczeń1potrafi: • opisać1organizację pań1stwa tureckiego i jego cele polityczne.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
W czasach Stanisława Augusta	Uczeń1zna: • daty: *1764–1795*, • postać1: *Stanisława Augusta Poniatowskiego*. Uczeń1rozumie: •pojęcia: *Łazienki Królewskie, czasy stanisławowskie.* Uczeń1potrafi: •*wyjaśnić, w jakim celu odbywały się obiady czwartkowe*.	Uczeń1zna: • *główne zabytki znajdujące się w zespole pałacowo-parkowym w Łazienkach*. Uczeń1rozumie: • *wpływ Stanisława Augusta Poniatowskiego na kulturę polską w XVIII*	Uczeń1zna: • postacie: *Augusta II Mocnego, Augusta III Sasa, Ignacego Krasickiego*, • *ramy chronologiczne asów saskich*. Uczeń1rozumie: • pojęcie: *czasy saskie*. Uczeń1potrafi: • *opowiedzieć o wyglądzie Łazienek Królewskich i znajdujących się tam zabytkach*.	Uczeń1potrafi: • *przedstawić okoliczności wyboru Stanisława Poniatowskiego na króla Polski*, • *opisać przebieg obiadów czwartkowych*.	Uczeń1potrafi: • *opisać sytuację Rzeczpospolitej w czasach saskich*, • *ocenić dokonania Stanisława Augusta Poniatowskiego w dziedzinie kultury*.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
17. Powstanie koś1ciuszkowskie	Uczeń1zna: • daty: 1772, 3 V 1791, 1793, 1794, 1795, • postać1: Tadeusza Koś1ciuszki, • pań1stwa biorące udział w I, II i III rozbiorze Rzeczpospolitej, • przyczyny wybuchu powstania koś1ciuszkowskiego. Uczeń1rozumie: •pojęcia: rozbió1r, kosynierzy. Uczeń1potrafi: • wskazać1na mapie ziemie odebrane Rzeczpospolitej w I, II i III rozbiorze.	Uczeń1zna: • gło1wne postanowienia Konstytucji 3 maja. Uczeń1rozumie: • pojęcia: patrioci, konstytucja, Naczelnik powstania, insurekcja. Uczeń1potrafi: • opisać1okoliczno ś1ci wybuchu i przebieg powstania koś1ciuszkowskiego, • wskazać1na mapie miejsca najważ8niejszych bitew powstania koś1ciuszkowskiego.	Uczeń1zna: • daty: 1792, X 1794, • postać1: Wojciecha Bartosa. Uczeń1potrafi: • opisać1okoliczno ś1ci uchwalenia Konstytucji 3 maja i II rozbioru Rzeczpospolitej, • opisać1okoliczno ś1ci klęski powstania koś1ciuszkowskiego i III rozbioru Rzeczpospolitej.	Uczeń1rozumie: • przyczyny utraty niepodległoś1ci przez Polskę. Uczeń1potrafi: • opisać1okoliczno ś1ci, w jakich doszło do I rozbioru Rzeczpospolitej, • wyjaś1nić1znaczenie polskiego zwycięstwa pod Racławicami.	

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
18. Jak powstał *Mazurek Dąbrowskiego*?	Uczeń1zna: • datę: 1797, • postacie: Jana Henryka Dąbrowskiego, Jó1zefa Wybickiego, • słowa *Mazurka Dąbrowskiego*. Uczeń1rozumie: •pojęcia: emigracja, Legiony Polskie we Włoszech. Uczeń1potrafi: • odś1piewać1trzy pierwsze zwrotki hymnu narodowego.	Uczeń1potrafi: • wyjaś1nić1, jak doszło do wyemigrowania częś1ci Polakó1w z kraju po upadku powstania koś1ciuszkowskiego, • przedstawić1 okoliczno ś1ci powstania Legionó1w Polskich we Włoszech.	Uczeń1zna: • postać1: Napoleona Bonaparte. Uczeń1rozumie: • co oznacza sformułowanie: „wolnoś1ć1, ró1wnoś1ć1, braterstwo”. Uczeń1potrafi: • opisać1okoliczno ś1ci powstania *Pieśni Legionów Polskich e Włoszech* , • wyjaś1nić1, jak doszło do rozwiązania Legionó1w Polskich we Włoszech.	Uczeń1zna: • cele utworzenia Legionó1w Polskich we Włoszech. Uczeń1potrafi: • opisać1działalno ś1ć1 Legionó1w Polskich we Włoszech.	Uczeń1zna: • datę: 1927. Uczeń1potrafi: • ocenić1dokonania Legionó1w Polskich we Włoszech.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
19. Powstanie styczniowe	Uczeń1zna: • daty: 22/23 I 1863, 1863, • postać1: Romualda Traugutta. Uczeń1rozumie: • pojęcia: Kró1lestwo Polskie (Kró1lestwo Kongresowe), branka, tajne pań1stwo, • przyczyny wybuchu powstania listopadowego i powstania styczniowego. Uczeń1potrafi: • wyjaś1nić1, czym było tajne pań1stwo.	Uczeń1zna: • daty: 1830, 1831, 1864. Uczeń1rozumie: • pojęcie: Rząd Narodowy, • charakter powstania styczniowego. Uczeń1potrafi: • zlokalizować1 w przestrzeni powstanie styczniowe.	Uczeń1zna: • daty: 1799, 1815. Uczeń1rozumie: • pojęcia: kongres wiedeń1ski, konfiskata mienia, zsyłka. Uczeń1potrafi: • omó1wić1 funkcjonowanie tajnego pań1stwa.	Uczeń1potrafi: • poró1wnać1stosunek sił między Polakami a wojskiem rosyjskim w 1863 r., • opisać1przebieg i okoliczno ś1ci upadku powstania styczniowego.	Uczeń1potrafi: • opisać1funkcjonowanie Kró1lestwa Polskiego w latach 1815–1830, • opisać1funkcjonowanie Kró1lestwa Polskiego w latach 1815–1830.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
O polską mowę	Uczeń1zna: • datę: *1901*, • *cele rusyfikacji i g rmanizacji*. Uczeń1rozumie: • pojęcia*: rusyfikacja, germanizacja, strajk szkolny we Wrześni*.	Uczeń1zna: • postać1: *Michała Drzymały*. Uczeń1potrafi: • *wyjaśnić, w jaki sposób Polacy walczyli z rusyfikacją i z germanizacją*.	Uczeń1rozumie: • *przyczyny podjęcia przez władze rosyjskie polityki rusyfikacyjnej oraz przyczyny podjęcia przez władze niemieckie polityki germanizacyjnej*.	Uczeń1potrafi: • *omówić działalność władz rosyjskich i władz niemieckich wobec Polaków*.	

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
20. Polska laureatka Nagrody Nobla	Uczeń1zna: • postać1: Marii Skłodowskiej-Curie. Uczeń1rozumie: • pojęcie: Nagroda Nobla.	Uczeń1potrafi: • wymienić1 najważ8niejsze wynalazki XIX w.	Uczeń1potrafi: • przedstawić1sytuację kobiet w XIX w., • wskazać1ró1ż8nice w położ8eniu kobiet i męż8czyzn w XIX w., • wyjaś1nić1, jak zmieniło się ż8ycie człowieka dzięki wynalazkom XIX w.	Uczeń1zna: • postać1: Alfreda Nobla, • największych wynalazcó1w XIX w. Uczeń1rozumie: • pojęcie: pierwiastek. Uczeń1potrafi: • opisać1działalnoś1ć1 Marii Skłodowskiej--Curie we Francji.	Uczeń1potrafi: • opisać1dzieciń1stwo Marii Skłodowskiej, • opowiedzieć1 o działalnoś1ci naukowej Marii Skłodowskiej-Curie.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
21. Odzyskanie niepodległoś1ci	Uczeń1zna: • datę: 11 XI 1918, • postać1: Jó1zefa Piłsudskiego. Uczeń1rozumie: • pojęcia: Pierwsza Kompania Kadrowa, Legiony Polskie. Uczeń1potrafi: • wyjaś1nić1, jak doszło do odzyskania przez Polskę niepodległoś1ci.	Uczeń1zna: • daty: 1914–1918. Uczeń1rozumie: • co było przyczyną tzw. kryzysu przysięgowego. Uczeń1potrafi: • wyjaś1nić1okoliczność1ci, w jakich powstały Legiony Polskie.	Uczeń1zna: • datę: VIII 1914. Uczeń1rozumie: • pojęcia: pań1stwa centralne, ententa. Uczeń1potrafi: • wymienić1pań1stwa wchodzące w skład wrogich obozó1w polityczno- -wojskowych.	Uczeń1zna: • przyczyny wybuchu I wojny ś1wiatowej. Uczeń1rozumie: • na czym polegała ró1ż8nica między I wojną ś1wiatową a wcześ1niejszymi konfliktami. Uczeń1potrafi: • omó1wić1działalność1ć1 polityczną i wojskową Jó1zefa Piłsudskiego.	Uczeń1zna: • daty: IV 1917, 1917. Uczeń1potrafi: • opisać1skutki I wojny ś1wiatowej, • dostrzec związki między sytuacją międzynarodową podczas I wojny ś1wiatowej a wydarzeniami na ziemiach polskich.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
Wojna polsko--radziecka	Uczeń1zna: • daty: *1919–1921, 13–16 VIII 1920*. Uczeń1rozumie: • pojęcia: *Rosja Radziecka*, *Bitwa Warszawska*, *Cud nad Wisłą*, • *znaczenie polskiego zwycięstwa w Bitwie Warszawskiej*.	Uczeń1potrafi: • *wyjaśnić, dlaczego Bitwę Warszawską nazwano Cudem nad Wisłą*, • *opisać przebieg wojny polsko-radzieckiej*.	Uczeń1zna: • datę: *1921*. Uczeń1rozumie: • pojęcie: *kontratak,* • *cel powstania obrazu Jerzego Kossaka Cud nad Wisłą*. Uczeń1potrafi: • *wskazać symboliczne elementy ukazane na obrazie Cud nad Wisłą*.	Uczeń1zna: • daty: *1917, II 1919*. Uczeń1rozumie: • pojęcie: *komunizm*. Uczeń1potrafi: • *opisać sytuację w Rosji po przejęciu władzy przez komunistów*.	Uczeń1potrafi: • *scharakteryzować ideologię komunistyczną*.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
22. Polskie osiągnięcia	Uczeń1zna: • postać1: Eugeniusza Kwiatkowskiego, • głó1wne budowle w Gdyni okresu międzywojennego, • przyczyny budowy Gdyni. Uczeń1potrafi: • zlokalizować1na mapie Gdynię, magistralę kolejową, COP.	Uczeń1zna: • postanowienia konferencji pokojowej koń1czącej I wojnę ś1wiatową dotyczące granic Polski. Uczeń1rozumie: • pojęcia: magistrala węglowa, Centralny Okręg Przemysłowy (COP), • przyczyny powstania Centralnego Okręgu Przemysłowego.	Uczeń1zna: • daty: 1922, 1926, 1937. Uczeń1rozumie: • z czego wynikały trudnoś1ci w integracji ziem polskich po rozbiorach.	Uczeń1potrafi: • opisać1okolicznoś1ci powstania portu i miasta Gdyni, • opisać1architekturę Gdyni, • omó1wić1proces tworzenia COP.	Uczeń1potrafi: • opisać1sytuację gospodarczą na ziemiach polskich po odzyskaniu niepodległoś1ci.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
23. Szare Szeregi	Uczeń1zna: • daty: 1 IX 1939, 17 IX 1939, • postacie: Adolfa Hitlera, Aleksego Dawidowskiego „Alka", Jana Bytnara „Rudego", Tadeusza Zawadzkiego „Zoś1ki", • jedną z przyczyn wybuchu II wojny ś1wiatowej. Uczeń1rozumie: •pojęcia: okupacja, hitlerowcy, ruch oporu, Szare Szeregi, Armia Krajowa (AK). Uczeń1potrafi: • wskazać1na mapie pań1stwa, któ1re we IX 1939 r. zaatakowały Polskę.	Uczeń1zna: • datę: 1943, • najważ8niejsze akcje przeprowadzone przez Szare Szeregi. Uczeń1rozumie: • pojęcia: mały sabotaż8, Akcja pod Arsenałem. Uczeń1potrafi: • omó1wić1działalnoś1ć1 Szarych Szeregó1w.	Uczeń1zna: • datę: 1941. Uczeń1rozumie: • pojęcia: obó1z koncentracyjny, kryptonim. Uczeń1potrafi: • opisać1działalnoś1ć1 hitlerowcó1w wobec ludnoś1ci polskiej na ziemiach okupowanych, • omó1wić1organizację Szarych Szeregó1w w czasie okupacji niemieckiej.	Uczeń1potrafi: • przedstawić1 organizację ruchu oporu na ziemiach polskich, • opisać1cele i przebieg wybranych akcji przeprowadzonych przez Szare Szeregi.	

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
24. O ż8ołnierzach niezłomnych	Uczeń1zna: • daty: 1944, 8 V 1945, • postacie: Jó1zefa Stalina, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikó1wny „Inki”. Uczeń1rozumie: • pojęcia: rząd londyń1ski (emigracyjny), ż8ołnierze niezłomni (wyklęci).	Uczeń1zna: • plany Stalina wobec Polski. Uczeń1potrafi: • opisać1działalnoś1ć1 Witolda Pileckiego i Danuty Siedzikó1wny „Inki” w czasie wojny.	Uczeń1zna: • datę: 1943. Uczeń1rozumie: • pojęcie: bezwarunkowa kapitulacja. Uczeń1potrafi: • opisać1w jaki sposó1b Stalin realizował swoje plany wobec Polski, • przedstawić1 okoliczno ś1ci zakoń1czenia II wojny ś1wiatowej.	Uczeń1rozumie: • tragedię ż8ołnierzy niezłomnych prowadzących walkę z komunistami w Polsce. Uczeń1potrafi: • przedstawić1 okoliczno ś1ci aresztowania, procesu i ś1mierci Witolda Pileckiego i Danuty Siedzikó1wny „Inki”.	Uczeń1rozumie: • pojęcie: Urząd Bezpieczeń1stwa. Uczeń1potrafi: • przedstawić1sposoby walki komunistó1w z przeciwnikami.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
25. Papież8Polak	Uczeń1zna: • daty: 1978–2005, • postać1: Karola Wojtyły. Uczeń1rozumie: • pojęcie: Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL).	Uczeń1zna: • daty: 1920, 1978, • postać1: Stefana Wyszyń1skiego. Uczeń1potrafi: • opisać1działalnoś1ć1 Karola Wojtyły jako papież8a Jana Pawła II.	Uczeń1zna: • daty: 1946, 1956. Uczeń1rozumie: • pojęcia: prymas, odwilż8. Uczeń1potrafi: • wyjaś1nić1przyczyny odwilż8y i wskazać1 jej gło1wne przejawy.	Uczeń1rozumie: • powó1d, dla któ1rego władze komunistyczne dąż8yły do podporządkowania sobie wszystkich organizacji w Polsce. Uczeń1potrafi: • opisać1ż8ycie Karola Wojtyły.	Uczeń1potrafi: • opisać1sytuację w pań1stwie polskim po przejęciu władzy przez komunistó1w.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ+LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
26. Pokojowa rewolucja „Solidarnoś1ci”	Uczeń1zna: • daty: 31 VIII 1980, 13 XII 1981, 1989, • postacie: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz, Wojciecha Jaruzelskiego. Uczeń1rozumie: • pojęcia: porozumienia sierpniowe, NSZZ „Solidarnoś1ć1”, stan wojenny, rozmowy okrągłego stołu. Uczeń1potrafi: • wyjaś1nić1, jakie były skutki rozmó1w okrągłego stołu.	Uczeń1zna: • datę: 14 VIII 1980, • wybrane ż8ądania robotnikó1w zawarte w 21 postulatach. Uczeń1rozumie: • pojęcia: postulaty, walka bez przemocy. Uczeń1potrafi: • wyjaś1nić1, na czym polegała walka bez przemocy.	Uczeń1rozumie: • pojęcie: internowani. Uczeń1potrafi: • przedstawić1stosunek władz komunistycznych do „Solidarnoś1ci”, • opisać1okoliczno ś1ci wprowadzenia i przebieg stanu wojennego w Polsce.	Uczeń1zna: • daty: 1981, 1983. Uczeń1potrafi: • opisać1przebieg strajku robotnikó1w w Stoczni Gdań1skiej, • dostrzec krajowy i międzynarodowy odzew, jaki wywołała walka bez przemocy.	Uczeń1potrafi: • omó1wić1gospodarcze skutki rządó1w komunistó1w.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY – KLASA V SZKOŁY PODSTAWOWEJ

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ § LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
Czas	· sposó–b mierzenia	· pojęcia: prehistoria,	· pojęcie: chronologia		
1. w historii	**Uczeń zna:** czasu, któ–rym posługują się ludzie w Europie · wydarzenie, któ–re dało początek obowiązującemu w Europie systemowi datacji · rzymski system zapisywania liczb · pojęcia: nasza era **Uczeń rozumie:** (n.e.), przed naszą erą (p.n.e.), wiek (stulecie), historia, tysiąclecie · zasady ustalania wieku i połowy wieku dla danego wydarzenia historycznego	**Uczeń rozumie:** epoka **Uczeń potrafi:** · wyjaś–nić–,czym historia ró–ż7ni się od prehistorii · wymienić–epoki należ7ące do prehistorii i historii · przedstawić–ramy chronologiczne epok historycznych	**Uczeń rozumie:** **Uczeń potrafi:** · wyjaś–nić–,co oznacza stwierdzenie, ż7e podział na epoki jest umowny		
Od myś–liwych	· pojęcie: rewolucja	· pojęcia: paleolit (starsza	· podstawowe zajęcia ludzi	· ramy chronologiczne	· znaczenie rewolucji
2. do rolnikó–w	**Uczeń rozumie:** neolityczna **Uczeń potrafi:**	**Uczeń rozumie:** epoka kamienna), neolit (młodsza epoka kamienna), rzemiosło	**Uczeń zna:** epoki paleolitu i neolitu **Uczeń potrafi:**	**Ucz ń zna:** epoki paleolitu i neolitu	**Uczeń rozumie:** neolitycznej

Cywilizacje	• zlokalizować-na mapie obszar Bliskiego Wschodu • poró-wnać-koczowniczy tryb ż7ycia z osiadłym • nazwy rzek, nad	**Uczeń potrafi:** • wyjaś-nić-skutki rewolucji neolitycznej • pojęcie: pismo	• wymienić-najważ7niejsze informacje dotyczące warunkó-w ż7ycia ludzi w epoce paleolitu i neolitu • wyjaś-nić-,dlaczego zmiany w sposobie ż7ycia ludzi epoki neolitu nazwano rewolucją neolityczną • pojęcia: społeczeń-stwo,	**Uczeń potrafi:** • scharakteryzować-epokę paleolitu i neolitu • pojęcia: cywilizacja,	• wyjaś-nić-,w jaki sposó-b
3. Sumeró-w, doliny Indusu i Chin Staroż7ytny	**Uczeń zna:** któ-rymi powstały pierwsze cywilizacje • pojęcia: Mezopotamia, Ż<yzny Pó-łksięż7yc • wskazać-na mapie **Uczeń potrafi:** Ż<yzny Pó-łksięż7yc • zlokalizować-w czasie i przestrzeni cywilizacje Staroż7ytnego Wschodu (Mezopotamii), cywilizacje nad wielkimi rzekami (Indie i Chiny) • pojęcia: pań-stwo,	**Uczeń rozumie:** obrazkowe • wymienić-wspó-lne cechy **Uczeń potrafi:** pierwszych cywilizacji • system sprawowania	**Uczeń rozumie:** miasto-pań-stwo • wymienić-osiągnięcia **Uczeń potrafi:** Sumeró-w • pojęcie: danina	**Uczeń rozumie:** podział pracy • przedstawić- **Uczeń potr fi:** dokonania mieszkań-có-w doliny Indusu oraz Chin • pojęcia: ustró-j, wezyr,	**Uczeń potrafi:** narodziła się cywilizacja Sumeró-w • pojęcie: monarchia
4. Egipt	**Uczeń rozumie:** faraon, monarchia **Uczeń potrafi:**	**Uczeń zna:** władzy w Egipcie • organizację społeczeń-stwa	**Uczeń rozumi :** • na czym polegała trudnoś-ć-w posługiwaniu się pismem hiero-	**Uczeń roz mie:** prowincja • z czego wynikała i na czym polegała	**Uczeń rozumie:** despotyczna **Uczeń potrafi:**

Wierzenia	• zlokalizować-w czasie i przestrzeni cywilizację staroż7ytnego Egiptu • przedstawić-warunki naturalne panujące w Egipcie • rozpoznać-staroż7ytne pismo egipskie • głó-wnych bogó-w	w staroż7ytnym Egipcie • rodzaje pisma stosowane w staroż7ytnym Egipcie **Uczeń rozumie:** • pojęcia: pisarz, hieroglify, papirus **Uczeń potraf :** • umiejscowić-w czasie istnienie monarchii w Egipcie • wytłumaczyć-,co oznacza stwierdzenie, ż7e Egipt był darem Nilu i jakie znaczenie miała ta rzeka dla staroż7ytnego Egiptu • scharakteryzować-	glificznym **Uczeń potrafi:** • wymienić-uprawnienia faraona • wyjaś-nić-,jaką rolę w pań-stwie egipskim odgrywali pisarze • pojęcia: balsamowanie,	nieograniczona władza faraona **Uczeń potrafi:** • dostrzec zależ7noś-ć- między położ7eniem geograficznym a narodzinami cywilizacji egipskiej • scharakteryzować- strukturę społeczeń-stwa w Egipcie • przedstawić-jedną	• scharakteryzować- funkcjonowanie pań-stwa egipskiego • pojęcia: sąd Ozyrysa,
5. staroż7ytnych Egipcjan Staroż7ytny	**Uczeń zna:** staroż7ytnego Egiptu **Uczeń rozumi :** • pojęcia: politeizm (wielobó-stwo), mumia, piramida • postacie: Abrahama,	**Uczeń potrafi:** system wierzeń- w Egipcie • symbole judaizmu	**Uczeń rozumie:** sarkofag **Uczeń potrafi:** • wyjaś-nić-,jaką rolę w wierzeniach Egipcjan odgrywał faraon • opowiedzieć-,w jaki sposó-b faraonowie pró-bowali zapewnić- sobie ż7ycie wieczne • pojęcia: Biblia hebrajska,	**Uczeń potrafi:** z teorii na temat sposobu, w jaki budowano piramidy • przedstawić- wyobraż7enia Egipcjan na temat ż7ycia pozagrobowego • daty związane	**Uczeń rozumie:** tzw. Księga Umarłych **Uczeń potrafi:** • wymienić-etapy procesu mumifikacji zwłok • omó-wić-poszczegó-lne etapy sądu Ozyrysa nad duszą zmarłego Egipcjanina • opowiedzieć-o losach
6. Izrael	**Uczeń zna:** Dawida, Salomona	**Uczeń zna:** • pojęcia: Ziemia **Uczeń rozumie:**	**Uczeń rozumie:** Tora	**Uczeń na:** z dziejami Ż<ydó-w	**Uczeń potrafi:** narodu ż7ydowskiego

	• pojęcia: Biblia, monoteizm (jedynobó-stwo), Stary Testament, Nowy Testament, judaizm, Dekalog **Uczeń potrafi:** • wyjaś-nić-ró-ż7nicę między monoteizmem a politeizmem • wskazać-na mapie Palestynę, kró-lestwo Judy, kró-lestwo Izraela oraz Jerozolimę	Obiecana, Izrael • dwoistoś-ć-znaczenia słowa Ż<ydzi **Uc eń potrafi:** • zlokalizować-na mapie pierwsze siedziby Ż<ydó-w • scharakteryzować-system wierzeń-w staroż7ytnym Izraelu	• wyjaś-nić-znaczenie Biblii • podać-ró-ż7nicę między Biblią hebrajską a Biblią chrześ-cijań-ską	• pojęcie: tzw. niewola babiloń-ska • z czego wynika ostroż7noś-ć-,z jaką historycy podchodzą do Biblii jako ź-ró-dła historycznego **Uczeń potr fi:** • ocenić-znaczenie Biblii w dziejach ludzkoś-ci	
Początki cywilizacji (lekcja powtó-rzeniowa)					
Sprawdzian wiadomoś-ci Demokracja	• postać-: Peryklesa	• pojęcia: zgromadzenie	• pojęcia: Hellada,	• organizację	• scharakteryzować-
7. ateń-ska	**Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** • pojęcia: polis,	**Uczeń rozumie:** ludowe, rada pięciuset, sąd ludowy, ostracyzm • na czym polega	**Uczeń rozumie:** Hellenowie, barbarzyń-cy **Uczeń potrafi:**	**Uczeń zn :** społeczeń-stwa w Atenach peryklejskich	**Uczeń potrafi:** strukturę społeczeń-stwa Grecji

Mitologia	demokracja • na czym polegała demokracja ateń-ska **Uczeń potrafi:** • zlokalizować-na mapie Grecję i Ateny • najważ7niejszych bogó-w	wyjątkowoś-ć-demokracji ateń-skiej **Uczeń potraf :** • umiejscowić-w czasie powstanie i rozwó-j demokracji ateń-skiej • bohateró-w mitó-w	• scharakteryzować-organizację polityczną staroż7ytnej Grecji • przedstawić-procedurę ostracyzmu • poró-wnać-pozycję męż7czyzny, kobiety i niewolnika w społeczeń-stwie ateń-skim • dziedziny ż7ycia i zajęcia,	**Uczeń rozumie:** • dlaczego Grecy nie utworzyli jednego pań-stwa **Uczeń potrafi:** • scharakteryzować-system sprawowania władzy w Atenach peryklejskich • dostrzec ró-ż7nice między demokracją ateń-ską a demokracją wspó-łczesną • pojęcia: Chaos, Tartar,	• rolę, jaką w greckiej
8. grecka Na olimpijskim	**Uczeń zna:** greckich • pojęcie: bogowie **Uczeń rozumie:** olimpijscy **Uczeń potrafi:** • zlokalizować-na mapie Olimp • wyjaś-nić-,jak mieszkań-cy Grecji wyobraż7ali sobie bogó-w • datę: 776 p.n.e.	**Uczeń zna:** greckich: Prometeusza, Heraklesa • pojęcia: mitologia, mit, heros, Hades **Uc eń potrafi:** • zlokalizować-na mapie Delfy • wymienić-gło-wne cechy religii staroż7ytnych Grekó-w • dyscypliny sportowe	**Uczeń zna:** któ-rym patronowali bogowie greccy • scharakteryzować-system wierzeń-w Grecji • zasady obowiązujące	**Uczeń rozumie:** wyrocznia, Pytia • przedstawić- **Uczeń potrafi:** wyobraż7enia Grekó-w na temat ż7ycia po ś-mierci • pojęcia: pokó-j boż7y,	**Uczeń rozumie:** religii odgrywała mitologia • wytłumaczyć-,w jakim celu Grecy korzystali z wyroczni • pojęcia: gimnazjon, stadion
9. stadionie	**Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** • pojęcia: igrzyska	**Uczeń zna:** rozgrywane podczas staroż7ytnych igrzysk olimpijskich	**Uczeń zna:** zawodnikó-w uczestniczących w staroż7ytnych igrzyskach	**Uczeń rozumie:** atleci • cele wychowania staroż7ytnych Grekó-w	**Uczeń rozu ie:** • rolę i charakter igrzysk organizowanych w staroż7ytnej Grecji

Co zawdzięczamy	olimpijskie, olimpiada • wskazać-na mapie Olimpię • przedstawić-najważ7niejsze podobień-stwa i ró-ż7nice między igrzyskami rozgrywanymi w staroż7ytnoś-ci i wspó-łcześ-nie • postacie: Fidiasza,	• pojęcia: dyscypliny **Uczeń rozumie:** lekkoatletyczne, cięż7ka atletyka, wieniec oliwny **Uczeń potrafi:** • wymienić-cechy staroż7ytnych igrzysk olimpijskich • dostrzec na przykładzie igrzysk olimpijskich wpływ staroż7ytnoś-ci na wspó-łczesnoś-ć- • postać-: Sokratesa	olimpijskich • przedstawić-zasady organizacji igrzysk • pojęcie: maska	• wskazać-budowle **Uczeń potrafi:** odnoszące się do sportowego i religijnego charakteru igrzysk postacie: Myrona,	• przedstawić-przebieg **Uczeń potrafi:** igrzysk olimpijskich streś-cić-*Iliadę* i *Odyseję*
10. staroż7ytnym Grekom?	**Uczeń zna:** Homera **Uczeń rozumie:** • pojęcia: Akropol, Partenon, tragedia, komedia **Uczeń potrafi:** • opisać-wygląd ateń-skiego Akropolu • wskazać-ró-ż7nice między grecką tragedią a komedią	**Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** • pojęcia: filozofia, filozofowie przyrody • co oznacza stwierdzenie Sokratesa: *Wiem, że nic nie wiem* **Uczeń po rafi:** przedstawić-dokonania Grekó-w w dziedzinie architektury i teatru wyjaś-nić-,czym zajmowali się pierwsi filozofowie dostrzec wpływ kultury staroż7ytnej Grecji na wspó-łczesną kulturę	**Uczeń rozu ie:** **Uczeń potrafi:** opisać-wygląd staroż7ytnego teatru greckiego wskazać-wyrazy pochodzenia greckiego obecne we wspó-łczesnym języku polskim	**Uczeń zna:** Sofoklesa, Archimedesa, Hipokratesa **Uczeń potrafi:** opowiedzieć-o okoliczno-ś-ciach narodzin teatru wymienić-najważ7niejsze osiągnięcia naukowe staroż7ytnych Grekó-w ocenić-dokonania staroż7ytnych Grekó-w	**Uczeń potrafi:** omó-wić-działalnoś-ć-Sokratesa
Staroż7ytna Grecja (lekcja powtó-rzeniowa)					

wiadomośSprawdzian-ci Od republiki	daty: 753 p.n.e.,	bohateró-w mitó-w	daty: 49 p.n.e., 30 p.n.e.	przedstawić-organizację	ró-ż7nice w sposobie
11. do cesarstwa Społeczeń-stwo	**Uczeń zna:** ok. 500 p.n.e. postacie: Juliusza Cezara, Oktawiana Augusta **Uczeń rozumie:** pojęcia: Imperium Rzymskie, legion, imperium, republika, cesarstwo zlokalizować-na mapie Italię i Rzym zlokalizować-w czasie okres istnienia monarchii w Rzymie przedstawić-warunki	**Uczeń zna:** rzymskich: Romulusa i Remusa **Uczeń rozumie:** pojęcia: zgromadzenia ludowe, konsulowie, senat, senatorowie, trybun ludowy, prawo weta określić-zasięg **Uczeń potrafi:** terytorialny Imperium Rzymskiego w II w. n.e. wymienić-elementy uzbrojenia rzymskiego legionisty przedstawić-stosunek	**Uczeń zna:** legendę o założ7eniu Rzymu **Uczeń rozumie:** pojęcie: arystokracja **Uczeń potrafi:** opowiedzieć-o organizacji armii rzymskiej ró-ż7ne grupy wchodzące	**Uczeń potrafi:** republiki rzymskiej przedstawić-organizację cesarstwa rzymskiego uprawnienia kobiety	**Uczeń rozumie:** rządzenia pań-stwem w okresie istnienia republiki i cesarstwa **Uczeń potrafi:** poró-wnać-republikę rzymską i demokrację ateń-ską opowiedzieć-o wyglądzie
12. antycznego Rzymu	**Uczeń potrafi:** ż7ycia mieszkań-có-w staroż7ytnego Rzymu	**Uczeń po rafi:** Rzymian do niewolnikó-w	**Uczeń zna:** w skład społeczeń-stwa rzymskiego	**Uczeń zna:** i męż7czyzny w rzymskiej rodzinie	**Uczeń potrafi:** Rzymu w staroż7ytnoś-ci

			pojęcia: proletariusze,	wymienić-	
Osiągnięcia	pojęcia: Forum	przykłady rozwiązań-	**Uczeń rozumie:** niewolnik, wyzwoleniec, arystokraci **Uczeń potrafi:** określić-pozycję arystokratów i proletariuszy oraz niewolników i wyzwoleńców w rzymskim społeczeństwie pojęcia: bazylika, Circus	**Uczeń potrafi:** najważniejsze informacje na temat trybu życia arystokratów, proletariuszy, niewolników i wyzwoleńców opowiedzieć-o życiu rzymskiej rodziny scharakteryzować-	postacie: Wergiliusza,
13. starożytnych Rzymian Narodziny	**Uczeń rozumie:** Romanum, akwedukt, amfiteatr, igrzyska, gladiator, amfiteatr Flawiuszów (Koloseum) **Uczeń potrafi:** wyjaśnić-,do czego służyły amfiteatry i akwedukty daty: 6 p.n.e., 30 n.e.	**Uczeń :** **architektonicznych** stosowanych przez Rzymian **Uczeń rozumie:** pojęcia: łuk architektoniczny, kopuła, Panteon, łuk triumfalny, termy, cyrk, łacina wyjaśnić-,do czego **Uczeń potrafi:** służyły termy i cyrki dostrzec na przykładzie prawa rzymskiego i łaciny wpływ starożytności na współczesność- daty: 64, 313, 380	**Uczeń rozumie:** Maximus, języki romańskie znaczenie dróg w starożytnym Rzymie **Uczeń potrafi:** opisać-wygląd Forum Romanum zinterpretować-sformułowanie: *Wszystkie drogi prowadzą* postacie: Nerona,	**Uczeń potrafi:** osiągnięcia starożytnego Rzymu przedstawić-sposób budowy akweduktu wyjaśnić-,w jaki sposób Rzymianie budowali drogi postacie: św. Pawła,	**Uczeń zna:** Horacego, Owidiusza **Uczeń potrafi:** przedstawić-dokonania wybitnych przedstawicieli literatury rzymskiej opowiedzieć-
14. chrześcijaństwa	**Uczeń zna:** postać-: Jezusa Chrystusa	**Uczeń zna:** wybranych bogów rzymskich i ich greckich odpowiedników	**Uczeń zna:** Konstantyna Wielkiego **Uczeń potrafi:**	**Uczeń zna:** św. Piotra **Uczeń rozumie:**	**Uczeń potrafi:** o narodzinach chrześcijaństwa i jego rozpowszechnianiu się

	Uczeń rozumie: pojęcia: tolerancja religijna, Ewangelia, chrześ-cijań-stwo, Koś-ció-ł, chrześ-cijanie **Uczeń potrafi:** wskazać-na mapie Palestynę opowiedzieć-o ż7yciu i działalnoś-ci Jezusa Chrystusa	**Uczeń rozumie:** pojęcie: apostoł **Uczeń potrafi:** wymienić-gło-wne cechy systemu wierzeń-staroż7ytnych Rzymian przedstawić-metody prześ-ladowania pierwszych chrześ-cijan zlokalizować-obszary rozprzestrzeniania się chrześ-cijań-stwa w III–V w.	wyjaś-nić-,dlaczego Ż<ydzi i Rzymianie prześ-ladowali pierwszych chrześ-cijan	przyczyny, któ-re spowodowały, ż7e chrześ-cijań-stwo przetrwało mimo prześ-ladowań-	w czasach staroż7ytnych
Antyczny Rzym (lekcja powtó-rzeniowa)					
Sprawdzian wiadomoś-ci Cesarstwo	daty: 476, 1453	przyczyny podziału	datę: 1054	datę: 395	przedstawić-okoliczno-ś-ci
15. bizantyjskie	**Uczeń zna:** postać-: Justyniana I Wielkiego podstawowe ró-ż7nice	**Uczeń zna:** Imperium Rzymskiego na częś-ć-zachodnią i wschodnią	**Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** pojęcia: Germanie,	**Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** pojęcia: „Nowy Rzym”,	**Uczeń potrafi:** powstania i rozwó-j Konstantynopola ocenić-postać-Justyniana

	między Koś-ciołem katolickim i Koś-ciołem prawosławnym **Uczeń rozumie:** pojęcia: Bizancjum, wielka schizma wschodnia, Koś-ció-ł katolicki, Koś-ció-ł prawosławny przyczyny rozłamu chrześ-cijań-stwa **Uczeń potrafi:** wskazać-na mapie Konstantynopol wymienić-wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku zachodniego cesarstwa rzymskiego	**Uczeń rozumie:** pojęcia: Hagia Sophia, spó-r o pierwszeń-stwo w Koś-ciele **Uczeń potraf :** umiejscowić-w przestrzeni zasięg i zmiany terytorialne cesarstwa bizantyjskiego wymienić-największe osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury opowiedzieć-o dokonaniach Bizancjum w dziedzinie architektury	tzw. Kodeks Justyniana **Uczeń potrafi:** opisać-wygląd ś-wiątyni Hagia Sophia scharakteryzować-relacje między wschodnimi i zachodnimi chrześ-cijanami	ikona, patriarcha, klątwa **Uczeń potrafi:** przedstawić-okoliczność-ci upadku cesarstwa bizantyjskiego przedstawić-dokonania Justyniana Wielkiego przedstawić-okoliczność-ci, w któ-rych doszło do wielkiej schizmy wschodniej	Wielkiego
Początki	datę: 622	zasady islamu	pojęcia: Al-Kaba, hidż7ra	pojęcia: kalif, kalifat	wyjaś-nić-,jak doszło
16. islamu	**Uczeń zna:** postać-: Mahometa **Uczeń rozumie:**	**Uc eń zna:** przykłady osiągnięć- cywilizacji arabskiej	**Uczeń rozumie:** rolę Arabó-w jako poś-rednikó-w między cywilizacją Wschodu	**Uczeń rozumie:** wpływ religii na politykę ekspansji prowadzoną przez	**Uczeń potrafi:** do powstania islamu dostrzec związki między islamem a judaizmem

Pań-stwo	pojęcia: Arabowie, islam, muzułmanin, Koran **Uczeń potrafi:** wskazać-na mapie Pó-łwysep Arabski, Mekkę i Medynę zlokalizować-na mapie podboje dokonane przez Arabó-w od VII do IX w. postać-: Karola	**Uczeń rozumie:** pojęcia: ramadan, dż7ihad (ś-więta wojna) **Uczeń potr fi:** opisać-warunki naturalne panujące na Pó-łwyspie Arabskim opowiedzieć- o podbojach arabskich wskazać-wyrazy pochodzenia arabskiego obecne we wspó-łczesnym języku polskim przyczyny, któ-re skłoniły	i Zachodu **Uczeń potrafi:** scharakteryzować-ż7ycie i wierzenia plemion arabskich przed VII w. wyjaś-nić-,co zadecydowało o sukcesach podbojó-w arabskich zlokalizować-na mapie gló-wne oś-rodki polityczne Arabó-w dostrzec wpływ kultury islamskiej na Europę daty: 756, 800	Arabó-w **Uczeń potrafi:** scharakteryzować- system religijny stworzony przez Mahometa opowiedzieć- o osiągnięciach cywilizacji arabskiej pojęcie: sztuki	i chrześ-cijań-stwem znaczenie porozumienia
17. Karola Wielkiego Nowe	**Uczeń zna:** Wielkiego **Uczeń rozumie:** pojęcie: odrodzenie karoliń-skie **Uczeń potrafi:** wskazać-na mapie zasięg Imperium Karoliń-skiego datę: 843	**Uczeń rozumie:** Chlodwiga do przyjęcia chrztu **Uczeń potrafi:** wskazać-na mapie pierwsze siedziby Frankó-w określić-rolę chrześ-cijań-stwa w umacnianiu pań-stwa Frankó-w wyjaś-nić-,w czym przejawiało się odrodzenie karoliń-skie pojęcia: moż7nowładca,	**Uczeń zna:** postacie: Chlodwiga, Pepina Kró-tkiego **Uczeń potrafi:** opowiedzieć-o podbojach dokonanych przez Karola Wielkiego przedstawić-okoliczność-ci odnowienia zachodniego cesarstwa rzymskiego datę: 962	**Uczeń rozumie** wyzwolone **Uczeń potrafi:** przedstawić- okoliczność-ci utworzenia Pań-stwa Koś-cielnego scharakteryzować- organizację pań-stwa Karola Wielkiego datę: 955	**Uczeń rozumie:** między Pepinem Kró-tkim a papież7em dla losó-w obu tych przywó-dcó-w **Uczeń potrafi:** poró-wnać-Imperium Karoliń-skie ze staroż7ytnym cesarstwem rzymskim ocenić-rolę Karola Wielkiego w rozwoju cywilizacji europejskiej wyjaś-nić-,jak doszło
18. pań-stwa w Europie	**Uczeń zna:** postać-: Ottona I postanowienia	**Uczeń rozumie:** Ś § więte Cesarstwo Rzymskie	**Uczeń zna:** postacie: Lotara, Karola Łysego, Ludwika	**Uczeń zna:** **Uczeń potrafi:**	**Uczeń potrafi:** do powstania Kró-lestwa Niemiec i Kró-lestwa Węgier

	traktatu w Verdun **Uczeń rozumie:** pojęcie: Słowianie **Uczeń potrafi:** zlokalizować–na mapie pań–stwa powstałe w wyniku postanowień–traktatu w Verdun wymienić–pań–stwa słowiań–skie utworzone w X w.	**Uc eń potrafi:** zlokalizować–na mapie obszary wchodzące w skład Ś § więtego Cesarstwa Rzymskiego zlokalizować–na mapie nowe pań–stwa powstałe w Europie od IX w.	Niemieckiego największe zagroż7enia dla wczesno–ś–redniowiecznej Europy **Uczeń rozumie:** pojęcie: Normanowie **Uczeń po rafi:** przedstawić–okoliczność–ci rozpadu monarchii Karola Wielkiego opowiedzieć–o dokonaniach Ottona I	przedstawić–sytuację polityczną w Europie od II połowy IX w. przedstawić–okoliczność–ci powstania Ś § więtego Cesarstwa Rzymskiego scharakteryzować–relacje między Słowianami a władcami niemieckimi	
Walka 19. cesarza z papież7em	postacie: Grzegorza VII, **Uczeń zna:** Henryka IV postanowienia ugody w Wormacji **Uczeń rozumie:** pojęcie: inwestytura istotę sporu o inwestyturę **Uczeń potrafi:** przedstawić-poglądy Grzegorza VII na temat pozycji papież7a w Europie przedstawić-poglądy Henryka IV na temat pozycji cesarza w Europie	datę: 1122 **Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** istotę sporu między Grzegorzem VII a Henrykiem IV **Uczeń potrafi:** wyjaś-nić-,jaki wpływ na pozycję papież7a i cesarza w Europie miał spó-r o inwestyturę	**Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** pojęcie: konklawe **Uczeń potrafi:** scharakteryzować-sytuację panującą we wczesno-ś-redniowiecznym Koś-ciele	pojęcia: pastorał, **Uczeń rozumie:** reforma kluniacka, kardynał, antypapież7 **Uczeń potrafi:** wyjaś-nić-założ7enia reformy kluniackiej	przedstawić-relacje między **Uczeń potrafi:** papież7em a cesarzem do X w. opisać-przebieg sporu o inwestyturę
Wyprawy 20. krzyż7owe	**Uczeń zna:** nazwy zakonó–w rycerskich	daty: 1095, 1096, 1099 **Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:**	pojęcie: krzyż7owiec **Uczeń rozumie:** **Uczeń potrafi:**	daty: 1204, 1291 **Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:**	scharakteryzować– **Uczeń potrafi:** organizację pań–stw założ7onych przez

	utworzonych przez krzyż7owcó-w **Uczeń rozumie:** pojęcia: krucjata (wyprawa krzyż7owa), zakon rycerski cele istnienia zakonó-w rycerskich **Uczeń potrafi:** wskazać-na mapie pań-stwa założ7one na Bliskim Wschodzie przez krzyż7owcó-w	pojęcie: Turcy seldż7uccy znaczenie Jerozolimy dla wyznawcó-w trzech wielkich religii monoteistycznych **Uczeń potrafi:** wyjaś-nić-przyczyny krucjat przedstawić-skutki wypraw krzyż7owych	przedstawić-przebieg pierwszej krucjaty	pojęcie: rekonkwista **Uczeń potrafi:** wyjaś-nić-okoliczno-ś-ci, w jakich Jerozolima i Palestyna znalazły się w rękach Turkó-w seldż7uckich wyjaś-nić-,co wydarzyło się na synodzie w Clermont	krzyż7owcó-w przedstawić-przebieg i skutki czwartej wyprawy krzyż7owej
Czasyś-redniowiecza powtó(lekcja-rzeniowa)					
wiadomośSprawdzian-ci Feudalna	stany ś-redniowiecznego	ramy chronologiczne	pojęcie: cięż7kozbrojny	wpływ feudalizmu na	ocenić-funkcjonowanie
21. Europa	**Uczeń zna:** społeczeń-stwa	**Uczeń zna:** feudalizmu podstawowe zasady	**Uczeń rozumie:** **Uczeń potrafi:**	**Uczeń rozumie:** sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną	**Uczeń potrafi:** systemu feudalnego

Na rycerskim	**Uczeń rozumie:** pojęcia: stan, rycerstwo, lenno, senior, wasal, feudalizm **Uczeń potrafi:** przedstawić-prawa oraz obowiązki seniora i wasala pojęcia: rycerz, rycerz	obowiązujące w systemie feudalnym **Uczeń rozumi :** pojęcia: suzeren, poddany, hołd lenny, inwestytura, rozdrobnienie feudalne zasady, na jakich opierała się organizacja społeczeń-stwa ś-redniowiecznej Europy przedstawić-zależ7noś-ci **Uczeń rafi:** **społeczne** oparte na prawie lennym najważ7niejsze elementy	określić-cechy charakterystyczne feudalizmu wyjaś-nić-,jak przebiegała uroczystoś-ć-nadania lenna elementy uzbrojenia	ś-redniowiecznej Europy **Uczeń potrafi:** przedstawić-proces kształtowania się rycerstwa rolę Koś-cioła w zmianie	opowiedzieć-,jak
22. zamku Ś § redniowieczni	**Uczeń rozumie:** bez skazy **Uczeń potrafi:** przedstawić-cechy charakterystyczne wzoru osobowego ś-redniowiecznego rycerza najważ7niejsze	**Uczeń zna:** zabudowy ś-rednio-wiecznego zamku **Uczeń rozumie:** pojęcia: turniej rycerski, rozejm boż7y, pasowanie na rycerza **Uczeń potrafi:** wyjaś-nić-,jakie były cele organizowania turniejó-w rycerskich grupy społeczne	**Uczeń zna:** ś-redniowiecznego rycerza **Uczeń rozumie:** pojęcia: paź-, giermek **Uczeń potrafi:** opowiedzieć-o przebiegu turnieju rycerskiego wyjaś-nić-,jakie warunki należ7ało spełnić-,aby zostać-rycerzem pojęcia: prawa miejskie,	**Uczeń zumie:** **wizerunku** ś-redniowiecznego rycerza **Uczeń potrafi:** scharakteryzować-zamek ś-redniowieczny wyjaś-nić-,jakie warunki należ7ało spełnić-,aby zostać-rycerzem przedstawić-wycho-wanie dziewczynek w ś-redniowieczu i pozycję kobiety w ś-redniowiecznym społeczeń-stwie pojęcia: czeladnik,	**Uczeń potrafi:** wyglądała uroczystoś-ć-pasowania na rycerza opisać–wygląd
23. mieszczanie	**Uczeń zna:** budowle	**Uczeń zna:** zamieszkujące	**Uczeń rozumie:** sołtys	**Uczeń rozumie:** majstersztyk	**Uczeń potrafi:** ś–redniowiecznego miasta

i chłopi	ś-redniowiecznego miasta				
	gło-wne zajęcia mieszkań-có-w ś-redniowiecznych miast rodzaje prac wykonywanych przez ś-redniowiecznych chłopó-w **Uczeń**pojęcia:**rozu** mury**ie:** miejskie, rynek, ratusz, mieszczanin, cech **Uczeń**wyjaś**potrafi:**-nić-,czym ró-ż7niło się ś-redniowieczne miasto od ś-redniowiecznej wsi	ś-redniowieczne miasto **Uczeń**pojęcia:**rozumie:**baszta, patrycjat, pospó-lstwo, plebs, rada miejska, pań-szczyzna, dziesięcina **Uczeń**wyjaś**potrafi:**-nić-,kto i w jaki sposó-b zarządzał ś-redniowiecznym przedstawićmiastem-pozycję chłopó-w na tle pozycji przedstawicieli innych stanó-w społecznych wyjaś-nić-znaczenie cechó-w w ż7yciu gospodarczym miasta	**Uczeń**przedstawić**porafi:**-warunki ż7ycia w ś-redniowiecznym przedstawićmieś-cie-warunki ż7ycia w ś-redniowiecznej wsi	**Uczeń**scharakteryzować**potrafi:**-mieszkań-có-w ś-redniowiecznego miasta i ich ż7ycie scharakteryzować- wstanś-redniowieczuchłopski	rycerską

Duchowień-stwo	nazwy największych	cechy charakterystyczne	ramy chronologiczne	postacie:	wkład benedyktynó-w
24.	**Uczeń zna:**	**Ucz ń zna:**	**Uczeń zna:**	**Uczeń zna:**	**Uczeń rozumie:**

i kultura zakonó-w w ś-rednio- stylu romań-skiego występowania stylu ś-w. Benedykta, w rozwó-j kultury

ś-redniowiecza	wiecznej Europie **Uczeń rozumie:** pojęcia: ś-redniowieczny uniwersalizm, benedyktyni, franciszkanie **Uczeń potrafi:** wyjaś-nić-istotę ś-redniowiecznego uniwersalizmu	i stylu gotyckiego w architekturze **Uczeń rozumie:** pojęcia: styl romań-ski, styl gotycki, ostrołuki, uniwersytet **Uczeń potrafi:** odró-ż7nić-styl romań-ski od gotyckiego podać-przykłady budowli w stylu romań-skim i gotyckim wymienić-miasta, w któ-rych powstały pierwsze uniwersytety	romań-skiego i stylu gotyckiego w architekturze **Uczeń rozumie:** pojęcie: zakon ż7ebraczy **Uczeń potrafi:** opisać-wygląd klasztoru w Sankt Gallen wyjaś-nić-przyczyny powstania uniwersytetó-w	ś-w. Franciszka z Asyż7u głó-wne zalecenia reguły zakonnej benedyktynó-w **Uczeń rozumie:** pojęcie: reguła znaczenie religii i Koś-cioła w funkcjonowaniu ś-redniowiecznego społeczeń-stwa **Uczeń potrafi:** ocenić-rolę uniwersytetó-w	ś-redniowiecznej Europy **Uczeń potrafi:** przedstawić-głó-wne założ7enia działalnoś-ci ś-redniowiecznych zakonó-w
Społeczeń-stwo ś-redniowiecznej Europy (lekcja powtó-rzeniowa)					
Sprawdzian wiadomoś-ci Początki	daty: 966, 972	datę: ok. 960	postać-: Hodona	przedstawić-organizację	przedstawić-polityczne
25. Polski	**Uczeń zna:** postacie: Mieszka I,	**Uczeń zna:** ramy chronologiczne	**Uczeń zna:** grupy społeczne	**Uczeń potrafi:** pań-stwa Mieszka I	**Uczeń potrafi:** i militarne dokonania

Polska	Dobrawy nazwy plemion zamieszkujących ziemie polskie w IX w. legendy dotyczące początkó-w pań-stwa polskiego pojęcia: Słowianie, **Uczeń rozumie:** Piastowie, Polanie **Uczeń potrafi:** zlokalizować-na mapie obszar pań-stwa Polan oraz terytorium pań-stwa Mieszka I na początku i pod koniec jego panowania wymienić- najważ7niejsze przyczyny chrztu Polski wskazać-na mapie Cedynię daty: 1000, 1025	panowania dynastii Piastó-w w Polsce **Uczeń rozumie:** pojęcia: plemię, monarchia patry- monialna, druż7yna dlaczego w Polsce w X w. wi się pań-stwo Mieszka I znaczenie przyjęcia chrztu przez Mieszka dla pań-stwa polskiego **Uczeń potrafi:** wyjaś-nić-,jakie zmiany w pań-stwie i w społeczeń-stwie spowodował chrzest Mieszka wymienić-tereny podbite przez Mieszka I datę: 997	zamieszkujące pań-stwo Mieszka I **Uczeń potrafi:** wyjaś-nić-,w jakich okoliczno-ś-ciach władzę na ziemiach polskich przedstawić-okoliczno-ś-ci przyjęcia chrztu przez Mieszka daty: 1002–1018	daty: 1004, 1018	władcy po przyjęciu chrztu rolę i znaczenie druż7yny
26. Bolesława	**Uczeń zna:** postacie: Bolesława	**Uczeń zna:** postać-: Ottona III	**Uczeń zna:**	**Uczeń zna:**	**Uczeń rozumie:** książ7ęcej

Chrobrego W najdawniejszej	Chrobrego, biskupa Wojciecha decyzje dotyczące organizacji koś-cielnej w Polsce podjęte przez papież7a **Uczeń rozumie:** pojęcie: zjazd gnież-nień-ski **Uczeń potrafi:** opowiedzieć-o zjeź-dzie gnież-nień-skim wskazać-na mapie arcybiskupstwo i biskupstwa utworzone w Polsce w 1000 r. przykładowe	**Uczeń rozumie:** pojęcia: Prusowie, wyprawa misyjna znaczenie zjazdu gnież-nień-skiego dla rozwoju organizacji koś-cielnej i pań-stwowej **Uczeń potrafi:** wskazać-na mapie tereny podbite przez Bolesława Chrobrego przedstawić-okoliczność-ci koronacji kró-lewskiej Bolesława Chrobrego zadania druż7yny	**Uczeń rozumie:** pojęcie: wojna podjazdowa przyczyny, któ-re skłoniły księcia Bolesława do zorganizowania wyprawy misyjnej do Prus **Uczeń po rafi:** przedstawić-wygląd i uzbrojenie wojownika należ7ącego do druż7yny książ7ęcej przedstawić-rozwó-j terytorialny pań-stwa Bolesława Chrobrego produkty wchodzące	**Uczeń potrafi:** ocenić-skutki zjazdu gnież-nień-skiego przedstawić-przyczyny, przebieg i skutki wyprawy na Kijó-w ocenić-polityczne znaczenie koronacji przedstawić-warunki	**Uczeń potrafi:** przedstawić-przebieg i skutki wyprawy misyjnej biskupa Wojciecha przedstawić-przyczyny, przebieg i skutki wojen polsko-niemieckich w latach 1002–1018 ocenić-dokonania Bolesława Chrobrego scharakteryzować-
27. Polsce Upadek	**Uczeń zna:** obowiązki mieszkań-có-w najdawniejszej Polski **Uczeń potrafi:** wyjaś-nić-,jakie było przeznaczenie grodó-w w pań-stwie pierwszych Piastó-w datę: 1031	**Uc eń zn :** książ7ęcej **Uczeń po rafi:** przedstawić-organizację pań-stwa polskiego w X i XI w. przedstawić-strukturę i zadania mieszkań-có-w Polski w X i XI w. daty: 1038, 1058, 1076	**Uczeń zna:** w skład jadłospisu mieszkań-có-w Polski **Uc eń rozumie:** zależ7noś-ci między księciem, druż7yną a mieszkań-cami w pań-stwie Mieszka opisać-wygląd grodu **Uczeń potrafi:** na Ostrowie Lednickim omó-wić-sposó-b	**Uczeń potrafi:** ż7ycia mieszkań-có-w Polski pierwszych Piastó-w opisać-ż7ycie i obyczaje mieszkań-có-w Polski w X i XI w. daty: 1039, 1079	**Uczeń potrafi:** pań-stwo pierwszych Piastó-w ocenić-wpływ chrztu i tworzenia się pań-stwowoś-ci polskiej na ż7ycie mieszkań-có-w pań-stwa pierwszych Piastó-w scharakteryzować-i ocenić-
28. i odbudowa	**Uczeń zna:** postacie: Mieszka II,	**Uczeń zna:**	**Uczeń potrafi:** utrzymania wojska, któ-ry	**Uczeń zna:** postać-: Brzetysława	**Uczeń potrafi:** dokonania Mieszka II,

pań-stwa Polska 29. Bolesława Krzywoustego	Kazimierza Odnowiciela, biskupa Stanisława **Uczeń potrafi:** wskazać-przyczyny kry- zysu pań-stwa polskiego za panowania Mieszka II przedstawić-skutki powstania ludowego w Wielkopolsce i najazdu Brzetysława na ziemie polskie datę: 1138 **Uczeń zna:** postacie: Bolesława Krzywoustego, Anonima tzw. Galla władcó-w piastowskich rządzących Polską od X do XII w. **Uczeń roz mie:** pojęcia: ustawa senioratu, senior, dzielnica senioralna, dzielnice dziedziczne **Uczeń potrafi:** wyjaś-nić-przyczyny wydania ustawy sukcesyjnej wskazać-na mapie dzielnice utworzone na mocy ustawy sukcesyjnej	**Uczeń rozumie:** pojęcie: powstanie ludowe **Uczeń potrafi:** synchronizować-wyda- rzenia w Polsce z wyda- rzeniami w Europie Zachodniej w XI w. przedstawić-podłoż7e i konsekwencje konfliktu Bolesława Ś § miałego z biskupem Stanisławem **Uczeń zna:** postacie: Władysława Hermana, Zbigniewa, Henryka V **Uczeń po rafi:** przedstawić-przyczyny sporu między Bolesławem a Zbigniewem i wyjaś-nić-, jaki był jego finał Henryka V wobec Bolesława wskazać-na mapie Głogó-w przedstawić-założ7enia ustawy sukcesyjnej wskazać-skutki wydania ustawy sukcesyjnej	rozwinął się za panowania Kazimierza Odnowiciela omó-wić-zmiany terytorialne pań-stwa pierwszych Piastó-w daty: 1079, 1102 **Uczeń zna:** pojęcie: trybut **Uczeń potrafi:** wskazać-na mapie podział ziem polskich po ś-mierci Władysława Hermana przedstawić-charakter działań-zbrojnych prowadzonych przez z Niemcami	**Uczeń potrafi:** opisać-sytuację na ziemiach polskich po ś-mierci Mieszka II ocenić-skutki polityki Bolesława Ś § miałego w stosunku do cesarza Henryka IV dlaczego Bolesław **Uczeń rozumi :** Krzywousty zdecydował się na odbycie publicznej pokuty po ś-mierci Zbigniewa **Uczeń potrafi:** przedstawić-przebieg wojny Bolesława Krzywoustego przedstawić-okoliczność-ci podboju Pomorza	Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Ś § miałego wyjaś-nić-znaczenie **Uczeń potrafi:** Pomorza dla funkcjonowania gospodarki pań-stwa polskiego ocenić-dokonania Bolesława Krzywoustego
Polska pierwszych Piastó-w					

(lekcja powtó-rzeniowa)					
Sprawdzian wiadomoś-ci Rozbicie	daty: 1228, 1230	postać-: Władysława	daty: 1190, 1283	przedstawić-	scharakteryzować-okres
30. dzielnicowe Polski

w XIII wieku	niemiecka **Uczeń**określ**pot**-lić-ramy**fi:** czasowe kolonizacji niemieckiej obszarywskazać-objętenamapie przedstawićkolonizacjąniemiecką-skutki kolonizacji niemieckiej	podstawoweBrodatego założ7enia lokacji na prawie niemieckim **Uczeń**pojęcia:**rozumie:**czynsz, na prawie niemieckim **Uczeń**wskazać**potrafi:**-szanse i zagroż7enia dla Polski i Polakó-w wynikające z pojawienia się duż7ej grupy ludnoś-ci obcej językowo i kulturowo wymienić-towary sprzedawane przez mieszkań-có-w Polski, a takż7e sprowadzane do Polski ze Wschodu i z Zachodu	towarowo-pieniężnna **Uczeń**przedstawić**porafi:**-politykę Henryka Brodatego towarowo-pieniężnej na ziemiach polskich	skłaniały osadnikó-w niemieckich do przybywania na ziemie polskie **Uczeń**scharakteryzować**potrafi:**-rozwó-j cywilizacyjny Ś § ląska w XIII w. dostrzec związki między rozwojem ruchu osadniczego gospodarczymaoż7ywieniem	gospodarczą miast i wsi w XIII w.
Dąż7enie	wymienić-	datę: 1241	postać-: Wincentego	daty: 1238, 1240	ocenić-rolę Koś-cioła
32.	**Uczeń potrafi:**	**Uczeń zna:**	**Uczeń zna:**	**Uczeń zna:**	**Uczeń potrafi:**

do jedno-ści pań-stwa Zjednoczona	przedstawicieli społeczeń-stwa polskiego, któ-rzy popierali ideę zjednoczenia ziem polskich wyjaś-nić-,z jakich powodó-w niektó-re grupy społeczeń-stwa popierały ideę zjednoczenia ziem polskich datę: 1320	postać-: Henryka Poboż7nego **Uczeń rozumie:** pojęcie: Mongołowie (Tatarzy) **Uczeń potrafi:** poró-wnać-armię mongolską z europejskim rycerstwem daty: 1296, 1300,	Kadłubka **Uc eń rozumie:** znaczenie klęski w bitwie pod Legnicą dla przebiegu procesu jednoczenia ziem polskich **Uczeń potrafi:** opowiedzieć-o przebiegu bitwy pod Legnicą opisać-uzbrojenie wojownika mongolskiego daty: 1295, 1305,	postać-: Czyngis-chana **Uczeń potrafi:** przedstawić-okoliczno-ści, przebieg i skutki najazdu Mongoło-w na ziemie polskie scharakteryzować-rolę Koś-cioła w procesie jednoczenia ziem polskich scharakteryzować-	w utrzymaniu jedno-ści ziem polskich ocenić-panowanie
33. Polska Polska	**Uczeń zna:** postać-: Władysława Łokietka **Uczeń potrafi:** wskazać-na mapie ziemie zajęte przez Władysława Łokietka i pozostające poza granicami pań-stwa	**Uczeń zna:** 1308, 1309, 1331 postać-: Przemysła II **Uczeń rozumie:** pojęcie: rzeź-Gdań-ska **Uczeń potrafi:** wyjaś-nić-,jak doszło do ś-mierci Przemysła II wskazać-na mapie zasięg stwa Przemysła II wymienić-etapy jednoczenia ziem polskich przez Władysława Łokietka	**Uczeń zna:** 1327–1332 postać-: Wacława II **Uczeń rozumie:** pojęcia: starosta, proces w Inowrocławiu **Uczeń po rafi:** przedstawić-okoliczno-ści koronacji kró-lewskiej Przemysła II scharakteryzować-rządy Wacława II	**Uczeń potrafi:** relacje polsko-krzyż7ackie w latach 1308–1309 oraz w latach 1320–1332	**Uczeń potrafi:** Władysława Łokietka
34.	**Uczeń zna:**	**Uczeń zna:**	**Uczeń zna:**	**Uczeń zna:**	**Uczeń potrafi:**

Kazimierza Wielkiego	daty: 1333, 1364, 1370 postać-: Kazimierza Wielkiego **Uczeń roz mie:** pojęcia: uniwersytet, zjazd monarchó-w w Krakowie **Uczeń potrafi:** wskazać-na mapie zmiany terytorialne pań-stwa polskiego w okresie panowania Kazimierza Wielkiego wyjaś-nić-przyczyny założ7enia Akademii Krakowskiej	datę: 1343 najważ7niejsze zagroż7enia zewnętrzne pań-stwa polskiego po 1333 r. postanowienia pokoju w Kaliszu **Uczeń rozumie:** pojęcia: pokó-j wieczysty w Kaliszu, tolerancja religijna **Uczeń potrafi:** wyjaś-nić-rolę Kazimierza Wielkiego w tworzeniu pozycji Polski w Europie	wyrok sądu papieskiego w Warszawie **Uczeń rozumie:** pojęcia: proces w Warszawie, statuty praw **Uczeń po rafi:** przedstawić-dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie obronnoś-ci kraju	daty: 1339, 1340 **Uczeń potrafi:** scharakteryzować-pozycję międzynarodową Polski na początku panowania Kazimierza Wielkiego omó-wić-dokonania Kazimierza Wielkiego w polityce wewnętrznej	scharakteryzować-zmiany struktury społecznej i wyznaniowej na ziemiach polskich po zajęciu Rusi Halickiej ocenić-dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej i zagranicznej
Polska rozbita na dzielnice i zjednoczona (lekcja powtó-rzeniowa)					
Sprawdzian wiadomoś-ci					
35.	**Uczeń zna:**	**Uczeń zna:**	**Uczeń zna:**	**Uczeń rozumie:**	**Uczeń potrafi:**

Unia Polski		datę: 1384			ocenić-znaczenie
z Litwą	postacie:daty:1370,Jadwigi1385, 1386 Andegaweń-skiej, Władysława Jagiełły postanowienia umowy wouniiKrewiezawartej **Uczeń**pojęcie:**roz**unia**mie:** personalna **Uczeń**wyjaś**potrafi:**-nić-przyczyny unii polsko-litewskiej pańwskazać-stwo-napolskomapie- -litewskie po zawarciu unii	wrogó-w Wielkiego Księstwa Litewskiego **Uczeń**korzyś**rozumie:**-ciwynikające z unii dla Polski i dla Wielkiego Księstwa Litewskiego **Uczeń**wyjaś**potrafi:**-nić-okoliczność-ci zawarcia unii personalnej między Polską i Węgrami wskazać-na mapie -pańwęgierskiej-stwopolskopowstałe-w wyniku unii KsięstwopersonalnejLitewskieorazWielkie	datę: 1400 **Uczeń**pojęcie:**rozum**Uniwersytete**:** Jagielloń-ski **Uczeń**wyjaś**potrafi:**-nić-przyczyny nadania przez Ludwika Węgierskiego przywileju polskiemu rycerstwu przedstawić-okoliczność-ci, w jakich doszło do odnowienia Akademii Krakowskiej	pojęcie: bojarzy **Uczeń**przedstawić**potrafi:**-dokonania Ludwika Węgierskiego najważ7niejsze problemy Wielkiego Księstwa Litewskiego w XIV w.	odnowienia Akademii Krakowskiej
36.		**Uczeń rozumie:**	**Uczeń potrafi:**	**Uczeń rozumie:**	**Uczeń potrafi:**

Uczeń zna:

wojnaWielka z zakonem krzyż7ackim	po-litewskiejstronie polskooraz- postanowieniakrzyż7ackiej pierwszego pokoju toruń-skiego **Uczeń**pojęcia:**rozumie:**wielka wojna, pierwszy pokó-j toruń-ski **Uczeń**wskazać**potrafi:**-namapie Grunwald wskazać-na mapie miejsca związane z postanowieniami pierwszego pokoju toruń-skiego	znaczenie polsko- -litewskiego zwycięstwa pod Grunwaldem **Uczeń**wyjaś**potrafi:**-nić-przyczyny konfliktu polsko- -krzyż7ackiego za panowania Władysława Jagiełły wyjaś-nić-okoliczność-ci wybuchu wielkiej wojny z zakonem krzyż7ackim	i Litwinami a Krzyż7akami po zawarciu unii dostrzec dysproporcje a postanowieniami pierwszego pokoju toruń-skiego wyjaś-nić-przyczyny klęski Krzyż7akó-w pod Grunwaldem	dlaczego unia polsko--litewska negatywnie odbiła się na sytuacji politycznej zakonu krzyż7ackiego **Uczeń**opisać**potrafi:**-wygląd zamku krzyż7ackiego bitwy pod Grunwaldem	polsko-litewskiego oraz dla zakonu krzyż7ackiego
		Uczeń zna:	**Uczeń zna:**	**Uczeń zna:**	**Uczeń potrafi:**

37. **Uczeń zna:**

daty: 1454, 1466

JagiełłySynowie	Kazimierza okres,Jagiellońw-czykaktó-rym istniała w Polsce monarchia dziedziczna postanowienia toruńdrugiego-skiegopokoju **Uczeń**pojęcia:**rozumie:**monarchia dziedziczna,elekcyjna,wojnamonarchia pokótrzynastoletnia,-jtoruń-ski, lenno,drugi Prusy Zakonne, Prusy charakterKró-lewskiemonarchii Jagiellonó-w **Uczeń**wskazać**potrafi:**-namapie tereny odzyskane przez Polskę w wyniku wojny trzynastoletniej	daty: 1444, 1453 **Uczeń**pojęcia:**rozum**Związek**e:** Pruski, inkorporacja, pospolite ruszenie charakter monarchii Jagiellonó-w **Uczeń**wymienić**potrafi:**- przyczyny wybuchu wojny z Krzyż7akami	datę: 1440 **Uczeń**pojęcia:**rozumie:**Turcy osmań-scy, wojsko najemne **Uczeń**lokalizować**potrafi:**-na mapie imperium Turkó-w osmań-skich i pań-stwa zagroż7one ich najazdem przedstawić-przebieg wojny trzynastoletniej	daty: 1434, 1447, 1462 **Uczeń**znaczenie**rozumie:**klęski warneń-skiej dla unii Polski z Węgrami oraz z Litwą **Uczeń**wyjaś**potrafi:**-nić-,naczym polegało zagroż7enie tureckie w Europie przedstawićwXVw.- okoliczność-ci zawarcia drugiej unii Polski wyjaśzWęgrami-nić-okoliczność-ci klęski w bitwie zanalizowaćpodWarną-przyczyny i skutki wystąpienia przeciwZwiązku Krzyż7akomPruskiego	ocenić-znaczenie odzyskania Pomorza Gdań-skiego i ujś-cia Wisły dla dalszego rozwoju pań-stwa polskiego
38.		**Uczeń zna:**	**Uczeń zna:**		**Uczeń rozumie:**

Uczeń zna:

Uczeń rozumie:

Od rycerstwa do szlachty	oraz ich uprawnienia **Uczeń**pojęcia:**rozumie:**przywilej, szlachta, przywilej szlachecki, posłowie, sejm walny **Uczeń**wyjaś**potrafi:**-nić-wpływ przywilejó-w na pozycję kró-la w Polsce	i cerekwicko--nieszawskiego oraz wydanych w Czerwiń-sku, Jedlni i Krakowie treś-ć-konstytucji *Nihil novi* **Uczeń**pojęcia:**rozumie:**przywilej koszycki, przywilej cerekwicko-nieszawski, sejmiki szlacheckie, sejm walny, monarchia stanowa w Polsce **Uczeń**wyjaś**potrafi:**-nić-,dlaczego wykształciła się polityczna reprezentacja stanu szlacheckiego wyjaś-nić-,dlaczego w Polsce nie doszło do wykształcenia się monarchii stanowej	daty: 1374, 1422, 1430, 1433, 1454, 1505 **Uczeń**pojęcie:**rozumie:**konstytucja (ustawa sejmowa) instytucjami sprawującymi władzę w Polsce **Uczeń**opisać**potrafi:**-wygląd XVI-wiecznych przedstawicieli stanu szlacheckiego opisać-wygląd XVIII-wiecznego dworu szlacheckiego	pojęcie: ustró-j monarchiczno--szlachecki związek między nadawanymi szlachcie przywilejami a jej rosnącą pozycją polityczną w pań-stwie znaczenie uchwalenia konstytucji *Nihil novi* **Uczeń**scharakteryzować**potrafi:**-rozwó-j uprawnień-stanu szlacheckiego wyjaś-nić-organizację oraz sposó-b działania sejmu walnego	Polski **Uczeń**opisać**potrafi:**-sposó-b funkcjonowania wykształcenia się sejmu scharakteryzowaćwalnego-ustró-j pozycji szlachty na pozycję kró-la i innych stanó-w społecznych

Polska	postać-: Mikołaja	postacie: Wita Stwosza,	pojęcia: szkoła parafialna,	sytuację przedstawicieli	ocenić-rolę Koś-cioła
39. i Litwa w XV wieku	**Uczeń zna:** Kopernika **Uczeń rozumie:** pojęcie: tolerancja religijna **Uczeń potrafi:** przedstawić-dokonania Mikołaja Kopernika	**Uczeń zna:** Pawła Włodkowica, Jana Długosza gło-wne narodowoś-ci i wyznania w Polsce ś-redniowiecznej **Uczeń rozumie:** przyczyny istnienia tolerancji religijnej w Polsce **Uczeń po rafi:** przedstawić-dorobek kultury schyłku ś-redniowiecza w Polsce przedstawić-dokonania Pawła Włodkowica i Jana Długosza	**Uczeń rozumie:** szkoła katedralna **Uczeń potrafi:** poró-wnać-rozwó-j cywilizacyjny ziem polskich i Europy Zachodniej w ś-redniowieczu opisać-wygląd ołtarza Wita Stwosza scharakteryzować-działalnoś-ć-Akademii Krakowskiej w okresie pó-ź-nego ś-redniowiecza	**Uczeń zna:** innych religii i wyznań- w Europie Zachodniej **Uczeń rozumi :** pojęcie: stypendium **Uczeń potrafi:** przedstawić-strukturę i funkcjonowanie ś-redniowiecznego szkolnictwa scharakteryzować-społeczeń-stwo Polski pó-ź-nego ś-redniowiecza	**Uczeń potrafi:** w systemie edukacji w ś-redniowieczu
Polska i Litwa (lekcja powtó-rzeniowa)					
Sprawdzian wiadomoś-ci					

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY – KLASA VI SZKOŁY PODSTAWOWEJ

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ § LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
Wielkie 1. odkrycia geograficzne	**Uczeń zna:** postać4: Krzysztofa Kolumba, przykłady roś4lin i zwierząt sprowadzonych z Ameryki do Europy i odwrotnie. **Uczeń rozumie:** pojęcie: Indianie, na czym polega znaczenie odkrycia Ameryki oraz drogi morskiej do Indii. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, dlaczego Europejczycy dąż9yli do znalezienia drogi morskiej do Indii, wyjaś4nić4, na czym polega ró4ż9nica między celem wyprawy Kolumba a jej ostatecznym efektem.	**Uczeń zna:** postacie: Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana. **Uczeń rozumie:** pojęcie: kolonia, znaczenie przypraw korzennych dla Europejczyków. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, dlaczego Europejczycy handlowali z Indiami, wskazać4na mapie szlaki wypraw odkrywczych na przełomie XV i XVI w., na czym polega znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana, wskazać4na mapie terytoria opanowane przez Hiszpanów i Portugalczyków.	**Uczeń zna:** amerykań4skich podbitych przez Europejczyków. **Uczeń rozumie:** pojęcia: przyprawy korzenne, karawela, karaka, wpływ pojawienia się Turków osmań4skich na handel Europy z Indiami. **Uczeń potrafi:** dostrzec trudnoś4ci, jakie musieli pokonać4 Europejczycy, aby doprowadzić4do wypraw oceanicznych, opisać4odkrycia dokonane przez Krzysztofa Kolumba i Vasco da Gamę, wymienić4najważ9niejsze skutki wielkich odkryć4 geograficznych z perspektywy Europejczyków i mieszkań4ców innych kontynentów.	**Uczeń zna:** wynalazki, któ4re umoż9liwiły odbywanie podró4ż9y oceanicznych. **Uczeń rozumie:** pojęcie: Daleki Wschó4d, z czego mogą wynikać4 ró4ż9nice w podejś4ciu do znaczenia odkrycia Ameryki. **Uczeń potrafi:** przedstawić4, w jaki sposó4b zmiany w nauce i technice umoż9liwiły organizację wypraw oceanicznych, opisać4przebieg wyprawy Ferdynanda Magellana.	**Uczeń roz mie:** **Uczeń potrafi:** opisać4wygląd azteckiej stolicy, uzasadnić4twierdzenie, ż9e Aztekowie stworzyli zaawansowaną cywilizację, dostrzec tragedię rdzennych mieszkań4có4w Ameryki po przybyciu Europejczyków na kontynent, formułować4argumenty w debacie.
Renesans 2. w Europie	postać4: Leonarda **Uczeń zna:** da Vinci.	postacie: Michała Anioła, **Uczeń zna:** Rafaela, Erazma	**Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:**	ramy chronologiczne **Uczeń zna:** epoki odrodzenia	dostrzec związek między **Uczeń potraf :** rozwojem renesansu

	Uczeń rozumie: pojęcie: odrodzenie (renesans), znaczenie wynalezienia druku. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, za poś4rednictwem jakich ś4rodkó4w w ś4redniowieczu przekazywano informacje.	z Rotterdamu, Jana Gutenberga, Mikołaja Kopernika, Galileusza. **Uczeń rozumie:** pojęcie: humaniś4ci. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, czym się zajmowali humaniś4ci, przedstawić4dokonania wybitnych przedstawicieli renesansu, wskazać4cechy charakterystyczne sztuki renesansu.	pojęcia: człowiek renesansu, teleskop. **Uczeń potrafi:** wymienić4czynniki, któ4re zadecydowały o narodzeniu się humanizmu we Włoszech, dokonać4charakterystyki wzorca osobowego człowieka renesansu, scharakteryzować4 stosunek humanistó4w do człowieka i religii.	(renesansu). **Uczeń rozumie:** pojęcia: teoria geocentryczna, teoria heliocentryczna, istotę odkrycia dokonanego przez Kopernika. **Uczeń potrafi:** dostrzec ró4ż9nice w sposobie widzenia człowieka i ś4wiata w epoce ś4redniowiecznej i w renesansie, poró4wnać4 ś4redniowieczne i nowoż9ytne poglądy na temat budowy wszechś4wiata.	a koń4cem ś4redniowiecznego uniwersalizmu, argumentować4w dyskusji dotyczącej znaczenia zmian, jakie zaszły w Europie w XV i XVI w.
Reformacja 3. w Europie	datę: 1517, **Uczeń zna:** postać4: Marcina Lutra. **Uczeń roz mie:** pojęcia: luteranizm (Koś4ció4ł luterań4ski), reformacja, kalwinizm (Koś4ció4ł kalwiń4ski), anglikanizm, **Uczeń potrafi:** wskazać4obszary, na któ4rych rozwinęły się gło4wne wyznania reformowane.	postacie: Jana Kalwina, **Uczeń zna:** Henryka VIII. **Uczeń rozumie:** dlaczego ruch zapoczątkowany przez Lutra został nazwany reformacją. **Uczeń potr f :** określić4zasięg reformacji w Europie.	daty: 1534, 1555, **Uczeń zna:** gło4wne ró4ż9nice między katolicyzmem a luteranizmem, postanowienie pokoju w Augsburgu. **Uczeń rozumie:** pojęcie: protestanci, przyczyny sukcesu luteranizmu w Niemczech. **Uczeń potrafi:** dostrzec rolę druku w rozpowszechnianiu informacji o poglądach Lutra, przedstawić4okoliczność4ci,	**Uczeń zna:** gło4wne założ9enia kalwinizmu i anglikanizmu. **Uczeń rozumie:** pojęcia: nepotyzm, kaznodzieja, Rzesza, związek między założ9eniami kalwinizmu a sytuacją materialną jego wyznawcó4w. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4okoliczność4ci, w jakich doszło do reformacji, scharakteryzować4 poglądy Marcina Lutra	przedstawić4sytuację **Uczeń potrafi:** panującą w Koś4ciele katolickim na przełomie XV i XVI w., ocenić4sposó4b zakoń4czenia wojen religijnych w Niemczech, sformułować4wniosek na temat moż9liwych reakcji Koś4cioła katolickiego na reformację, wyjaś4nić4, jakie ludzkie słabość4ci sprawiły, ż9e pró4ba zreformowania Koś4cioła doprowadziła do wojen i przelewu krwi.

Reforma 4. Koś4cioła katolickiego	postanowienia soboru **Uczeń zna:** trydenckiego. **Uczeń rozumie:** pojęcia: sobó4r trydencki, kontrreformacja, przyczyny zwołania soboru trydenckiego.	postać4: Ignacego Loyoli, **Uczeń zna:** cele istnienia zakonu jezuitó4w. **Uczeń rozumie:** pojęcia: jezuici (Towarzystwo Jezusowe), *Indeks ksiąg zakazanych*. **Uczeń potrafi:** wskazać4przykłady dzieł, któ4re znalazły się na *Indeksie ksiąg zakazanych.*	w jakich doszło do powstania anglikanizmu. datę: 1534, 1542, **Uczeń zna:** 1545–1563, 1559. **Uczeń rozumie:** pojęcia: Tradycja, Ś § więte Oficjum, inkwizycja, kolegia jezuickie, na czym polega dwojakoś4ć4 znaczenia pojęcia kontrreformacja. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, dlaczego niektó4re dzieła znalazły się na *Indeksie ksiąg zakazanych*, opisać4okoliczność4ci powstania zakonu jezuitó4w, przedstawić4działalność4ć4 jezuitó4w.	i Jana Kalwina, przedstawić4wpływ reformacji na sytuację w Niemczech. **Uczeń zna:** przyczyny koń4ca ś4redniowiecznego uniwersalizmu. **Uczeń rozumie:** dlaczego humanizm i reformacja stały w sprzeczność4ci ze ś4redniowiecznym uniwersalizmem. **Uczeń potrafi:** przedstawić4działalność4ć4 Ś § więtego Oficjum, opisać4przypadek Giordana Bruna i Galileusza, określić4, w jakim stopniu sobó4r trydencki i inkwizycja zrealizowały cel, jakim było powstrzymanie reformacji.	ocenić4dokonania soboru **Uczeń potrafi:** trydenckiego, ustosunkować4się do argumentó4w dotyczących niesprawiedliwej oceny działalność4ci inkwizycji, ocenić4działalność4ć4 inkwizycji oraz jezuitó4w, argumentować4w dyskusji o sukcesie lub poraż9ce działalność4ci kontrreformacyjnej Koś4cioła katolickiego.
Początki epoki nowoż9ytnej (lekcja powtó4rzeniowa)					
Sprawdzian wiadomoś4ci Czasy	datę: 1572,	datę: 1525,	postać4: Barbary	daty: 1561, 1563–1570.	zinterpretować4symbolikę
5. zygmuntowskie	**Uczeń zna:**	**Uczeń zna:**	**Uczeń zna:**	**Uczeń zna:**	**Uczeń potrafi:**

	postacie: Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta, Bony, ramy chronologiczne czasó4w zygmuntowskich i złotego wieku. **Uczeń rozumie:** znaczenie pojęcia: złoty wiek. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, w czym przejawiał się złoty wiek w dziejach pań4stwa polsko-litewskiego.	postać4: Albrechta Hohenzollerna. **Uczeń rozumie:** pojęcie: hołd pruski. **Uczeń potrafi:** przedstawić4okoliczność4ci, w jakich wygasła dynastia Jagiellonó4w, wymienić4pań4stwa rywalizujące o Inflanty.	Radziwiłłó4wny. **Uczeń rozumie:** pojęcie: Inflanty. **Uczeń potr fi:** opisać4działalność4ć4 kró4lowej Bony, scharakteryzować4politykę prowadzoną przez Zygmunta I Starego, wskazać4na mapie najważ9niejsze wydarzenia związane z polityką prowadzoną przez Zygmunta I Starego i Zygmunta II Augusta.	**Uczeń rozumie:** pojęcie: zakon kawaleró4w mieczowych, znaczenie hołdu pruskiego dla pań4stwa polsko-litewskiego. **Uczeń potrafi:** przedstawić4 okoliczność4ci wznowienia konfliktu między Polską a zakonem krzyż9ackim, omó4wić4przebieg wojny polsko-krzyż9ackiej, przedstawić4 okoliczność4ci wybuchu pierwszej wojny pó4łnocnej, wyjaś4nić4, jak zakoń4czyła się pierwsza wojna pó4łnocna.	obrazu *Hołd pruski*, omó4wić4politykę Zygmunta I Starego wobec Imperium Osmań4skiego i Mazowsza, zinterpretować4obraz *Śmierć Zygmunta Augusta K yszyn e*, ocenić4politykę *prowa*dzoną przez Zygmunta I Starego i Zygmunta II Augusta, uzasadnić4, ż9e okres panowania dwó4ch ostatnich Jagiellonó4w jest słusznie zaliczany do złotego wieku Polski i Litwy.
Tolerancja 6. religijna w Polsce	znaczenie zdania: „Nie **Uczeń rozumie:** jestem kró4lem waszych sumień4”. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, co oznacza stwierdzenie: „pań4stwo bez stosó4w”.	głó4wne narodowoś4ci, **Uczeń zna:** religie i wyznania obecne na ziemiach Polski i Litwy w XV i XVI w. **Uczeń rozumie:** pojęcie: tolerancja religijna, arianie (bracia polscy). **Uczeń potrafi:** przedstawić4postawy polskiej szlachty i duchowień4stwa wobec reformacji.	pojęcie: kolegia jezuickie, **Uczeń rozumie:** jidysz, przyczyny, któ4re skłaniały mieszkań4có4w Polski i Litwy do zmiany wyznania na luterań4skie i kalwiń4skie. **Uczeń potrafi:** dostrzec negatywne postawy wobec protestantó4w i katolikó4w, przedstawić4działalność4ć4 zakonu jezuitó4w na ziemiach polskich,	**Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** pojęcie: Sejm Czterech Ziem. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, jaki wpływ na sytuację religijną Polski i Litwy miało wystąpienie Marcina Lutra, scharakteryzować4 politykę wyznaniową prowadzoną przez Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta.	omó4wić4dzieje **Uczeń potrafi:** społeczność4ci ż9ydowskiej na ziemiach polskich, przedstawić4dzieje innych narodowoś4ci i wyznań4 obecnych na ziemiach polskich w XVI w.

Gospodarka 7. dawnej Polski	przykłady towaró4w **Uczeń zna:** importowanych do Polski i eksportowanych z kraju. **Uczeń rozumie:** pojęcia: import, eksport, folwark, pań4szczyzna, spichlerz, dlaczego Polskę nazywano spichlerzem Europy.	podziały społeczne **Uczeń zna:** wewnątrz stanu szlacheckiego. **Uczeń potrafi:** wskazać4najważ9niejsze ró4ż9nice w rozwoju gospodarczym Europy Zachodniej i Europy Wschodniej.	wymienić4skutki działalnoś4ci zakonu jezuitó4w na ziemiach polskich. **Uczeń zna:** któ4rych szlachta powiększała folwarki. **Uczeń umie:** co spowodowało ró4ż9nice w **rozwoju** gospodarczym między Wschodem i Zachodem Europy, motywy, któ4rymi kierowała się szlachta powiększając folwarki, z czego wynikała rola i znaczenie Gdań4ska w pań4stwie polsko- -litewskim. **Uczeń potrafi:** dostrzec wpływ odzyskania przez Polskę Pomorza Gdań4skiego i Gdań4ska na rozwó4j gospodarczy pań4stwa, analizować4dane statystyczne.	datę: 1520. **Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** pojęcia: spław zboż9a, flisacy, system folwarczno- -pań4szczyź4niany, znaczenie prowadzenia badań4historycznych dla poznawania przeszłoś4ci. **Uczeń po rafi:** scharakteryzować4 gospodarkę pań4stwa polsko-litewskiego, wyjaś4nić4, jaki wpływ na działania szlachty miało zjawisko droż9enia ż9ywnoś4ci, przedstawić4relacje między szlachtą a chłopami, opisać4los chłopó4w w XV i XVI w., opisać4, jak spławiano zboż9e do Gdań4ska.	ocenić4postępowanie **Uczeń potrafi:** szlachty wobec chłopó4w w XV i XVI w., analizować4symbolikę obrazu i wyciągać4z niej wnioski na temat roli i pozycji Gdań4ska w pań4stwie polsko- -litewskim, dostrzec mocne i słabe strony Gdań4ska jako miasta portowego, wskazać4mocne i słabe strony gospodarki pań4stwa polsko- -litewskiego w XV i XVI w.
Renesans 8. w Polsce	największe zabytki **Uczeń zna:** polskiego renesansu, w tym we własnym regionie, najważ9niejsze uczelnie na ziemiach polskich w epoce renesansu.	postacie: Stań4czyka, **Uczeń zna:** Mikołaja Reja, Jana Kochanowskiego, Andrzeja Frycza Modrzewskiego, głó4wne postulaty zawarte w dziele *O poprawie*	pojęcie: Akademia **Uczeń rozumie:** Zamojska, arrasy. wpływ kró4lowej Bony na rozwó4j renesansu na ziemiach polskich. **Uczeń potrafi:** wskazać4cechy	**Uczeń zna:** dokonane na Wawelu w okresie rządó4w Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta. **Uczeń rozumie:** związek między	na czym polegał **Uczeń rozumie:** rewolucyjny charakter dzieła *O poprawie* *Rzeczypospolitej*. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, w jakim celu *powstało* dzieło

	Uczeń rozumie: pojęcie: włoszczyzna. **Uczeń potrafi:** przedstawić4stosunek polskiej szlachty do warzyw.	*Rzeczypospolitej*. **Uczeń potrafi:** opisać4wygląd kaplicy Zygmuntowskiej i ratusza w Poznaniu.	charakterystyczne architektury renesansu na przykładzie ratusza w Poznaniu, przedstawić4dokonania największych polskich twó4rcó4w literatury pięknej epoki renesansu.	pojawieniem się renesansu na ziemiach polskich a rozwojem literackiej polszczyzny. **Uczeń po rafi:** scharakteryzować4 system edukacji na ziemiach polskich w okresie renesansu.	*O poprawie Rzeczypospolitej*.
Unia 9. lubelska	datę: 1569, **Uczeń zna:** ramy chronologiczne istnienia pierwszej Rzeczpospolitej. **Uczeń rozumie:** pojęcia: Korona, Rzeczpospolita. **Uczeń potrafi:** wskazać4na mapie ziemie wcielone przez Zygmunta Augusta do Polski i obszar Rzeczpospolitej po unii lubelskiej.	postanowienia unii **Uczeń zna:** lubelskiej. **Uczeń roz mie:** pojęcia: unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodó4w. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, dlaczego Polacy dąż9yli do zawarcia ś4ciś4lejszej unii z Litwą, wymienić4elementy wspó4lne i odrębne dla Polski i Litwy.	przyczyny konfliktu **Uczeń rozumie:** między Polakami i Litwinami dotyczącego realizacji postanowień4 unii z 1386 r. **Uczeń po rafi:** scharakteryzować4 stanowisko polskiej i litewskiej szlachty oraz litewskich magnató4w wobec nowej unii, wskazać4korzyś4ci nowej unii dla Polakó4w i Litwinó4w.	**Uczeń zna:** polsko-litewskiego sejmu do Lublina. **Uczeń rozumie:** pojęcie: polonizacja. **Uczeń potrafi:** omó4wić4przebieg obrad sejmu w Lublinie, scharakteryzować4 funkcjonowanie nowej unii łączącej Polskę i Litwę.	z czego wynikają **Uczeń r zum e:** ró4ż9nice w ocenie unii lubelskiej przez Polakó4w i Litwinó4w. **Uczeń potrafi:** dokonać4oceny unii lubelskiej.
Bezkró4lewie 10. i wolna elekcja	**Uczeń zna:** Walezego. **Uczeń rozumie:** pojęcia: wolna elekcja, absolutyzm, artykuły henrykowskie. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4zasady, na jakich przeprowadzano wolną elekcję.	głó4wne narodowoś4ci **Uczeń zna:** zamieszkujące Rzeczpospolitą w XVI w., postanowienia konfederacji warszawskiej i artykułó4w henrykowskich. **Uczeń rozumi :** pojęcia: konfederacja warszawska, *pacta conventa*. **Uczeń potrafi:**	i Litwinó4w. **Uczeń zna:** **Uczeń rozumi :** pojęcia: konfederacje wojewó4dzkie, interreks. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, z czego wynikała uprzywilejowana pozycja stanu szlacheckiego, przedstawić4organizację pań4stwa w okresie bezkró4lewia.	znaczenie aktu **Uczeń rozumie:** konfederacji warszawskiej. **Uczeń rafi:** scharakteryzować4 **Rzeczpospolitą** w drugiej połowie XVI w., opisać4przebieg pierwszej wolnej elekcji, wyjaś4nić4, dlaczego każ9dy władca zobowiązywał się do przestrzegania	wyjaś4nić4, z czego **Uczeń potrafi:** wynikały obawy szlachty przed nowo wybranym władcą, omó4wić4panowanie Henryka Walezego, dokonać4bilansu korzyś4ci i strat wynikających z funkcjonowania wolnej elekcji.

Panowanie 11. Stefana Batorego	postacie: Stefana **Uczeń zna:** Batorego, Jana Zamoyskiego. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4przyczyny konfliktu między Litwą a Moskwą.	wskazać4ró4ż9nice między artykułami henrykowskimi i *pacta conventa*. **Uczeń zna:** postać4: Anny Jagiellonki. **Uczeń rozumie:** zagroż9enia dla pań4stwa polsko-litewskiego wynikające z podwó4jnej elekcji. **Uczeń potrafi:** dostrzec rolę, jaką za panowania Batorego odgrywał Jan Zamoyski, przedstawić4gló4wny cel polityki zagranicznej Moskwy za panowania Iwana IV Groź4nego.	daty: 1577–1582, 1582. **Uczeń zna:** **Uczeń potrafi:** opisać4sytuację panującą w Rzeczpospolitej po ucieczce Henryka Walezego, scharakteryzować4Stefana Batorego, przedstawić4przebieg wojny z Moskwą, wskazać4na mapie najważ9niejsze wydarzenia związane z przebiegiem wojny z Moskwą.	artykułó4w henrykowskich. postacie: Iwana IV **Uczeń zna:** Groź4nego, Maksymiliana II, **Uczeń rozumie:** pojęcia: piechota wybraniecka, car, „trzeci Rzym”. **Uczeń potrafi:** przedstawić4 najważ9niejsze dokonania Stefana Batorego w polityce wewnętrznej, omó4wić4działalnoś4ć4 Jana Zamoyskiego, ocenić4postać4 i dokonania Stefana Batorego.	przedstawić4dzieje Rusi **Uczeń potrafi:** do XVI w., scharakteryzować4 pań4stwo moskiewskie w okresie rządó4w Iwana IV Groź4nego, zanalizować4obraz *Batory pod Pskowem*.
Złoty wiek (lekcja powtó4rzeniowa)					
Sprawdzian wiadomoś4ci Wojny	postać4: Zygmunta III	datę: 1587,	daty: 1600–1611, 1605,	postać4: Dymitra	scharakteryzować4
12. ze Szwecją i z Moskwą	**Uczeń zna:** Wazy, lata panowania dynastii Wazó4w w Polsce. **Uczeń rozumie:** dlaczego elekcja	**Uczeń zna:** postacie: Jana Karola Chodkiewicza, Stanisława ŻLó4łkiewskiego, warunki rozejmu koń4czącego wojnę z Moskwą.	**Uczeń zna:** 1609, 1610, 1618. **Uczeń potrafi:** opowiedzieć4o przebiegu elekcji po ś4mierci Stefana Batorego, wyjaś4nić4przyczyny	**Uczeń zna:** Samozwań4ca **Uczeń rozumie:** pojęcia: wielka smuta, dymitriada. **Uczeń po rafi:** scharakteryzować4	**Uczeń po rafi:** sytuację w pań4stwie moskiewskim po ś4mierci Iwana IV Groź4nego, ocenić4postępowanie Polakó4w na terenie pań4stwa moskiewskiego,

	z 1587 r. zakoń4czyła się wojną domową.	**Uczeń rozumie:** pojęcie: hetman, motywy, któ4re kierowały polską szlachtą i polskim władcą podczas konfliktu z Moskwą. **Uczeń potrafi:** przedstawić4 najważ9niejsze wydarzenia konfliktu polsko-szwedzkiego i polsko-moskiewskiego, zlokalizować4na mapie wydarzenia i miejsca związane z wojną polsko-szwedzką i polsko-moskiewską.	wybuchu wojny Rzeczpospolitej ze Szwecją, wyjaś4nić4, co zadecydowało o polskim zwycięstwie pod Kircholmem.	politykę władcó4w Szwecji, dostrzec wpływ konfliktu Rzeczpospolitej z Moskwą na relacje między mieszkań4cami obu pań4stw.	zanalizować4obraz i na jego podstawie przedstawić4przebieg bitwy pod Kłuszynem.
Konflikty	wyjaś4nić4, kim byli		daty: 1620, 1621, 1626,	postać4: Stanisława	zanalizować4obrazy
13. z Turcją	**Uczeń potrafi:** Kozacy,	**Uczeń rozumie:** srebrny wiek.	**Uczeń zna:** 1627, 1629,	**Uczeń zna:** Koniecpolskiego.	**Uczeń potr fi:** i na tej podstawie
i ze Szwecją	dostrzec przesłanki, któ4re wskazywały, ż9e zakoń4czył się złoty wiek.	**Uczeń potrafi:** przedstawić4 najważ9niejsze wydarzenia konfliktu polsko-tureckiego oraz konfliktu polsko-szwedzkiego w latach 1626–1629, zlokalizować4na mapie wydarzenia i miejsca związane z wojną polsko-turecką oraz z konfliktem polsko-szwedzkim 1626–1629.	postać4: Gustawa V Adolfa, warunki pokoju koń4czącego wojnę z Turcją i rozejmu ze Szwecją zawartego w 1629 r. **Uczeń po rafi:** scharakteryzować4relacje między Rzeczpospolitą i Turcją w XVI w., wyjaś4nić4, co oznaczały dla Rzeczpospolitej warunki rozejmu podpisanego w 1629 r.	**Uc eń rozumie:** czynniki, któ4re zadecydowały o sukcesach Szwedó4w. **Uczeń potrafi:** przedstawić4 okoliczno ś4ci, w któ4rych doszło do wybuchu wojny z Turcją, określić4, jaki wpływ na sytuację Rzeczpospolitej miały konflikty, w któ4rych uczestniczyła w pierwszej połowie XVII w.	zaprezentować4przebieg bitwy pod Cecorą i Chocimiem, ocenić4postać4i dokonania Zygmunta III Wazy.
Powstanie 14. Chmielnickiego	datę: 1648, **Uczeń zna:**	bezpoś4rednią przyczynę **Uczeń zna:** wybuchu powstania	daty: 1635, 1649, 1651, **Uczeń zna:** 1654,	**Uczeń zna:** Zborowskiej	wyjaś4nić4, dlaczego **Uczeń potrafi:** ugoda zborowska nie

	postacie: Bohdana	na Ukrainie.	postać4: Jeremiego	i postanowienia ugody	zakoń4czyła konfliktu
	Chmielnickiego, Władysława IV Wazy, Jana II Kazimierza. **Uczeń rozum :** przyczyny niechęci mieszkań4có4w Ukrainy do Polakó4w. daty: 1655–1660,	**Uczeń potrafi:** przedstawić4plany polityczne Władysława IV Wazy, wyjaś4nić4przyczyny klęski Polakó4w w pierwszej fazie powstania na Ukrainie. **uczestnik**ó4w i przyczyny	Wiś4niowieckiego, warunki rozejmu ze Szwecją z 1635 r., głó4wne ż9ądania szlachty ukraiń4skiej w okresie rządó4w Władysława IV Wazy. **Uczeń potrafi:** przedstawić4skutki przyłączenia Ukrainy do Polski, dostrzec przyczyny niezadowolenia Kozakó4w nierejestrowych. warunki pokoju w Oliwie,	w Perejasławiu. **Uczeń rozumie:** pojęcie: rejestr Kozakó4w, związek między przebiegiem powstania a ż9ądaniami Chmielnickiego, dlaczego do konfliktu między Polakami a Kozakami wmieszała się Moskwa. **Uczeń potrafi:** przedstawić4 najważ9niejsze wydarzenia powstania na Ukrainie, zlokalizować4na mapie wydarzenia i miejsca związane z powstaniem na Ukrainie.	polsko-ukraiń4skiego, wyjaś4nić4znaczenie ugody w Perejasławiu dla polskiej polityki na Ukrainie, wyjaś4nić4, dlaczego Polacy i Kozacy doprowadzili do wybuchu powstania. dlaczego ugoda
Potop15.	**Uczeń zna:** postacie: Stefana Czarnieckiego, Augustyna Kordeckiego. **Uczeń rozumie:** pojęcia: potop, wojna szarpana, dlaczego oblęż9enie Jasnej Gó4ry stało się punktem zwrotnym wojny ze Szwecją.	**Uczeń a:** konfliktu o panowanie nad Morzem Bałtyckim. **Uczeń potrafi:** przedstawić4okoliczno ś4ci, w jakich doszło do szwedzkiego ataku na Rzeczpospolitą w 1655 r., zlokalizować4na mapie wydarzenia i miejsca związane z wojną polsko-szwedzką.	**Uczeń zna:** ugody hadziackiej i rozejmu w Andruszowie. **Uczeń rozumie:** pojęcie: ś4luby lwowskie, przyczyny, któ4re skłoniły polską szlachtę do popierania kró4la szwedzkiego. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4postawy polskiej szlachty w pierwszym etapie wojny ze Szwecją, przedstawić4przebieg oblęż9enia Jasnej Gó4ry,	**Uczeń zna:** 1657, 1658, 1660, 1667, postacie: Karola X Gustawa, Janusza Radziwiłła. **Uczeń rozumie:** związek między zawarciem ugody w Perejasławiu a wybuchem wojny Rzeczpospolitej z Moskwą. **Uczeń potrafi:** przedstawić4 najważ9niejsze	**Uczeń rozumie:** hadziacka nie mogła spełnić4pokładanych w niej nadziei. **Uczeń potrafi:** znaczenie decyzji podjętej przez Jana Kazimierza wobec elektora brandenburskiego, ocenić4wpływ wojen prowadzonych ze Szwecją i Moskwą na dalsze losy Rzeczpospolitej.

Kryzys 16. Rzeczpospolitej	pojęcia: magnateria, **Uczeń rozumie:** *liberum veto*. **Uczeń potrafi:** wymienić4głó4wne przyczyny słaboś4ci Rzeczpospolitej.	datę: 1668, **Uczeń zna:** głó4wne postulaty programu reform Jana Kazimierza. **Uczeń rozumie:** pojęcie: „złota wolnoś4ć4”. **Uczeń potrafi:** przedstawić4wpływ, jaki miało na pań4stwo naduż9ywanie *liberum veto*, wyjaś4nić4, komu służ9yło zrywanie sejmó4w.	dostrzec wpływ postawy wojsk szwedzkich na zmianę stosunku polskiego społeczeń4stwa do Szwedó4w. okoliczno ś4ci, w jakich **Uczeń zna:** doszło do uż9ycia po raz pierwszy zasady *liberum veto*. **Uczeń rozumie:** pojęcia: dewaluacja, zasada jednomyś4lnoś4ci (jednozgodnoś4ci), zasada jednoś4ci, rokosz, jakie czynniki doprowadziły do wzrostu znaczenia magnaterii. **Uczeń potrafi:** dostrzec wpływ wojen w XVII w. na odejś4cie szlachty od przestrzegania zasad tolerancji religijnej, scharakteryzować4polską magnaterię w XVII w., wyjaś4nić4, z czego wynikała zasada jednomyś4lnoś4ci.	wydarzenia konfliktu polsko-moskiewskiego, przedstawić4 okoliczno ś4ci, w jakich doszło do wznowienia wojny z Moskwą. **Uczeń zna:** 1665, 1666, postać4: Jerzego Lubomirskiego. **Uczeń potrafi:** przedstawić4 najważ9niejsze skutki wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą w latach 1648–1667, wyjaś4nić4, z czego wynikały ró4ż9ne postawy magnaterii w XVII w., dostrzec związek między wzrostem znaczenia magnaterii a paraliż9em pracy sejmu.	scharakteryzować4 **Uczeń po rafi:** działalno ś4ć4polskiego sejmu w XVII i XVIII w., przedstawić4reakcję szlachty na projekt reform pań4stwa zaproponowany przez Jana Kazimierza, ocenić4sytuację Rzeczpospolitej w drugiej połowie XVII w.
Wojny 17. z Turcją	daty: 1674, 1683, **Uczeń zna:** postać4: Jana III Sobieskiego. **Uczeń rozumie:** co zadecydowało o wyborze Jana Sobieskiego na kró4la Rzeczpospolitej.	postać4: Michała Korybuta **Uczeń zna:** Wiś4niowieckiego. **Uczeń rozumi :** pojęcie: odsiecz Wiednia. **Uczeń potrafi:** dostrzec wpływ *liberum veto* na sytuację Rzeczpospolitej w czasie	**Uczeń zna:** 1673, 1699, warunki pokoju w Buczaczu, rozejmu w ŻLurawnie i pokoju w Karłowicach. **Uczeń rozumie:** pojęcie: jasyr,	postać4: Kara Mustafy. **Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** pojęcie: wielki wezyr. **Uczeń potrafi:** przedstawić4 okoliczno ś4ci elekcji z 1669 r., przedstawić4przebieg	opisać4organizację **Uczeń potrafi:** pań4stwa tureckiego, opisać4sytuację Rzeczpospolitej pod rządami Michała Korybuta Wiś4niowieckiego, dostrzec znaczenie

		konfliktu z Turcją.	co oznaczało dla Rzeczpospolitej podpisanie pokoju w Buczaczu, dlaczego doszło do wznowienia wojny z Turcją. **Uczeń potrafi:** przedstawić4okoliczno4ci, w jakich doszło do wybuchu wojny z Turcją, opisać4reakcję polskiej szlachty na warunki pokoju w Buczaczu, przedstawić4przebieg odsieczy Wiednia.	działań4zbrojnych prowadzonych przez Turcję w 1683 r., przedstawić4sytuację wewnętrzną Rzeczpospolitej w okresie rządó4w Jana III Sobieskiego.	tej bitwy dla dalszego przebiegu konfliktu z Turcją, ocenić4postać4i dokonania Jana III Sobieskiego.
Barok 18. i sarmatyzm	gło4wne **Uczeń zna:** przyczyny słabo4ci Rzeczpospolitej w XVII w. **Uczeń rozumie:** pojęcie: sarmatyzm. **Uczeń potrafi:** wymienić4gło4wne cechy ideologii sarmackiej.	pojęcie: barok. **Uczeń rozumie:** **Uczeń potrafi:** podać4przykłady budowli barokowych na ziemiach polskich, w tym we własnym regionie.	**Uczeń zna:** ramy chronologiczne epoki baroku. **Uczeń rozumie:** pojęcia: lęk przed pustką, ś4wiatłocień4. **Uczeń po rafi:** scharakteryzować4 architekturę, rzeź4bę i literaturę baroku, scharakteryzować4polskie malarstwo barokowe, dostrzec wpływ sarmatyzmu na postawę polskiej szlachty wobec sytuacji wewnętrznej Rzeczpospolitej w XVII w.	postacie: Giovanniego Lorenza Berniniego, Rembrandta, Jana Andrzeja Morsztyna. **Uczeń rozumie:** związek między wzrostem religijno4ci Europejczyko4w a pojawieniem się baroku. **Uczeń po rafi:** scharakteryzować4 sytuację w Europie w XVII w.	okoliczno4ci, w jakich doszło do narodzin baroku. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, dlaczego na przełomie XVI i XVII w. zakoń4czył się renesans.
Rzeczpospolita w XVII wieku (lekcja					

powtó4rzeniowa)					
Sprawdzian wiadomoś4ci	postać4: Ludwika XIV.	pojęcia: monarchia	daty: 1572, 1598,	daty: 1661, 1685,	zanalizować4obraz
19. we Francji	**Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** pojęcie: absolutyzm. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, jaką rolę w absolutyzmie odgrywał monarcha.	**Uczeń rozumie:** absolutna. **Uczeń potrafi:** wymienić4najważ9niejsze skutki rządó4w Ludwika XIV.	**Uczeń zna:** postacie: Henryka IV, Richelieu, postanowienia edyktu nantejskiego. **Uczeń rozumie:** pojęcia: hugenoci, edykt nantejski, noc ś4w. Bartłomieja. **Uczeń po rafi:** scharakteryzować4sytuację religijną we Francji w drugiej połowie XVI w., opisać4wygląd pałacu w Wersalu.	**Uczeń zna:** postacie: Jeana Baptiste'a Colberta, Moliera, cele polityki Richelieu. **Uczeń rozumie:** pojęcie: racja stanu, czym charakteryzowała się polityka gospodarcza Francji w okresie rządó4w Ludwika XIV. **Uczeń potrafi:** przedstawić4działania polityczne podjęte przez kardynała Richelieu, scharakteryzować4 absolutyzm Ludwika XIV, omó4wić4politykę zagraniczną Francji epoki Ludwika XIV, przedstawić4dokonania kultury francuskiej epoki Ludwika XIV.	**Uczeń potr fi:** *Okropności nocy św. Bartłomieja*, ocenić4, kto osiągnąłby korzyś4ć4z celó4w, do któ4rych realizacji dąż9ył kardynał Richelieu (PP), przedstawić4dokonania Francji Ludwika XIV w dziedzinie wojskowoś4ci, określić4wpływ na pań4stwo decyzji o odwołaniu edyktu nantejskiego, dokonać4bilansu rządó4w Ludwika XIV.
Monarchia 20. parlamentarna w Anglii	postać4: Karola I **Uczeń zna:** Stuarta, ramy chronologiczne rewolucji angielskiej. **Uczeń rozumie:** pojęcie: monarchia parlamentarna,	postać4: Olivera **Uczeń zna:** Cromwella, organizację parlamentu angielskiego, cele polityki Karola I Stuarta. **Uczeń rozumie:**	daty: 1649, 1660. **Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** pojęcia: purytanie, chwalebna rewolucja. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, z czego wynikały trudnoś4ci Karola I Stuarta	**Uczeń zna:** postacie: Karola I Stuarta, Wilhelma III Orań4skiego, okoliczność4ci, w jakich doszło do restauracji monarchii w Anglii,	postacie: Elż9biety I **Uczeń zna:** Wielkiej, Williama Shakespeare'a. **Uczeń rozumie:** pojęcia: czasy elż9bietań4skie, Wielka Armada.

	Uczeń potrafi: wyjaś4nić4, czym charakteryzowała się angielska monarchia parlamentarna.	pojęcia: Izba Lordó4w, Izba Gmin, przyczyny konfliktu między kró4lem i parlamentem.	w realizacji jego celó4w politycznych, przedstawić4okoliczność4ci, w jakich doszło do wybuchu rewolucji w Anglii, wymienić4najważ9niejsze wydarzenia związane z przebiegiem rewolucji w Anglii, wskazać4na mapie najważ9niejsze wydarzenia związane z walką między kró4lem i parlamentem.	najważ9niejsze postanowienia zawarte w Deklaracji praw. **Uczeń rozumie:** pojęcia: Armia Nowego Wzoru, lord protektor, Deklaracja praw, przyczyny, któ4re doprowadziły do restauracji monarchii w Anglii. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4okoliczność4ci, w jakich doszło do aresztowania i skazania Karola I Stuarta na ś4mierć4, scharakteryzować4rządy Olivera Cromwella.	**Uczeń po rafi:** scharakteryzować4czasy elż9bietań4skie, poró4wnać4i ocenić4 absolutyzm oraz monarchię parlamentarną na przykładzie Francji Ludwika XIV i Anglii po 1689 r.
Oś4wiecenie 21. w Europie	postacie: Jeana- **Uczeń zna:** -Jacques'a Rousseau, Monteskiusza, najważ9niejsze odkrycia i wynalazki XVIII w. **Uczeń rozumi :** pojęcia: oś4wiecenie, umowa społeczna, tró4jpodział władzy. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, na czym polegała idea umowy społecznej i tró4jpodziału władzy.	elementy starego ładu. **Ucz ń z a:** **Uczeń rozumie:** pojęcie: stary ład. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, któ4re grupy społeczne mogły się sprzeciwiać4staremu ładowi, wyjaś4nić4, na czym opierała się nowoż9ytna nauka.	postacie: Beniamina **Uczeń zna:** Franklina, braci Montgolfier, Denisa Diderota, Woltera, ramy chronologiczne epoki oś4wiecenia. **Uczeń rozumie:** pojęcia: filozofowie, deizm. **Uczeń rafi:** scharakteryzować4sytuację **polityczną** i społeczną Europy starego ładu, przedstawić4najważ9niejsze poglądy filozofó4w oś4wiecenia.	**Uczeń rozumie:** *encykloped a fran uska*, powiastki filozoficzne, klasycyzm. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, w jakim celu powstała *Wielka encyklopedia francuska,* przedstawić4 najważ9niejsze osiągnięcia epoki oś4wiecenia w literaturze, architekturze i sztuce.	ocenić4wpływ nauki na **Uczeń potrafi:** ż9ycie i sposó4b myś4lenia ludzi ż9yjących w XVIII w.
Nowe potęgi 22.	pojęcie: absolutyzm **Uczeń rozumie:**	postać4: Katarzyny II **Uczeń zna:**	**Uczeń rozumie:**	daty: 1689, 1701, **Uczeń zna:**	opisać4okoliczność4ci **Uczeń potrafi:**

w Europie	oś4wiecony. **Uczeń potrafi:** wskazać4na mapie położ9enie Rosji, Prus i Austrii.	Wielkiej. **Uczeń potrafi:** wymienić4głó4wne działania cara zmierzające do unowocześ4nienia Rosji, wskazać4na mapie obszary, o któ4re Rosja, Prusy i Austria powiększyły się w ciągu XVIII w.	Kró4lestwo Prus, dlaczego Piotra I nazwano Wielkim. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, jak doszło do uniezależ9nienia się Prus Książ9ęcych od Polski.	postacie: Piotra I Wielkiego, Fryderyka II Wielkiego, Marii Teresy, Jó4zefa II. **Uczeń rozumie:** pojęcie: militaryzm, zagroż9enia dla Rzeczpospolitej związane z reformami pań4stw sąsiednich prowadzonych w duchu oś4wieconego absolutyzmu. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, na czym polegało zacofanie Rosji na początku rządó4w Piotra I, przedstawić4głó4wne reformy Katarzyny II Wielkiej, Fryderyka II Wielkiego, Marii Teresy i Jó4zefa II.	powstania Sankt Petersburga, przedstawić4uzbrojenie i umundurowanie ż9ołnierzy armii pruskiej, scharakteryzować4 politykę dynastyczną Habsburgó4w, ocenić4, w czyim interesie władcy Rosji, Prus i Austrii prowadzili reformy w duchu oś4wieconego absolutyzmu.
Powstanie 23. Stanó4w Zjednoczonych	postacie: Tadeusza **Uczeń zna:** Koś4ciuszki, Kazimierza Pułaskiego. **Uczeń rozumie:** pojęcia: Indianie, Deklaracja niepodległoś4ci. **Uczeń potrafi:** wskazać4idee oś4wiecenia, na któ4re powołali się autorzy Deklaracji niepodległoś4ci i Konstytucji Stanó4w	datę: 4 lipca 1776, **Uczeń zna:** postać4: Jerzego Waszyngtona. **Uczeń potrafi:** przedstawić4polski wkład w walkę o niepodległoś4ć4 Stanó4w Zjednoczonych.	datę: 1783, 1787, 1791, **Uczeń zna:** głó4wne zasady polityki prowadzonej przez rząd brytyjski wobec kolonii, ramy chronologiczne amerykań4skiej wojny o niepodległoś4ć4. **Uczeń rozumie:** pojęcia: Korona Brytyjska, bostoń4ska „herbatka”. **Uczeń potrafi:** przedstawić4okoliczno ś4ci, w jakich doszło do wybuchu amerykań4skiej	**Uczeń zna:** przykładowe prawa zapisane w Karcie praw. **Uczeń rozumie:** pojęcia: Kongres, Karta praw. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, jak doszło do powstania kolonii angielskich w Ameryce Pó4łnocnej, wymienić4najważ9niejsze etapy konfliktu między rządem brytyjskim	na czym polega system **Uczeń rozumie:** prezydencki. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4znaczenie Deklaracji niepodległoś4ci, scharakteryzować4ustró4j Stanó4w Zjednoczonych, ocenić4wpływ idei oś4wiecenia na powstanie pań4stwa amerykań4skiego oraz na jego ustró4j polityczny.

	Zjednoczonych.		wojny o niepodległoś4ć4, wymienić4czynniki, któ4re umoż9liwiły Amerykanom odniesienie zwycięstwa, wskazać4na mapie najważ9niejsze miejsca związane z amerykań4ską wojną o niepodległoś4ć4.	a kolonistami, wymienić4najważ9niejsze wydarzenia amerykań4skiej wojny o niepodległoś4ć4.	
Początek	datę: 14 lipca 1789,	ramy chronologiczne		pojęcie: wielka trwoga.	zanalizować4Deklarację
24. rewolucji francuskiej	**Uczeń zna:** postać4: Ludwika XVI, prawa zagwarantowane w Deklaracji praw człowieka i obywatela. **Uczeń rozumie:** pojęcia: rewolucja francuska, Deklaracja praw człowieka i obywatela, prawa człowieka. **Uczeń potrafi:** ocenić4znaczenie Deklaracji praw człowieka i obywatela.	**Uczeń zna:** rewolucji francuskiej. **Uczeń rozumie:** pojęcie: burż9uazja. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4przyczyny niezadowolenia społecznego we Francji.	**Uczeń rozumie:** Zgromadzenie Narodowe, Bastylia. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, dlaczego stan trzeci ogłosił się Zgromadzeniem Narodowym, opisać4okoliczno4ci, w jakich doszło do zburzenia Bastylii.	**Uczeń rozumie:** **Uczeń potrafi:** scharakteryzować4 strukturę społeczną Francji w XVIII w., przedstawić4sytuację panującą we Francji przed wybuchem rewolucji, opisać4wydarzenia wielkiej trwogi.	**Uczeń potrafi:** praw człowieka i obywatela pod kątem zawartych w niej zasad dotyczących organizacji pań4stwa i społeczeń4stwa, zanalizować4XVIII-wieczne rysunki propagandowe związane
Od monarchii		przesłanie hasła	daty: 1790, 1791, 1792,	najważ9niejsze zasady	scharakteryzować4
25. konstytucyjnej do republiki	**Uczeń zna:** Robespierre'a. **Uczeń rozumie:** pojęcia: jakobini, wielki terror. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, jak funkcjonowała Francja w okresie wielkiego terroru.	**Uczeń rozumie:** „wolnoś4ć4, ró4wnoś4ć4, braterstwo". **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, w jakich okoliczno4ciach Francja stała się republiką.	**Uczeń zna:** 1793, 1794. **Uczeń rozumie:** pojęcia: prawica, lewica, centrum, Komitet Ocalenia Publicznego, trybunał rewolucyjny, Ustawa o duchowień4stwie, monarchia konstytucyjna. **Uczeń potrafi:**	**Uczeń zna:** zawarte w konstytucji francuskiej. **Uczeń rozumie:** pojęcia: powstanie w Wandei. **Uczeń potrafi:** przedstawić4organizację pań4stwa francuskiego po uchwaleniu	**Uczeń po rafi:** ewolucję stosunku rewolucjonistó4w do Koś4cioła katolickiego, wyjaś4nić4, co zawierała Ustawa o duchowień4stwie,

			przedstawić4najważ9niejsze wydarzenia związane z przebiegiem rewolucji francuskiej, wyjaś4nić4, na czym polegał podział w parlamencie francuskim po 1791 r., przedstawić4skutki egzekucji Ludwika XVI, dostrzec przyczyny popularnoś4ci jakobinó4w.	konstytucji, omó4wić4okoliczno ś4ci wybuchu wojny między Francją a Prusami i Austrią, przedstawić4sytuację polityczną i militarną Francji w okresie istnienia republiki.	z rewolucją francuską, dostrzec jednostronno ś4ć4 oceny osiągnięć4rewolucji zawartą w tych rysunkach, ocenić4dokonania rewolucji francuskiej.
Europa i Ameryka w XVII i XVIII wieku (lekcja powtó4rzeniowa)					
Sprawdzian wiadomoś4ci Czasy	daty: 1697, 1733,	postać4: Stanisława	datę: 1717,	daty: 1700, 1709,	pojęcie: pijarzy.
26. saskie	**Uczeń zna:** postacie: Augusta II Sasa, Stanisława Leszczyń4skiego, Augusta III Sasa, ramy chronologiczne czasó4w saskich. **Uczeń rozumie:** pojęcia: czasy saskie.	**Uczeń zna:** Konarskiego, tytuły rozpraw politycznych dotyczących reform pań4stwa polskiego. **Uczeń potrafi:** przedstawić4plany polityczne władcy Saksonii po elekcji na kró4la Rzeczpospolitej, wyjaś4nić4przyczyny konfliktu między szlachtą a kró4lem Augustem II.	**Uczeń zna:** postanowienia sejmu niemego. **Uczeń rozumie:** pojęcie: sejm niemy. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, na czym polegała szkodliwoś4ć4działań4 podejmowanych w czasie trzeciej wojny pó4łnocnej przez Augusta II i Stanisława Leszczyń4skiego, scharakteryzować4 projekty reform	**Uczeń zna:** postać4: Karola XII. **Uczeń rozumie:** pojęcie: Collegium Nobilium, w jaki sposó4b Rzeczpospolita stała się pań4stwem zależ9nym od Rosji. **Uczeń potrafi:** przedstawić4przebieg elekcji w 1697 r., scharakteryzować4 Saksonię pod panowaniem Sasó4w,	**Uczeń rozumie:** **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4okoliczno ś4ci wybuchu trzeciej wojny pó4łnocnej i przedstawić4 przebieg konfliktu, przedstawić4skutki trzeciej wojny pó4łnocnej dla Rzeczpospolitej, scharakteryzować4 sytuację polityczną, gospodarczą, społeczną i kulturalną Rzeczpospolitej w czasach Augusta III,

Ostatni	datę: 1772,	daty: 1764, 1768,	ustrojowych Stanisława Leszczyń4skiego i Stanisława Konarskiego. daty: 1765, 1767,	przedstawić4przebieg elekcji w 1733 r., wyjaś4nić4, w jakim celu powstało Collegium Nobilium. postać4: Nikołaja	ocenić4czasy saskie. omó4wić4przebieg
27. kró4l Polski	**Uczeń zna:** postać4: Stanisława Augusta Poniatowskiego, pań4stwa uczestniczące w I rozbiorze Polski. **Uczeń potrafi:** wskazać4na mapie tereny odebrane Rzeczpospolitej w trakcie I rozbioru.	**Uczeń zna:** ż9ądania konfederató4w barskich. **Uczeń rozumie:** przyczyny I rozbioru Polski. **Uczeń potrafi:** wymienić4gló4wne reformy dokonane przez kró4la kró4tko po elekcji, wyjaś4nić4przyczyny wybuchu konfederacji barskiej.	**Uczeń zna:** uchwały sejmu podjęte w 1768 r. **Uczeń rozumie:** pojęcia: Familia (Czartoryscy), prawa kardynalne, Szkoła Rycerska, **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, do czego dąż9yła rodzina Czartoryskich, wyjaś4nić4, w jakim celu została założ9ona Szkoła Rycerska, przedstawić4przebieg sejmu w 1767 r., wyjaś4nić4, w jaki sposó4b zaborcy uzasadniali I rozbió4r Polski.	**Uczeń zna:** Repnina, **Uczeń rozumie:** do czego dąż9yła Katarzyna II, doprowadzając do utworzenia trzech konfederacji. **Uczeń potrafi:** wskazać4ró4ż9nice w dąż9eniach Familii i władczyni Rosji, scharakteryzować4 obszary odebrane Rzeczpospolitej w wyniku I rozbioru.	**Uczeń potrafi:** konfederacji barskiej, zanalizować4symboliczną wymowę ryciny ukazującej Rzeczpospolitą jako kołacz kró4lewski.
Czasy	ramy chronologiczne	pojęcie: obiady		postacie: Juliana Ursyna	zanalizować4symboliczną
28. stanisławowskie	**Uczeń zna:** czasó4w stanisławowskich, cele istnienia KEN. **Uczeń rozumie:** pojęcie: Komisja Edukacji Narodowej (KEN).	**Uczeń rozumie:** czwartkowe, czasy stanisławowskie. **Uczeń potrafi:** wymienić4zabytki architektury oś4wiecenia w Polsce, w tym we własnym regionie, opisać4wygląd pałacu Na Wodzie w Łazienkach	**Uczeń zna:** postacie: Tadeusza Rejtana, Hugo Kołłątaja. **Uczeń rozumie:** pojęcie: Rada Nieustająca, przyczyny, któ4re doprowadziły do utworzenia KEN. **Uczeń potrafi:** przedstawić4okoliczno ś4ci	**Uczeń zna:** Niemcewicza, Ignacego Krasickiego, Marcello Bacciarellego, Canaletta. **Uczeń rozumie:** pojęcia: klasycyzm. **Uczeń potrafi:** przedstawić4 najważ9niejsze dokonania polskiego	**Uczeń potr fi:** wymowę obrazu *Rejtan – upadek Polski*, scharakteryzować4 sytuację gospodarczą Rzeczpospolitej w czasach stanisławowskich, ocenić4czasy stanisławowskie.

Konstytucja	datę: 3 maja 1791,	Kró4lewskich. programy stronnictw	zwołania sejmu rozbiorowego, scharakteryzować4system edukacji w Rzeczpospolitej przed utworzeniem KEN, scharakteryzować4zmiany wprowadzone w systemie edukacji przez KEN. daty: 1788, 1788–1792,	teatru, literatury, architektury, malarstwa i rzeź4by w epoce oś4wiecenia, na przykładzie pałacu Na Wodzie wskazać4 gło4wne cechy architektury klasycystycznej. scharakteryzować4	opowiedzieć4o przebiegu
29. 3 maja II rozbió4r	**Uczeń zna:** najważ9niejsze postanowienia Konstytucji 3 maja. **Uczeń rozumie:** pojęcia: Sejm Wielki (Czteroletni), Ustawa rządowa. datę: 1793,	**Uczeń zna:** politycznych istniejących w Rzeczpospolitej. **Uczeń rozumie:** pojęcia: stronnictwo kró4lewskie, stronnictwo magnackie, stronnictwo patriotyczne, Straż9Praw. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, jakie zmiany wprowadziła Konstytucja 3 maja. postać4: Jó4zefa	**Uczeń zna:** 1790, postacie: Stanisława Staszica, Stanisława Małachowskiego, najważ9niejsze reformy Sejmu Wielkiego. **Uczeń potrafi:** przedstawić4okoliczno ś4ci zwołania sejmu walnego, przedstawić4okoliczno ś4ci, w jakich doszło do uchwalenia Ustawy rządowej. datę: 1792,	**Uczeń po rafi:** sytuację polityczną Rzeczpospolitej w przededniu Sejmu Wielkiego, scharakteryzować4 stosunek Rosji i Prus do Rzeczpospolitej, poró4wnać4ustró4j Rzeczpospolitej przed 3 maja 1791 i po tej dacie. pojęcie: Order Virtuti	**Uczeń potrafi:** obrad Sejmu Wielkiego, ocenić4znaczenie Konstytucji 3 maja jako pró4by ratowania Rzeczpospolitej. ocenić4postawę
30. Polski	**Uczeń zna:** postać4: Tadeusza Koś4ciuszki, pań4stwa uczestniczące w II rozbiorze Polski. **Uczeń rozumie:** znaczenie pojęcia: targowica. **Uczeń potrafi:** wskazać4na mapie	**Uczeń zna:** Poniatowskiego, miejsca gło4wnych bitew w czasie wojny w obronie Konstytucji 3 maja. **Uczeń rozumi :** pojęcie: konfederacja targowicka (targowica). **Uczeń potrafi:** przedstawić4reakcje	**Uczeń zna:** postać4: Ksawerego Branickiego. **Uczeń potrafi:** przedstawić4okoliczno ś4ci wybuchu wojny w obronie Konstytucji 3 maja, poró4wnać4stosunek sił między armią polską a rosyjską,	**Uczeń rozumie:** Militari, dlaczego częś4ć4 magnató4w oraz Katarzyna II dąż9yli do obalenia Konstytucji 3 maja. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4okoliczno ś4ci, w jakich doszło do ogłoszenia	**Uczeń potrafi:** magnató4w, któ4rzy ogłosili konfederację targowicką, przedstawić4okoliczno ś4ci zwołania i przebieg sejmu w Grodnie, ocenić4postawę i działalno ś4ć4kró4la Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Upadek 31. Rzeczpospolitej	ziemie odebrane Rzeczpospolitej w II rozbiorze. daty: 1794, 1795, **Uczeń zna:** pań4stwa uczestniczące w III rozbiorze Polski, gło4wne przyczyny upadku Rzeczpospolitej. **Uczeń rozumi :** pojęcia: Naczelnik powstania, insurekcja koś4ciuszkowska (powstanie koś4ciuszkowskie), kosynierzy. **Uczeń potrafi:** wskazać4na mapie ziemie odebrane Rzeczpospolitej w wyniku III rozbioru.	na uchwalenie Konstytucji 3 maja, przedstawić4 najważ9niejsze wydarzenia związane z przebiegiem wojny w obronie Konstytucji 3 maja. **Uczeń zna:** wybuchu powstania koś4ciuszkowskiego. **Uczeń rozumie:** znaczenie polskiego zwycięstwa pod Racławicami, dlaczego Rzeczpospolita upadła. **Uczeń potrafi:** przedstawić4 najważ9niejsze wydarzenia związane z przebiegiem powstania koś4ciuszkowskiego, wskazać4na mapie miejsca związane z przebiegiem powstania koś4ciuszkowskiego.	wyjaś4nić4, dlaczego kró4l przeszedł do obozu konfederató4w targowickich. postanowienia Uniwersału **Uczeń zna:** połanieckiego. **Uczeń rozumie:** pojęcie: Uniwersał połaniecki. **Uczeń potrafi:** przedstawić4plany patriotó4w polskich, dostrzec przyczyny, któ4re zadecydowały o klęsce masowego poboru do wojska.	konfederacji targowickiej, scharakteryzować4 obszary odebrane Rzeczpospolitej w II rozbiorze. postać4: Antoniego **Uczeń zna:** Madalińskiego. **Uczeń potrafi:** dostrzec przyczyny klęski powstania koś4ciuszkowskiego, scharakteryzować4 obszary odebrane Rzeczpospolitej w wyniku III rozbioru.	scharakteryzować4 **Uczeń po rafi:** sytuację w Polsce po II rozbiorze, rozró4ż9niać4wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku Rzeczpospolitej.
Ostatnie stulecie I Rzeczpospolitej (lekcja powtó4rzeniowa)					
Sprawdzian wiadomoś4ci					

Podboje	postać4: Napoleona	datę: 1804,	pojęcia: dyrektoriat,	postanowienia	daty: 1795, 1796, 1799,
32. Napoleona Po III rozbiorze	**Uczeń zna:** Bonapartego, cele polityczne Napoleona. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, w jaki sposó4b Napoleon przejął władzę we Francji, wskazać4na mapie zasięg podbojó4w dokonanych przez Napoleona. datę: 1797,	**Uczeń zna:** ramy chronologiczne wojen napoleoń4skich. **Uczeń rozumie:** pojęcie: blokada kontynentalna, **Uczeń potrafi:** wskazać4na mapie miejsca najważ9niejszych bitew wojen napoleoń4skich, przedstawić4wpływ wojen napoleoń4skich na pozycję Francji w Europie. na czym polegała tragedia	**Uczeń rozumie:** konsulat, konkordat, Kodeks Napoleona. **Uczeń potrafi:** przedstawić4okoliczność4ci, w jakich dyrektoriat przejął władzę we Francji, przedstawić4działalność4ć4 Napoleona w okresie konsulatu. scharakteryzować4	**Uczeń zna:** konstytucji francuskiej z 1795 r., cel powstania Kodeksu Napoleona. **Uczeń rozu ie:** pojęcie: kampania włoska, znaczenie Kodeksu Napoleona dla rozwoju prawa. **Uczeń po rafi:** scharakteryzować4rządy dyrektoriatu, opisać4działalność4ć4 Napoleona we Włoszech, określić4, jak zmieniało się nastawienie częś4ci społeczeń4stwa francuskiego do polityki podbojó4w Napoleona, wyjaś4nić4, z czego wynikało negatywne nastawienie do Napoleona wś4ró4d innych narodó4w europejskich. przedstawić4sytuację	**Uczeń zna:** 1801, 1805, 1806, 1807, postanowienia pokoju w Tylż9y. **Uczeń rozumie:** związek między planami Napoleona a relacjami między Francją a innymi krajami Europy. **Uczeń potrafi:** przedstawić4przebieg wojen napoleoń4skich, dostrzec zmiany w Europie zachodzące pod wpływem podbojó4w Napoleona, przedstawić4stosunek sił austriacko-rosyjskich i francuskich przed bitwą pod Austerlitz, opowiedzieć4o przebiegu bitwy pod Austerlitz, ocenić4działania polityczne i wojskowe Napoleona. scharakteryzować4
33. Polski	**Uczeń zna:** postacie: Jana Henryka Dąbrowskiego, Jó4zefa Wybickiego. **Uczeń rozumie:**	**Uczeń rozumie:** Legionó4w Polskich. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4, w jaki sposó4b sąsiedzi Rzeczpospolitej	**Uczeń po rafi:** sytuację panującą w poszczegó4lnych zaborach, dostrzec przyczyny	**Uczeń potrafi:** poszczegó4lnych grup społeczeń4stwa byłej Rzeczpospolitej pod zaborem rosyjskim, pruskim i austriackim,	**Uczeń po rafi:** stosunek Napoleona do sprawy polskiej, przedstawić4okoliczność4ci wkroczenia wojsk

Księstwo	pojęcie: *Mazurek Dąbrowskiego*. **Uczeń potrafi:** przedstawić4 działalnoś4ć4Jana Henryka Dąbrowskiego. daty: 1807, 1815,	usprawiedliwiali swó4j udział w zaborach, wyjaś4nić4okoliczno ś4ci utworzenia Legiono4w Polskich we Włoszech. pojęcie: Wielka Armia.	zaufania, któ4rym Polacy obdarzyli Napoleona. pojęcie: sto dni Napoleona.	opisać4losy Legiono4w Polskich. pojęcie: bitwa narodó4w,	francuskich na ziemie polskie. daty: 1808, 1809,
34. Warszawskie	**Uczeń zna:** postać4: Jó4zefa Poniatowskiego, okoliczno ś4ci powstania Księstwa Warszawskiego. **Uczeń rozumie:** powody rozczarowania Polako4w Księstwem Warszawskim. **Uczeń potrafi:** wskazać4na mapie obszar Księstwa Warszawskiego oraz zmiany terytorialne, do jakich doszło w 1809 r.	**Uczeń rozumie:** **Uczeń potrafi:** wskazać4przejawy zależ9no ś4ci i niezależ9no ś4ci Księstwa Warszawskiego, wskazać4na mapie miejsca najważ9niejszych bitew wojen napoleoń4skich.	**Uczeń rozumie:** **Uczeń potrafi:** podać4podstawowe informacje na temat Księstwa Warszawskiego, scharakteryzować4ustró4j Księstwa Warszawskiego, wyjaś4nić4, jak doszło do klęski Napoleona.	**Uczeń rozumie:** z czego wynikała nazwa, jaką Napoleon nadał utworzonemu przez siebie Księstwu. **Uczeń potrafi:** wyjaś4nić4przyczyny wybuchu wojny z Austrią i przedstawić4 jej przebieg wyjaś4nić4przyczyny wybuchu wojny Napoleona z Rosją.	**Uczeń zna:** 1812, 1813, okoliczno ś4ci, w jakich doszło do szarż9y polskich ż9ołnierzy pod Somosierrą. **Uczeń rozumie:** cel taktyki stosowanej przez Rosjan podczas wojny z Napoleonem, przyczyny klęski wyprawy Napoleona na Rosję. **Uczeń potrafi:** opowiedzieć4o bitwach pod Somosierrą i Raszynem, przedstawić4 przygotowania Francuzó4w do wyprawy na Rosję, opowiedzieć4o przebiegu wyprawy na Rosję, ocenić4politykę Napoleona wobec Polako4w.

Okres napoleoń4ski

powtó4rzeniowa)(lekcja					
wiadomoś4ciSprawdzian					

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY –

KLASA VII SZKOŁA PODSTAWOWA

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
1. Europa po kongresie wiedeńskim	**Uczeń zna:** – daty: 1814–1815, 1815, – postanowienia polityczne kongresu wiedeńskiego. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: „stary ład”, legitymizm, równowaga sił. **Uczeń potrafi:** – wymienić państwa, które miały decydujący głos podczas kongresu wiedeńskiego.	**Uczeń zna:** – postanowienia terytorialne kongresu wiedeńskiego. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: naród, ruchy narodowe, – przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego. **Uczeń potrafi:** – wskazać na mapie obszary, których dotyczyły decyzje terytorialne kongresu wiedeńskiego.	**Uczeń zna:** – datę: 1830, – miejsca głównych wystąpień przeciw porządkowi wiedeńskiemu (do 1830). **Uczeń rozumie:** – przyczyny powstania i cele Świętego Przymierza, – przyczyny wybuchu rewolucji lipcowej. **Uczeń potrafi:** – wskazać na mapie miejsca głównych wystąpień przeciwko porządkowi wiedeńskiemu (do 1830), – przedstawić sytuację panującą w Europie po kongresie wiedeńskim, – opisać przebieg rewolucji lipcowej.	**Uczeń zna:** – postać: Klemensa von Metternicha. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: konserwatyzm, – cele istnienia tajnych związków. **Uczeń potrafi:** – przedstawić okoliczności rozwoju ruchów narodowych w Europie w I połowie XIX w., – scharakteryzować poglądy XIX-wiecznych konserwatystów.	**Uczeń potrafi:** – omówić działalność państw europejskich zmierzającą do uniemożliwienia wybuchu rewolucji w Europie.

2. Wiosna Ludów w Europie	**Uczeń zna:** – daty: 1848–1849. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: Wiosna Ludów.	**Uczeń zna:** – miejsca głównych wystąpień przeciw porządkowi wiedeńskiemu w czasie Wiosny Ludów. **Uczeń rozumie:** – przyczyny, które doprowadziły do wystąpień w różnych krajach europejskich w 1848 i 1849 r.	**Uczeń zna:** – postać: Józefa Bema. **Uczeń potrafi:** – omówić przebieg i skutki najważniejszych wystąpień w okresie Wiosny Ludów.	**Uczeń zna:** – datę: II 1848. **Uczeń potrafi:** – omówić dalekosiężne skutki najważniejszych wystąpień z okresu Wiosny Ludów.	**Uczeń potrafi:** – scharakteryzować wpływ Wiosny Ludów na sytuację polityczno-społeczną Europy.
3. Rewolucja przemysłowa	**Uczeń zna:** – postać: Jamesa Watta, – okres trwania rewolucji przemysłowej w Anglii (Wielkiej Brytanii) oraz w innych krajach europejskich i Stanach Zjednoczonych. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: rewolucja przemysłowa, kolonia, rewolucja agrarna, maszyna parowa. **Uczeń potrafi:** – wyjaśnić, dlaczego Anglię nazywano „warsztatem świata”, – wyjaśnić, czym była maszyna parowa.	**Uczeń zna:** – datę: 1782. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: klasa społeczna (klasa wyższa, klasa średnia, klasa robotnicza), – przyczyny rewolucji przemysłowej. **Uczeń potrafi:** – wymienić czynniki, które zadecydowały o przewadze gospodarczej Anglii w okresie rewolucji przemysłowej, – wymienić sposoby zastosowania maszyny parowej w przemyśle i transporcie.	**Uczeń zna:** – daty: 1807, 1825, – postacie: George’a Stephensona, Roberta Fultona. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: płodozmian, związki zawodowe, – wpływ rewolucji przemysłowej na przemiany społeczne. **Uczeń potrafi:** – opisać zmiany w strukturze społecznej, jakie dokonały się pod wpływem rewolucji przemysłowej.	**Uczeń rozumie:** – znaczenie maszyny parowej dla rozwoju różnych gałęzi przemysłu. **Uczeń potrafi:** – ocenić skutki rewolucji przemysłowej w zakresie przemian ekonomicznych i środowiskowych, – opisać warunki życia klasy robotniczej, – ocenić skutki rewolucji przemysłowej w zakresie przemian społecznych.	**Uczeń potrafi:** – dostrzec związek między sytuacją klasy robotniczej a groźbą rewolucji w Europie.

4. Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim	**Uczeń zna:** – datę: 1815, – postacie: Aleksandra I, Adama Czartoryskiego, Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: germanizacja. **Uczeń potrafi:** – wymienić decyzje kongresu wiedeńskiego w sprawie polskiej, – wskazać na mapie podział ziem polskich dokonany podczas kongresu wiedeńskiego.	**Uczeń rozumie:** – pojęcia: ziemie zabrane, autonomia. **Uczeń potrafi:** – wskazać największe wady konstytucji Królestwa Polskiego, – przedstawić dokonania Królestwa w zakresie gospodarki i edukacji, – przedstawić dokonania Królestwa w dziedzinie kultury.	**Uczeń zna:** – daty: 1819, 1820, – postać: Ksawerego Druckiego-Lubeckiego. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: ziemianie, inteligencja, – zasady ustrojowe Królestwa Polskiego (Kongresowego). **Uczeń potrafi:** – omówić założenia konstytucji Królestwa Polskiego.	**Uczeń potrafi:** – sformułować przyczyny stosunku cara Aleksandra I do Polaków po klęsce Napoleona, – scharakteryzować zmiany sytuacji politycznej Królestwa do 1825 r., – omówić działalność księcia Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, – omówić organizację ziem polskich pod panowaniem Prus i Austrii, – opisać funkcjonowanie Rzeczpospolitej Krakowskiej.	**Uczeń potrafi:** – opisać położenie Polaków na terenach zaboru pruskiego (i Prus) oraz austriackiego, – dostrzec różnicę w położeniu Polaków mieszkających pod zaborami oraz na terenie Rzeczpospolitej Krakowskiej.

5. Powstanie listopadowe	**Uczeń zna:** – daty: 29 XI 1830, – postacie: wielkiego księcia Konstantego, Piotra Wysockiego, cara Mikołaja I, – cele walki powstańców. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: sprzysiężenie podchorążych, noc listopadowa. **Uczeń potrafi:** – przedstawić okoliczności wybuchu powstania listopadowego.	**Uczeń zna:** – daty: 1831, 1832. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: Statut organiczny, – przyczyny niezadowolenia Polaków z sytuacji panującej w Królestwie Polskim. **Uczeń potrafi:** – omówić przebieg nocy listopadowej, – wskazać na mapie miejsca głównych bitew powstania.	**Uczeń zna:** – postacie: Józefa Chłopickiego, Jana Skrzyneckiego. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: dyktator, Cytadela. **Uczeń potrafi:** – omówić najważniejsze wydarzenia powstania listopadowego.	**Uczeń rozumie:** – wpływ postawy części przywódców powstania na przebieg i rezultat walk. **Uczeń potrafi:** – scharakteryzować stosunek różnych grup społeczeństwa polskiego do powstania.	**Uczeń potrafi:** – przedstawić skutki klęski powstania listopadowego w wymiarze politycznym, gospodarczym i społecznym.

6. Wielka Emigracja	**Uczeń zna:** – postacie: Adama Czartoryskiego, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Zygmunta Krasińskiego, Fryderyka Chopina. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: Wielka Emigracja, – przyczyny popularności idei mesjanizmu w społeczeństwie polskim. **Uczeń potrafi:** – wskazać na mapie miejsca głównych skupisk polskich emigrantów politycznych po powstaniu listopadowym.	**Uczeń rozumie:** – pojęcia: wieszcz narodowy, epopeja narodowa, polski mesjanizm, – rolę Wielkiej Emigracji jako przywódców politycznych narodu polskiego po klęsce powstania listopadowego. **Uczeń potrafi:** – przedstawić sytuację uczestników powstania listopadowego po zakończeniu walk z Rosją, – wyjaśnić przyczyny sporów między stronnictwami politycznymi Wielkiej Emigracji.	**Uczeń zna:** – założenia programowe najważniejszych stronnictw Wielkiej Emigracji. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: amnestia, emisariusz, – związki między sytuacją ziem polskich pod zaborami a tematyką literatury polskiej w I połowie XIX w. **Uczeń potrafi:** – opisać okoliczności narodzin Wielkiej Emigracji, – przedstawić dokonania polskich wieszczów narodowych, – przedstawić życie i działalność Fryderyka Chopina.	**Uczeń zna:** – postacie: Wiktora Heltmana, Szymona Konarskiego, ks. Piotra Ściegiennego. **Uczeń rozumie:** – przyczyny klęski organizacji spiskowych działających na ziemiach polskich po powstaniu listopadowym. **Uczeń potrafi:** – omówić działalność organizacji spiskowych na ziemiach polskich po klęsce powstania listopadowego.	**Uczeń potrafi:** – dostrzec związki między działalnością Wielkiej Emigracji a ruchem spiskowym w kraju, – ocenić działalność przedstawicieli Wielkiej Emigracji.

7. Powstanie krakowskie i Wiosna Ludów	**Uczeń zna:** – datę: II 1846, – postać: Jakuba Szeli. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: rabacja, – przyczyny i charakter wystąpień chłopskich w Galicji w 1846 r.	**Uczeń rozumie:** – cele polityki zaborcy rosyjskiego, pruskiego i austriackiego wobec społeczeństwa polskiego po upadku powstania listopadowego. **Uczeń potrafi:** – wymienić najważniejsze wydarzenia związane z przebiegiem Wiosny Ludów na ziemiach polskich.	**Uczeń potrafi:** – omówić sytuację w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych po upadku powstania listopadowego, – opisać przebieg rabacji galicyjskiej.	**Uczeń potrafi:** – omówić sytuację w zaborze pruskim po upadku powstania listopadowego, – przedstawić okoliczności wybuchu powstania krakowskiego, – przedstawić skutki powstania krakowskiego.	**Uczeń rozumie:** – przyczyny słabości wystąpień na ziemiach polskich w okresie Wiosny Ludów.
8. Powstanie styczniowe	**Uczeń zna:** – daty: 22/23 I 1863, 1863–1864, III 1864, – postać: Romualda Traugutta. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: branka. **Uczeń potrafi:** – przedstawić okoliczności wybuchu powstania styczniowego, – wskazać na mapie miejsca głównych manifestacji patriotycznych w Królestwie oraz zasięg powstania styczniowego.	**Uczeń zna:** – postać: cara Aleksandra II, – cele polityczne stronnictw „białych” i „czerwonych”. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: Rząd Narodowy, tajne państwo, uwłaszczenie, – z czego wynikał bierny stosunek chłopów do powstania. **Uczeń potrafi:** – wymienić bezpośrednie skutki klęski powstania styczniowego.	**Uczeń zna:** – daty: 1861–1862, – postać: Aleksandra Wielopolskiego. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: rewolucja moralna, dekret o uwłaszczeniu, – złożoność przyczyn wybuchu powstania styczniowego. **Uczeń potrafi:** – omówić sytuację w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania styczniowego, – wyjaśnić, w jaki sposób funkcjonowało tajne państwo.	**Uczeń zna:** – daty: 1853–1856. **Uczeń potrafi:** – opisać przebieg powstania z uwzględnieniem specyfiki działań zbrojnych, – przedstawić problem chłopski w czasie powstania i sposoby jego rozwiązania.	**Uczeń potrafi:** – wskazać różnice między reformami uwłaszczeniowymi przeprowadzonymi w zaborach pruskim, austriackim i rosyjskim.

9. Zaborcy wobec ziem dawnej Rzeczpospolitej	**Uczeń zna:** – daty: 1864 – ok. 1890, – cele polityki zaborców w stosunku do społeczeństwa polskiego, – metody walki Polaków z rusyfikacją i germanizacją. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: rusyfikacja.	**Uczeń zna:** – daty: 1901–1902, – postać: Michała Drzymały, – przedstawicieli polskiego pozytywizmu, – główne założenia programowe polskiego pozytywizmu. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, ruch spółdzielczy, trójlojalizm. **Uczeń potrafi:** – wskazać przejawy autonomii galicyjskiej.	**Uczeń zna:** – daty: 1871–1878, 1885, 1886, – postać: Ottona von Bismarcka. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: Kulturkampf, rugi pruskie, Komisja Kolonizacyjna. **Uczeń potrafi:** – omówić sytuację w Królestwie Polskim po klęsce powstania styczniowego, – scharakteryzować program polskiego pozytywizmu.	**Uczeń rozumie:** – zależność postaw społeczeństwa polskiego wobec zaborców od polityki prowadzonej przez dane państwo zaborcze. **Uczeń potrafi:** – opisać politykę władz zaborczych wobec społeczeństwa polskiego w zaborze rosyjskim i pruskim, – omówić reakcję Polaków na działania władz Rosji i Prus.	**Uczeń rozumie:** – wyjaśnić okoliczności przyznania autonomii Polakom w zaborze austriackim.
Europa i ziemie polskie po kongresie wiedeńskim (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					

10. Zjednoczenie Włoch i Niemiec	**Uczeń zna:** – daty: 1861, 1871, – postacie: Camilla Cavoura, Giuseppe Garibaldiego, Ottona von Bismarcka. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: zjednoczenie oddolne, zjednoczenie odgórne, – dlaczego Włosi dążyli do zjednoczenia. **Uczeń potrafi:** – wskazać na mapie zjednoczone Królestwo Włoch i obszar Cesarstwa Niemieckiego, – wymienić skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla kontynentu europejskiego.	**Uczeń zna:** – daty: 1859, 1860, 1864, 1866, 1870, 1870–1871. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: wyprawa tysiąca. **Uczeń potrafi:** – wskazać na mapie główne państwa istniejące na Półwyspie Apenińskim przed zjednoczeniem Włoch, – lokalizować na mapie najważniejsze miejsca i obszary związane z kolejnymi etapami jednoczenia Włoch i Niemiec.	**Uczeń zna:** – daty: 1862, 1867, – postacie: Napoleona III, Wilhelma I. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: „czerwone koszule”, Związek Północnoniemiecki. **Uczeń potrafi:** – przedstawić i omówić sytuację polityczną Włoch i Niemiec po kongresie wiedeńskim.	**Uczeń rozumie:** – rolę Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldiego w procesie jednoczenia Włoch i Ottona von Bismarcka w procesie jednoczenia Niemiec. **Uczeń potrafi:** – omówić cele i etapy jednoczenia Włoch i Niemiec.	**Uczeń potrafi:** – dostrzec podobieństwa i różnice w procesie jednoczenia Włoch i Niemiec.

11. Wojna secesyjna	**Uczeń zna:** – daty: 1861–1865, – postać: Abrahama Lincolna. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: rasizm, secesja, Unia, Konfederacja, wojna secesyjna, – przyczyny istnienia niewolnictwa w południowych stanach USA. **Uczeń potrafi:** – wymienić najważniejsze różnice między Północą a Południem Stanów Zjednoczonych, – wymienić przyczyny wojny secesyjnej.	**Uczeń zna:** – daty: 1860, 1861, – postać: Roberta Lee. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: federacja, abolicjonizm, – związek między wydaniem proklamacji znoszącej niewolnictwo a przebiegiem działań zbrojnych. **Uczeń potrafi:** – przedstawić okoliczności, w których doszło do secesji 11 stanów Południa, – wskazać na mapie najważniejsze miejsca związane z przebiegiem wojny secesyjnej.	**Uczeń zna:** – daty: 1863, 1865. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: jankes, taktyka spalonej ziemi. **Uczeń potrafi:** – omówić sytuację niewolników w USA, – omówić przebieg wojny secesyjnej, – porównać stosunek sił Unii i Konfederacji.	**Uczeń zna:** – postać: Williama Shermana. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: Ku Klux Klan, segregacja rasowa. **Uczeń potrafi:** – opisać skutki wojny secesyjnej, – omówić cele Ku Klux Klanu.	**Uczeń potrafi:** – przedstawić sytuację czarnoskórych mieszkańców USA po wojnie.

12. Kolonializm w XIX wieku	**Uczeń zna:** – ramy chronologiczne kolonializmu i imperializmu. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: kolonia, kolonializm, imperializm, rasizm. **Uczeń potrafi:** – wymienić główne mocarstwa kolonialne, – wymienić czynniki, które umożliwiły państwom europejskim podporządkowanie sobie w XIX w. większości świata, – wymienić skutki XIX-wiecznego imperializmu.	**Uczeń zna:** – metody wykorzystywane przez państwa kolonialne w celu podporządkowania sobie kolonizowanych terenów. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: polityka „pośredniego panowania”. **Uczeń potrafi:** – wskazać cechy charakterystyczne kolonializmu od XV do XVIII w., – wyjaśnić przyczyny i sytuować w przestrzeni kierunki oraz zasięg ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX w.	**Uczeń zna:** – postać: Cecila Rhodes’a. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: gubernator, *sati*. **Uczeń potrafi:** – opisać różne formy oporu wobec kolonizatorów i wyjaśnić przyczyny niepowodzeń tych działań, – przedstawić następstwa polityczne i kulturowe ekspansji kolonialnej, – wskazać na mapie tereny skolonizowane przez główne państwa europejskie.	**Uczeń zna:** – daty: 1881–1889. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: powstanie Mahdiego. **Uczeń potrafi:** – przedstawić politykę imperialną Wielkiej Brytanii, – omówić i ocenić skutki polityki kolonialnej prowadzonej przez państwa europejskie.	**Uczeń zna:** – ramy chronologiczne wojen opiumowych, – przyczyny wojen opiumowych. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: opium, wojny opiumowe. **Uczeń potrafi:** – omówić przebieg wojen opiumowych.

13. Nowe idee w Europie	**Uczeń zna:** – postacie: Karola Marksa, Marii Skłodowskiej-Curie. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: socjalizm, komunizm, marksizm, walka klas, proletariat, rewolucja socjalistyczna, powszechne prawo wyborcze, kultura masowa. **Uczeń potrafi:** – wymienić główne założenia idei socjalizmu i komunizmu, – wyjaśnić, w jaki sposób kobiety w XIX w. walczyły o prawa wyborcze.	**Uczeń rozumie:** – pojęcia: nadprodukcja, kryzys gospodarczy, strajk, partia polityczna, feminizm, sufrażystki. **Uczeń potrafi:** – wskazać najważniejsze błędy w poglądach wyrażanych przez Karola Marksa, – wymienić cele, do których dążyli robotnicy, i stosowane przez nich metody walki.	**Uczeń rozumie:** – pojęcie: związek zawodowy, – wpływ przemian gospodarczych na kształtowanie się socjalizmu i komunizmu. **Uczeń potrafi:** – opisać funkcjonowanie gospodarek uprzemysłowionych krajów Europy, – przedstawić poglądy Karola Marksa, – przedstawić nowe zjawiska kulturowe, w tym narodziny kultury masowej i przemiany obyczajowe.	**Uczeń rozumie:** – pojęcia: koncern, monopol, socjaldemokracja, ateizm, partia robotnicza. **Uczeń potrafi:** – przedstawić sytuację robotników do lat 80. XIX w., – omówić zmiany w położeniu robotników w XIX w., – omówić sytuację kobiet w I połowie XIX w., – omówić metody i efekty walki kobiet o zrównanie w prawach z mężczyznami.	**Uczeń rozumie:** – dlaczego okres między latami 70. XIX w. a 1914 r. był nazywany piękną epoką. **Uczeń potrafi:** – dostrzec wpływ ideologii socjalistycznej na kształtowanie się świadomości społecznej i politycznej robotników, – scharakteryzować przyczyny i następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego.

14. Pierwsze polskie partie polityczne	**Uczeń zna:** – postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, – główne cele narodowej demokracji, – założenia programowe Polskiej Partii Socjalistycznej, Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy oraz Polskiego Stronnictwa Ludowego. **Uczeń potrafi:** – przedstawić główne nurty życia politycznego pod zaborami na przełomie XIX i XX w.	**Uczeń zna:** – postacie: Stanisława Wojciechowskiego, Wincentego Witosa, – okres narodzin ruchu narodowego na ziemiach polskich. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: świadomość narodowa, nacjonalizm, endecja, realizm polityczny. **Uczeń potrafi:** – wyjaśnić, w jaki sposób narodowcy realizowali ideę realizmu politycznego.	**Uczeń zna:** – daty: 1893, 1895, 1897, 1900, 1903. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: antysemityzm, egoizm narodowy. **Uczeń potrafi:** – opisać zmiany w sposobie rozumienia narodu w okresie rewolucji francuskiej i wojen napoleońskich, – scharakteryzować program polityczny Narodowej Demokracji.	**Uczeń zna:** – postacie: Róży Luksemburg, Feliksa Dzierżyńskiego. **Uczeń potrafi:** – scharakteryzować strukturę narodową ziem polskich w II połowie XIX w., – opisać formowanie się ruchu socjalistycznego i ludowego na ziemiach polskich, – opisać działalność Polskiego Stronnictwa Ludowego.	**Uczeń rozumie:** – wpływ idei nacjonalizmu i socjalizmu na kształtowanie się polskiego ruchu politycznego. **Uczeń potrafi:** – dostrzec różnice między programami różnych partii socjalistycznych.

15. Ostatnie lata pod zaborami	**Uczeń zna:** – daty: 22 I 1905, 1905–1907, – przyczyny rewolucji 1905 roku w Rosji i w Królestwie Polskim. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: „krwawa niedziela”. **Uczeń potrafi:** – wymienić skutki rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich.	**Uczeń zna:** – postulaty Polskiej Partii Socjalistycznej. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: orientacja proaustriacka, orientacja prorosyjska. **Uczeń potrafi:** – wymienić osiągnięcia Polaków w pierwszym okresie rewolucji, – wyjaśnić, na czym polegał spór orientacyjny w społeczeństwie polskim w pierwszych latach XX w., – wskazać słabe strony obu orientacji.	**Uczeń zna:** – daty: 1904–1905, – założenia programowe orientacji proaustriackiej i prorosyjskiej. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: bojówka, – podłoże i charakter konfliktu między endecją a PPS. **Uczeń potrafi:** – wyjaśnić okoliczności i charakter konfliktu między przedstawicielami Narodowej Demokracji a Polskiej Partii Socjalistycznej.	**Uczeń potrafi:** – omówić przebieg rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich, – wskazać okoliczności, które doprowadziły do porażki rewolucji 1905 roku, – wskazać mocne i słabe strony rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich.	**Uczeń potrafi:** – przedstawić i ocenić dokonania Polaków w ostatnich latach zaborów.
Świat w drugiej połowie XIX wieku (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					

16. Od „zbrojnego pokoju” do I wojny światowej	**Uczeń zna:** – daty: 28 VI 1914, 28 VII 1914, – postać: arcyksięcia Franciszka Ferdynanda. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: trójprzymierze (państwa centralne), trójporozumienie (ententa). **Uczeń potrafi:** – wskazać na mapie państwa należące do wrogich bloków polityczno-militarnych i ich sojuszników.	**Uczeń zna:** – daty: 1882, 1907, 1914. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: wojna błyskawiczna, wojna manewrowa, wojna pozycyjna. **Uczeń potrafi:** – wymienić główne przyczyny narastania konfliktów między państwami europejskimi na przełomie XIX i XX w.,	**Uczeń rozumie:** – pojęcia: państwo militarystyczne, kocioł bałkański, wyścig zbrojeń, „zbrojny pokój”, plan Schlieffena, – znaczenie określenia: „wrzenie w bałkańskim kotle”, – przyczyny niepowodzenia planu Schlieffena. **Uczeń potrafi:** – wyjaśnić przyczyny i wskazać obszary rywalizacji między państwami europejskimi, – opisać sytuację panującą na Bałkanach, – przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wybuchu I wojny światowej, – scharakteryzować specyfikę działań wojennych.	**Uczeń rozumie:** – pojęcia: wywiad, ultimatum, propaganda, Prusy Wschodnie, – złożoność przyczyn, które doprowadziły do wybuchu I wojny światowej, – z czego wynikał entuzjazm ludności państw europejskich na wieść o wybuchu wojny. **Uczeń potrafi:** – opisać przygotowania państw europejskich do wybuchu wojny, – opisać postawy społeczeństw państw europejskich wobec wybuchu wojny, – opisać przebieg działań zbrojnych w 1914 r.	**Uczeń rozumie:** – w jaki sposób propaganda kształtowała opinię społeczeństw oraz wizerunek wroga. **Uczeń potrafi:** – dostrzec elementy propagandowe w sposobie przedstawiania przeciwnika podczas I wojny światowej, – dostrzec złożoność problemu związanego z odpowiedzialnością państw europejskich za wybuch I wojny światowej.

17. Dwie rewolucje w Rosji	**Uczeń zna:** – daty: 3 III 1917, 6/7 XI 1917, – postać: Włodzimierza Lenina. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: rewolucja lutowa, bolszewicy, rewolucja październikowa, Rosja Radziecka. **Uczeń potrafi:** – wymienić główne wydarzenia związane z przebiegiem działań zbrojnych na froncie wschodnim.	**Uczeń zna:** – daty: XI 1917 – III 1918, III 1918, – główne założenia programu politycznego Rządu Tymczasowego i bolszewików, – postanowienia dekretów o pokoju i o ziemi oraz pokoju brzeskiego. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: Rząd Tymczasowy, rady delegatów robotniczych i żołnierskich, dwuwładza, pokój brzeski. **Uczeń potrafi:** – wskazać na mapie linie frontu wschodniego w poszczególnych latach konfliktu.	**Uczeń zna:** – daty: 1914, 1915, 1916. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: Duma, ofensywa Brusiłowa, zamach stanu, aneksja. **Uczeń potrafi:** – wyjaśnić polityczne i społeczno-gospodarcze przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji, – opisać przebieg rewolucji lutowej i październikowej, – scharakteryzować okres dwuwładzy w Rosji, – opisać bezpośrednie następstwa rewolucji październikowej.	**Uczeń potrafi:** – opisać sytuację polityczną i gospodarczą Rosji na początku XX w., – opisać działalność Włodzimierza Lenina, – wyjaśnić powody wzrostu poparcia dla bolszewików w społeczeństwie rosyjskim, – omówić politykę wewnętrzną i zewnętrzną bolszewików po przejęciu władzy w Rosji.	**Uczeń rozumie:** – rolę propagandy jako środka umożliwiającego zdobycie władzy. **Uczeń potrafi:** – dostrzec wpływ jednostki na losy państw i społeczeństw na przykładzie działalności Włodzimierza Lenina.

18. Klęska państw centralnych	**Uczeń zna:** – daty: II 1917, IV 1917, 11 XI 1918, – okoliczności przystąpienia USA do wojny. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: nieograniczona wojna podwodna. **Uczeń potrafi:** – wyjaśnić, co chcieli osiągnąć Niemcy, ogłaszając nieograniczoną wojnę podwodną.	**Uczeń zna:** – rodzaje broni zastosowane podczas walk na frontach I wojny światowej. **Uczeń rozumie:** – wpływ przystąpienia USA do wojny na przebieg konfliktu. **Uczeń potrafi:** – wskazać na mapie najważniejsze wydarzenia na froncie zachodnim, – wymienić państwa, które powstały na gruzach Austro-Węgier.	**Uczeń zna:** – daty: 1916, 1918, 1918–1919. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: alianci, dzika demobilizacja, pandemia. **Uczeń potrafi:** – opisać przebieg działań zbrojnych na froncie zachodnim w 1916 r., – opisać stosunek Amerykanów do toczącej się w Europie wojny, – omówić sytuację panującą na froncie zachodnim w 1918 r.	**Uczeń potrafi:** – dostrzec konsekwencje wojny wynikające z typu prowadzonych działań zbrojnych, – opisać okoliczności zakończenia I wojny światowej, – opisać proces rozpadu Austro-Węgier w ostatnim etapie wojny, – opisać kulturowe i cywilizacyjne skutki I wojny światowej.	**Uczeń potrafi:** – dostrzec wpływ nowych rodzajów broni na przebieg działań wojennych, – przedstawić polityczny, kulturowy i cywilizacyjny obraz Europy po zakończeniu konfliktu.

19. O wolną Polskę	**Uczeń zna:** – datę: 5 XI 1916, – postać: Józefa Hallera, – postanowienia aktu 5 listopada. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: Pierwsza Kompania Kadrowa, Legiony Polskie, akt 5 listopada, – znaczenie aktu 5 listopada dla umiędzynarodowienia sprawy polskiej.	**Uczeń zna:** – daty: VIII 1914, 6 VIII 1914, I 1918, VI 1918, – postać: Woodrowa Wilsona, – treść odezw wydanych przez dowództwa wojsk państw zaborczych, – treści dotyczące sprawy polskiej w orędziu Wilsona i deklaracji wersalskiej. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: kryzys przysięgowy, deklaracja wersalska. **Uczeń potrafi:** – przedstawić polski czyn zbrojny podczas I wojny światowej, – wyjaśnić przyczyny i przebieg kryzysu przysięgowego.	**Uczeń zna:** – daty: 1915, 1916, VI 1917, 1917. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: błękitna armia, Komitet Narodowy Polski, Rada Regencyjna, – znaczenie orędzia Wilsona i deklaracji wersalskiej dla sprawy polskiej. **Uczeń potrafi:** – wyjaśnić międzynarodowe uwarunkowania sprawy polskiej, – omówić sytuację Polaków pod koniec 1917 r.	**Uczeń rozumie:** – pojęcie: Legion Puławski. **Uczeń potrafi:** – scharakteryzować stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej na początku i w czasie I wojny światowej, – opisać zmiany stanowiska państw centralnych oraz Rosji i pozostałych państw ententy w stosunku do sprawy polskiej na przełomie 1916 i 1917 r.	**Uczeń potrafi:** – ocenić wysiłek zbrojny Polaków, – opisać działalność polityków Narodowej Demokracji we Francji.
I wojna światowa (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					

20. Europa i Ameryka po I wojnie światowej	**Uczeń zna:** – daty: I 1918, VI 1919, – postanowienia traktatu wersalskiego w sprawie Niemiec, – postanowienia układów w Rapallo i Locarno. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: „wielka trójka”, traktat wersalski, ład wersalski, wielki kryzys. **Uczeń potrafi:** – wyjaśnić, do czego dążyły zwycięskie mocarstwa po zakończeniu I wojny światowej, – wyjaśnić, czym był ład wersalski, – wskazać na mapie nowe państwa powstałe po I wojnie światowej, – wymienić najważniejsze przejawy i skutki wielkiego kryzysu.	**Uczeń zna:** – daty: 1920, 1922, 1925, 1929, – postać: Davida Lloyda George’a, – cele istnienia i główne słabości Ligi Narodów, – przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: obszar zdemilitaryzowany, Liga Narodów, izolacjonizm, zasada samostanowienia narodów, – skutki polityczne zawarcia układów w Rapallo i Locarno. **Uczeń potrafi:** – wymienić najważniejsze powody krytyki ładu wersalskiego, – wskazać na mapie państwa poddające krytyce ład wersalski, – wyjaśnić, jak zmieniało się międzynarodowe położenie Polski i Czechosłowacji po Locarno.	**Uczeń zna:** – datę: 1933. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: kontrybucja, krach, – dlaczego ład wersalski był poddawany krytyce. **Uczeń potrafi:** – opisać działalność Ligi Narodów, – wyjaśnić, jak zmieniał się stosunek Amerykanów do spraw europejskich, – omówić sytuację gospodarczą Europy i USA po zakończeniu I wojny światowej.	**Uczeń rozumie:** – dlaczego między zwycięskimi państwami istniała sprzeczność interesów. **Uczeń potrafi:** – przedstawić przyczyny i okoliczności, w jakich doszło do podpisania porozumienia między Niemcami a ZSRR, – przedstawić okoliczności podpisania układu w Locarno, – opisać okoliczności rozpoczęcia się wielkiego kryzysu.	**Uczeń potrafi:** – ocenić działalność Ligi Narodów.

21. Nazizm w Niemczech	**Uczeń zna:** – daty: 1919–1933, 1933–1945, – postać: Adolfa Hitlera, – główne założenia ideologii narodowego socjalizmu. **Uczeń rozumie:** – Republika Weimarska, narodowy socjalizm (nazizm), obóz koncentracyjny, Trzecia Rzesza, Führer. **Uczeń potrafi:** – dostrzec zagrożenia dla demokracji na przykładzie sposobu przejęcia władzy przez Hitlera w Niemczech.	**Uczeń zna:** – datę: 1918, – główne cechy państwa totalitarnego. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: NSDAP, państwo totalitarne (totalitaryzm), militaryzm, antysemityzm, – związek między sytuacją gospodarczą a radykalizacją społeczeństwa niemieckiego. **Uczeń potrafi:** – dostrzec przyczyny wzrostu popularności Hitlera w społeczeństwie niemieckim.	**Uczeń zna:** – daty: 1919, 1923, 1928, 1929, 1933, 1934, 1938. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: *Mein Kampf*, ustawy norymberskie, noc kryształowa. **Uczeń potrafi:** – opisać okoliczności powstania Republiki Weimarskiej, – omówić drogę Hitlera do władzy, – wskazać cechy niemieckiego państwa totalitarnego, – scharakteryzować politykę nazistów wobec Żydów.	**Uczeń rozumie:** – pojęcia: hiperinflacja, pucz, gestapo, SA, SS. **Uczeń potrafi:** – omówić sytuację Niemiec po I wojnie światowej, – scharakteryzować sytuację gospodarczą Republiki Weimarskiej, – przedstawić okoliczności i skutki puczu monachijskiego, – omówić założenia polityki Trzeciej Rzeszy i ich realizację.	**Uczeń potrafi:** – zinterpretować i ocenić ideologię narodowego socjalizmu (nazizmu).

22. Komunizm w ZSRR	**Uczeń zna:** – daty: 1917–1922, – postać: Józefa Stalina. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: Armia Czerwona, łagry, Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR), kult jednostki, – cele polityki Stalina, – zbrodniczy charakter działalności Stalina. **Uczeń potrafi:** – wyjaśnić przyczyny sukcesu komunistów w wojnie domowej, – przedstawić skutki uprzemysłowienia i kolektywizacji rolnictwa, – wymienić różne przejawy uwielbienia dla Stalina.	**Uczeń zna:** – daty: 1918, 1921, 1929, 1932–1933, – główne założenia komunizmu wojennego i gospodarki centralnie planowanej, – założenia polityki NEP-u, – dane liczbowe związane ze zbrodniczą działalnością NKWD oraz z wielką czystką. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: komunizm wojenny, Nowa Polityka Ekonomiczna (NEP), centralne planowanie, uprzemysłowienie, kolektywizacja, wielki głód, NKWD, wielka czystka.	**Uczeń zna:** – daty: 1922, 1924. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: „czerwoni”, „biali”, czerwony terror, Czeka, kułacy, – wpływ totalitaryzmu sowieckiego na każdą dziedzinę życia obywateli. **Uczeń potrafi:** – opisać przebieg wojny domowej w Rosji, – przedstawić okoliczności powstania Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, – opisać funkcjonowanie systemu totalitarnego w ZSRR, – opisać cele i metody działania NKWD.	**Uczeń zna:** – stronnictwa walczące z komunistami podczas wojny domowej. **Uczeń potrafi:** – scharakteryzować etapy formowania się systemu socjalistycznego w Rosji, – opisać funkcjonowanie komunizmu wojennego w Rosji, – opisać przebieg procesów uprzemysłowienia i kolektywizacji rolnictwa w ZSRR.	**Uczeń potrafi:** – dostrzec wpływ totalitaryzmu na funkcjonowanie społeczeństwa oraz relacje między jego członkami, – ocenić system totalitarny w ZSRR.
Świat w dwudziestoleciu międzywojennym (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					

23. Odzyskanie niepodległości	**Uczeń zna:** – 10 XI 1918, 11 XI 1918, 10 II 1919, 20 II 1920, – postać: Ignacego Paderewskiego, – najważniejsze postanowienia Małej konstytucji. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: Sejm Ustawodawczy, Mała konstytucja. **Uczeń potrafi:** – wyjaśnić, co się wydarzyło 11 listopada 1918 r.	**Uczeń zna:** – datę: 1918, – postać: Jędrzeja Moraczewskiego. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: Rada Regencyjna, – zagrożenia wynikające z istnienia rządu Jędrzeja Moraczewskiego. **Uczeń potrafi:** – opisać okoliczności, w jakich doszło do odrodzenia państwa polskiego, – wskazać na mapie miejsca powstania pierwszych ośrodków władzy państwowej.	**Uczeń zna:** – 6/7 XI 1918, 1919, – postać: Ignacego Daszyńskiego, – ugrupowania rywalizujące o władzę na ziemiach polskich. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: Polska Organizacja Wojskowa, lewica, prawica, Prezydent Ministrów, – wpływ Józefa Piłsudskiego na uspokojenie sytuacji na ziemiach polskich. **Uczeń potrafi:** – przedstawić okoliczności powołania rządu Ignacego Daszyńskiego.	**Uczeń rozumie:** – wpływ jednostki na losy państwa na przykładzie postaci Józefa Piłsudskiego. **Uczeń potrafi:** – omówić działalność rządu Jędrzeja Moraczewskiego, – dokonać charakterystyki ustroju państwa polskiego na podstawie Małej konstytucji.	**Uczeń potrafi:** – omówić sytuację międzynarodową i jej wpływ na wydarzenia na ziemiach polskich jesienią 1918 r., – opisać działalność ugrupowań rywalizujących o władzę na ziemiach polskich.

24. Walka o granice	**Uczeń zna:** – daty: 1 XI 1918, 26 XII 1918, VI 1919, VIII 1919, VIII 1920, III 1921, V 1921, – postać: Wojciecha Korfantego, – decyzje paryskiej konferencji pokojowej w sprawie granic Polski, – przyczyny powstań śląskich. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: Orlęta Lwowskie, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, – z czego wynikały niekorzystne decyzje konferencji pokojowej w sprawie granic Polski, – czym kierowali się mieszkańcy Śląska, walcząc o przynależność tego obszaru do Polski. **Uczeń potrafi:** – wskazać na mapie decyzje terytorialne konferencji pokojowej w sprawie granic Polski.	**Uczeń zna:** – główne założenia koncepcji federacyjnej i inkorporacyjnej granic państwa polskiego, – wyniki plebiscytu w sprawie przynależności terytorialnej Śląska. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: koncepcja federacyjna, koncepcja inkorporacyjna, wolne miasto, plebiscyt, – przyczyny korzystnego dla Niemców wyniku plebiscytu, – wpływ trzeciego powstania śląskiego na ostateczny kształt granicy polsko-niemieckiej na Śląsku. **Uczeń potrafi:** – dostrzec tragizm walk prowadzonych o Lwów, – wskazać na mapie obszar plebiscytowy na Śląsku, – przedstawić decyzje alianckiej komisji plebiscytowej w sprawie Śląska, – wskazać na mapie obszary Śląska przyznane Polsce.	**Uczeń zna:** – daty: I 1919, VII 1920, – wyniki plebiscytu na Warmii i Mazurach. **Uczeń rozumie:** – trudności wynikające z realizacji zasady samostanowienia narodów na obszarze Ukrainy, – przyczyny utraty przez Polskę Zaolzia oraz wyników plebiscytu na Warmii i Mazurach. **Uczeń potrafi:** – opisać przebieg walk na obszarze Galicji w listopadzie 1918 r., – omówić przyczyny i przebieg powstania wielkopolskiego, – opisać okoliczności, w jakich doszło do utraty przez Polskę Zaolzia.	**Uczeń potrafi:** – omówić stosunek państw zachodnich do granic polskich, – omówić przebieg powstań śląskich, – wyjaśnić, z czego wynikały negatywne relacje między Polską a Niemcami i Czechosłowacją.	**Uczeń potrafi:** – dostrzec konflikt interesów między oczekiwaniami Polaków dotyczącymi granic państwa polskiego a dążeniami narodów sąsiednich.

25. Wojna polsko--radziecka	**Uczeń zna:** – daty: 13–16 VIII 1920, III 1921, – postanowienia pokoju ryskiego. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: Bitwa Warszawska, Cud nad Wisłą, pokój ryski, – znaczenie Bitwy Warszawskiej dla ocalenia państwowości polskiej. **Uczeń potrafi:** – wskazać na mapie ostateczne granice II Rzeczpospolitej, – wymienić państwa sąsiednie będące wrogami i przyjaciółmi Polski.	**Uczeń zna:** – daty: IX 1920, X 1920. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: bunt generała Żeligowskiego. **Uczeń potrafi:** – przedstawić przebieg i skutki Bitwy Warszawskiej, – wyjaśnić przyczyny buntu gen. Żeligowskiego, – wskazać na mapie teren Wileńszczyzny.	**Uczeń zna:** – daty: II 1919, V 1919, V 1920, III 1923, – postacie: Symona Petlury, Lucjana Żeligowskiego. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: Rada Obrony Państwa, apel „Ojczyzna w niebezpieczeństwie!”. **Uczeń potrafi:** – opisać sytuację panującą na Ukrainie w 1919 r., – wyjaśnić przyczyny i okoliczności wybuchu wojny między Polską a Rosją Radziecką, – wskazać na mapie obszary walk w I połowie 1919 r.	**Uczeń rozumie:** – związek między zmianą relacji z Ukrainą a przebiegiem walk między Polakami a Armią Czerwoną, – na czym polegały plany polityczne komunistycznych władz radzieckich. **Uczeń potrafi:** – opisać przebieg wyprawy kijowskiej, – omówić przebieg radzieckiej ofensywy w 1920 r., – dostrzec zagrożenie dla państwowości polskiej wynikające z ofensywy Armii Czerwonej, – omówić okoliczności zakończenia wojny polsko-radzieckiej.	**Uczeń rozumie:** – jakie czynniki zadecydowały o sukcesie koncepcji inkorporacyjnej. **Uczeń potrafi:** – dostrzec zagrożenia dla państwa polskiego powstałe w trakcie formowania się jego granic.

26. Rzeczpospolita Polska	**Uczeń zna:** – daty: 17 III 1921, 16 XII 1922, – postacie: Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego, – główne założenia ustrojowe państwa polskiego w myśl konstytucji marcowej. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: państwo wielonarodowe, Konstytucja marcowa, republika parlamentarna.	**Uczeń zna:** – datę: 9 XII 1922, – najważniejsze dane statystyczne dotyczące II Rzeczpospolitej, – prawa i wolności obywatelskie zagwarantowane w Konstytucji marcowej. **Uczeń potrafi:** – wyjaśnić, jaki wpływ na gospodarkę miały walki prowadzone na ziemiach polskich w latach 1914–1921, – wskazać mocne i słabe strony ustroju II Rzeczpospolitej w myśl postanowień Konstytucji marcowej.	**Uczeń zna:** – daty: 1919, XI 1922, 20 XII 1922. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: traktat o ochronie mniejszości narodowych. **Uczeń potrafi:** – scharakteryzować strukturę narodowościową i społeczną II Rzeczpospolitej, – opisać okoliczności zamachu na prezydenta II Rzeczpospolitej.	**Uczeń potrafi:** – dostrzec różnice gospodarcze, kulturowe i społeczne utrudniające unifikację ziem polskich, – scharakteryzować główne postanowienia Konstytucji marcowej i omówić wprowadzony przez nią ustrój państwa, – opisać okoliczności wyboru pierwszego prezydenta Rzeczpospolitej.	**Uczeń potrafi:** – dostrzec zagrożenia dla integralności państwa wynikające z wielonarodowości społeczeństwa II Rzeczpospolitej.

27. Pierwsze lata niepodległej Polski	**Uczeń zna:** – postać: Władysława Grabskiego. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: Wojsko Polskie, szkoła powszechna. **Uczeń potrafi:** – wymienić pierwsze problemy Wojska Polskiego.	**Uczeń zna:** – daty: 1918, 1923, – polskie formacje wojskowe walczące podczas I wojny światowej. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: hiperinflacja, reformy Grabskiego, reforma walutowa, złoty polski, Bank Polski, reforma rolna. **Uczeń potrafi:** – przedstawić podstawowe założenia reform Władysława Grabskiego.	**Uczeń zna:** – daty: 1919, 1932, – strukturę systemu edukacji po reformie Jędrzejewiczowskiej. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: reforma Jędrzejewiczowska, emisja, parcelacja. **Uczeń potrafi:** – omówić okoliczności utworzenia Wojska Polskiego, – omówić funkcjonowanie systemu edukacji w pierwszych latach istnienia Rzeczpospolitej i po 1932 r.	**Uczeń zna:** – postać: Franciszka Ksawerego Fiericha. **Uczeń potrafi:** – opisać sytuację prawną państwa polskiego w pierwszych latach niepodległości, – przedstawić dokonania komisji zajmującej się ujednoliceniem prawa.	**Uczeń potrafi:** – ocenić podstawowe założenia reform Władysława Grabskiego, – ocenić skutki reform przeprowadzonych przez Władysława Grabskiego.
II Rzeczpospolita – formowanie państwa (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					

28. Pod rządami sanacji	**Uczeń zna:** – daty: 12–14 V 1926, 1926–1939, 1935, – postać: Ignacego Mościckiego, – przyczyny niezadowolenia ludności z sytuacji panującej w państwie polskim, – główne założenia ustrojowe Rzeczpospolitej w myśl Konstytucji kwietniowej. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: sejmokracja, zamach majowy, autorytaryzm, sanacja, Konstytucja kwietniowa.	**Uczeń zna:** – postać: Józefa Becka, – obozy polityczne walczące o władzę po śmierci Józefa Piłsudskiego. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: Pierwszy Marszałek Polski. **Uczeń potrafi:** – omówić przyczyny, przebieg i skutki zamachu majowego, – wymienić grupy popierające zamach majowy i sprzeciwiające się mu.	**Uczeń zna:** – daty: VIII 1926, 1928, 1929, 1930, – postać: Edwarda Rydza-Śmigłego, – okoliczności, które poprzedziły zamach majowy w Polsce. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: nowela sierpniowa, BBWR, proces brzeski, – argumenty, które skłoniły Piłsudskiego do przeprowadzenia zamachu majowego. **Uczeń potrafi:** – opisać sytuację panującą w państwie polskim do 1925 r., – opisać stosunek rządów sanacji do opozycji, – opisać ustrój Rzeczpospolitej na podstawie Konstytucji kwietniowej.	**Uczeń zna:** – bilans ofiar starć podczas walk między stroną rządową a oddziałami wiernymi Piłsudskiemu. **Uczeń rozumie:** – przyczyny uchwalenia noweli sierpniowej oraz utworzenia Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem (BBWR). **Uczeń potrafi:** – scharakteryzować ustrój autorytarny, – porównać autorytarny sposób rządzenia z demokratycznym i totalitarnym, – opisać rządy sanacji, – opisać sytuację w obozie sanacji po śmierci Józefa Piłsudskiego.	**Uczeń potrafi:** – ocenić system autorytarny w Polsce, – ocenić postać Marszałka Józefa Piłsudskiego i jego dokonania.

29. Polityka zagraniczna II Rzeczpospolitej	**Uczeń zna:** – sąsiadów II Rzeczpospolitej, – postanowienia układów w Rapallo i Locarno, – postanowienia paktu o nieagresji z ZSRR. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: układ w Rapallo, układ w Locarno, pakt o nieagresji z ZSRR, deklaracja o nieagresji, polityka równowagi. **Uczeń potrafi:** – wskazać na mapie II Rzeczpospolitą i jej sąsiadów.	**Uczeń zna:** – daty: 1921, 1922, 1925, 1932, 1934. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: wojna celna, – z czego wynikało niekorzystne położenie geopolityczne państwa polskiego w okresie międzywojennym. **Uczeń potrafi:** – wyjaśnić przyczyny wybuchu wojny celnej z Niemcami, – wyjaśnić, w jakim celu obóz sanacji prowadził politykę równowagi.	**Uczeń zna:** – daty: III 1938, 2 X 1938. **Uczeń rozumie:** – jaki wpływ na międzynarodową pozycję Polski miały układy w Rapallo i Locarno, – z czego wynikała pozorna poprawa położenia międzynarodowego Polski po dojściu Hitlera do władzy w Niemczech. **Uczeń potrafi:** – przedstawić okoliczności podpisania układów w Rapallo i Locarno, – opisać przebieg i wymienić skutki wojny celnej z Niemcami.	**Uczeń rozumie:** – z czego wynikała niechęć Piłsudskiego do zbiorowych układów bezpieczeństwa. **Uczeń potrafi:** – omówić stosunki dyplomatyczne Polski z sąsiadami oraz z Francją, – opisać politykę zagraniczną obozu sanacji, – podać przykłady łamania postanowień traktatu wersalskiego przez Niemcy i wyjaśnić ich wpływ na polską politykę.	**Uczeń potrafi:** – dostrzec związek między agresywną polityką Hitlera a realizacją celów dyplomacji polskiej, – ocenić politykę prowadzoną przez II Rzeczpospolitą w 1938 r.

30. Problemy gospodarcze i narodowościowe	**Uczeń zna:** – postać: Eugeniusza Kwiatkowskiego, – główne mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczpospolitą oraz ich liczebność. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: magistrala węglowa, Centralny Okręg Przemysłowy (COP). **Uczeń potrafi:** – wskazać na mapie Gdynię i położenie Centralnego Okręgu Przemysłowego.	**Uczeń zna:** – datę: 1922. **Uczeń rozumie:** – przyczyny trudności gospodarczych państwa polskiego. **Uczeń potrafi:** – wyjaśnić przyczyny podjęcia decyzji o budowie portu w Gdyni.	**Uczeń zna:** – daty: 1926, 1926–1933, 1926–1929, 1929–1935, 1936. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN). **Uczeń potrafi:** – opisać przebieg procesu powstawania miasta i portu, – omówić przebieg i skutki wielkiego kryzysu na ziemiach polskich, – przedstawić działalność mniejszości ukraińskiej i żydowskiej w Polsce.	**Uczeń zna:** – najważniejsze zakłady zlokalizowane w obrębie Centralnego Okręgu Przemysłowego. **Uczeń rozumie:** – dlaczego przebieg wielkiego kryzysu był na ziemiach polskich dotkliwszy niż w innych krajach. **Uczeń potrafi:** – opisać sytuację gospodarczą Polski w latach 1926–1929, – wyjaśnić, jaki wpływ na gospodarkę polską miała budowa COP-u.	**Uczeń potrafi:** – dostrzec wpływ istnienia portu w Gdyni i magistrali węglowej na sytuację gospodarczą państwa polskiego, – omówić i ocenić politykę narodowościową władz II Rzeczpospolitej z punktu widzenia mniejszości ukraińskiej i żydowskiej.

31. Nauka i kultura II Rzeczpospolitej	**Uczeń potrafi:** – dostrzec wpływ radia na życie mieszkańców Polski międzywojennej, – przedstawić stosunek mieszkańców II Rzeczpospolitej do sportu.	**Uczeń potrafi:** – opisać rozwój kina w Polsce w okresie międzywojennym.	**Uczeń zna:** – daty: 1895, 1921, 1924, 1926, 1928, 1932, 1938, – postacie: Józefa Kostrzewskiego, Eugeniusza Romera, braci Lumière. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: szkoła lwowsko--warszawska. **Uczeń potrafi:** – przedstawić dokonania wybitnych polskich naukowców.	**Uczeń zna:** – przedstawicieli polskiej literatury, sztuki, polskich aktorów i sportowców okresu międzywojennego. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: Instytut Radowy. **Uczeń potrafi:** – omówić działalność szkoły lwowsko--warszawskiej, – omówić dokonania polskich twórców sztuki okresu międzywojennego, – omówić dokonania polskich sportowców w okresie międzywojennym.	**Uczeń potrafi:** – omówić osiągnięcia polskiej literatury okresu międzywojennego.
II Rzeczpospolita – sukcesy i niepowodzenia (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					

32. Japońska ekspansja	**Uczeń rozumie:** – pojęcie: okres Meiji. **Uczeń potrafi:** – wskazać na mapie terytoria opanowane przez Japonię i od niej uzależnione.	**Uczeń zna:** – cel polityki zagranicznej Japonii na przełomie XIX i XX w. **Uczeń potrafi:** – wskazać korzyści odniesione przez Japonię w wyniku wojen, w których uczestniczyło to państwo, – wymienić przyczyny ekspansji Japonii w latach 30. XX w.	**Uczeń zna:** – daty: 1894–1895, 1904–1905, 1911, 1924, 1931, 1932, 1933, 1937. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: izolacja, traktaty nierównoprawne, samuraj, militaryzm, – związek między zawarciem traktatów nierównoprawnych a początkiem reform w Japonii. **Uczeń potrafi:** – omówić reformy przeprowadzone przez władze Japonii w okresie Meiji, – omówić politykę zagraniczną Japonii na przełomie XIX i XX w.	**Uczeń zna:** – postać: Czang Kaj-szeka. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: Republika Chińska, Mandżukuo, masakra nankińska. **Uczeń potrafi:** – opisać sytuację Japonii do połowy XIX w., – omówić sytuację panującą w Chinach w XIX w., – dostrzec podobieństwa i różnice w położeniu Chin i Japonii w XIX w., – wyjaśnić, jaki wpływ na sytuację Chin miał sprzeciw władz wobec reform państwa, – omówić japońską agresję w Chinach w latach 30. XX w.	**Uczeń potrafi:** – przedstawić okoliczności wybuchu rewolucji w 1911 r., – omówić sytuację panującą w Chinach po 1911 r., – ocenić politykę Japonii prowadzoną w latach 30. XX w.

33. Włochy i Hiszpania	**Uczeń zna:** – daty: 1922, 1936–1939, – postacie: Benito Mussoliniego, generała Francisca Franco. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: faszyzm, marsz na Rzym, *duce*, ustrój totalitarny (totalitaryzm), wojna domowa, – zagrożenia, jakie niósł ze sobą faszyzm. **Uczeń potrafi:** – wskazać na mapie kolonie włoskie oraz zasięg Włoskiej Afryki Wschodniej.	**Uczeń rozumie:** – co oznacza stwierdzenie „okaleczone zwycięstwo”, – przyczyny sukcesu Mussoliniego. **Uczeń potrafi:** – wyjaśnić, z czego wynikało poparcie dla faszyzmu w Europie.	**Uczeń zna:** – daty: 1896, 1919, 1935–1936, 1937, – grupy wchodzące w\ skład zwalczających się obozów w czasie wojny domowej w Hiszpanii. **Uczeń rozumie:** – pojęcie: konkordat. **Uczeń potrafi:** – omówić sytuację panującą we Włoszech po I wojnie światowej, – przedstawić okoliczności przejęcia władzy we Włoszech przez faszystów, – omówić przyczyny wybuchu, przebieg i skutki wojny domowej w Hiszpanii, – przedstawić okoliczności wybuchu wojny w Hiszpanii.	**Uczeń rozumie:** – przyczyny włoskiej ekspansji w Afryce, – znaczenie wojny domowej w Hiszpanii jako wstępu do II wojny światowej. **Uczeń potrafi:** – opisać politykę Włoch przed wybuchem I wojny światowej i w jej trakcie, – scharakteryzować funkcjonowanie systemu totalitarnego na przykładzie Włoch, – omówić przebieg wojny włosko-etiopskiej, – opisać reakcję Europy na politykę zagraniczną Włoch.	**Uczeń potrafi:** – wskazać cele udziału w hiszpańskiej wojnie domowej wojsk Trzeciej Rzeszy i faszystowskich Włoch oraz cele udziału ZSRR, – opisać reakcję demokracji europejskich na wojnę domową w Hiszpanii.

34. Marsz ku wojnie	**Uczeń zna:** – daty: 1935–1939, 1937, III 1938, IX 1938, 23 VIII 1939, 25 VIII 1939, – postacie: Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa, – państwa będące sojusznikami Trzeciej Rzeszy, – żądania Hitlera wobec Polski, – postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: *Anschluss*, układ monachijski, pakt Ribbentrop–Mołotow. **Uczeń potrafi:** – przedstawić cele polityki Hitlera, – wymienić państwa uczestniczące w konferencji w Monachium, – wskazać na mapie terytoria opanowane przez Trzecią Rzeszę.	**Uczeń zna:** – decyzję układu monachijskiego. **Uczeń rozumie:** – przyczyny prowadzenia przez państwa zachodnie polityki ustępstw. **Uczeń potrafi:** – wskazać na mapie okręg sudecki, – przedstawić reakcję państw zachodnich na agresję Hitlera wobec Czechosłowacji.	**Uczeń zna:** – daty: 1935, 1936, X 1938, III 1939, IV 1939, – postać: Neville'a Chamberlaina. **Uczeń rozumie:** – pojęcia: remilitaryzacja Nadrenii, oś Berlin–Rzym—Tokio. **Uczeń potrafi:** – omówić kroki podejmowane przez władze Trzeciej Rzeszy w celu zniesienia „dyktatu” wersalskiego, – przedstawić okoliczności, w jakich doszło do *Anschlussu* Austrii, – omówić okoliczności rozpadu Czechosłowacji.	**Uczeń rozumie:** – pojęcia: pakt antykominternowski, Wehrmacht, – związek między podpisaniem paktu o nieagresji między Trzecią Rzeszą i ZSRR a wybuchem II wojny światowej. **Uczeń potrafi:** – wymienić etapy formowania się państw osi, – wyjaśnić okoliczności konfliktu między Trzecią Rzeszą a Czechosłowacją o okręg sudecki, – omówić relacje między Polską a Niemcami w pierwszych miesiącach 1939 r.	**Uczeń potrafi:** – ocenić stanowisko rządu polskiego wobec żądań Hitlera.
Ku wojnie (lekcja powtórzeniowa)					
Sprawdzian wiadomości					

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY –
KLASA VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓ § LNE OCENY				
	Poziom konieczny **ocena dopuszczająca**	Poziom podstawowy **ocena dostateczna**	Poziom rozszerzający **ocena dobra**	Poziom dopełniający **ocena bardzo dobra**	Poziom wykraczający **ocena celująca**
Wybuch	datę: 1 IX 1939	treś.ć.paktu	daty: III 1939,	dostrzec związek	motywy działań.
1. II wojny ś.wiatowej

Podboje	obronna (kampania wrześ.niowa) **Uczeń potrafi:** podać.przykłady zbrodni dokonywanych przez wojska niemieckie w Polsce wskazać.na mapie podział ziem polskich między Trzecią Rzeszę a ZSRR daty: 10 V 1940,	pojęcia: wojna **Uczeń rozumie:** błyskawiczna, wojna totalna, „dziwna wojna” **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.cele działania Niemcó.w w Polsce podczas wojny obronnej wyjaś.nić.postawę Francji i Anglii podczas wojny obronnej datę: IV 1940	Kutrzeby, generała Franciszka Kleeberga **Uczeń rozumie:** pojęcie: czwarty rozbió.r Polski **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.na wybranych przykładach, na czym polegała bohaterska postawa ż4ołnierza polskiego w czasie wojny obronnej wskazać.na mapach ruchy wojsk polskich i niemieckich oraz wojsk radzieckich podczas wojny obronnej daty: XI 1939 –	przedstawić.przebieg	wojny obronnej opowiedzieć.o działa-
3. Stalina i Hitlera	**Uczeń zna:** VII – X 1940, 22 VI 1941 **Uczeń rozumie:**	**Uczeń zna:** etapy ekspansji Stalina w Europie Wschodniej etapy ekspansji Hitlera w Europie	**Uczeń zna:** III 1940, VI 1940, IV 1941, 22 VI 1940 **Uczeń rozumie:**	**Uczeń potrafi:** wojny zimowej przedstawić.przebieg agresji Trzeciej Rze-szy na Danię i Norwe-gię, na Francję i na	**Uczeń potrafi:** niach zbrojnych podję- tych przez Włochy Mussoliniego

	pojęcia: alianci, bitwa o Anglię, NKWD **Uczeń potrafi:** wskazać.na mapie najważ4niejsze wydarzenia związane z działaniami zbrojnymi w Europie Zachodniej w 1940 r. wskazać.czynnik, któ.ry doprowadził do zakoń.czenia wojny błyskawicznej na wschodzie	Zachodniej **Uczeń potrafi:** wskazać.na mapie podział Francji dokonany przez Hitlera przedstawić.straty poniesione przez ZSRR w pierwszych miesiącach wojny z Trzecią Rzeszą wskazać.na mapie pań.-stwa współpracujące z Trzecią Rzeszą oraz tereny zajęte przez Niemcó.w	pojęcia: wojna zimowa, linia Maginota przyczyny sukcesó.w militarnych Stalina i Hitlera na przełomie 1939 i 1940 r. **Uczeń po rafi:** scharakteryzować.relacje między Trzecią Rzeszą i ZSRR w latach 1939–1941	Wielką Brytanię oraz na Związek Radziecki wskazać.na mapie zmiany terytorialne po wojnie zimowej	
W okupowanej	poglądy Hitlera	głó.wne założ4enia	daty: 1942, 19 IV 1943	pojęcie: ŻKydowska	scharakteryzować.
4. Europie	**Uczeń zna:** na temat Słowian i ŻKydó.w miejsca, w któ.rych powstały największe obozy zagłady na ziemiach polskich	**Uczeń zna:** ideologii nazizmu dotyczące podziału ludzkoś.ci na rasy przyczyny wybuchu powstania w getcie warszawskim	**Uczeń zna:** postać.: Anny Frank przyczyny, któ.re zadecydowały o wykorzystaniu ziem polskich jako miejsca eksterminacji ŻKydó.w	**Uczeń rozumie:** Organizacja Bojowa (ŻKOB) znaczenie stwierdzenia, ż4e uczestnicy powstania chcieli „wybrać.sposó.b umierania”	**Uczeń potrafi:** położ4enie ludnoś.ci w okupowanej Europie Zachodniej i Europie Wschodniej wymienić.widoczne na wschodzie Europy przejawy walki z okupantem i współpracy

Wielka	**Uczeń rozumie:** pojęcia: getto, eksterminacja, obó.z zagłady, Szoah (Holokaust) **Uczeń potrafi:** wymienić.widoczne na zachodzie Euro - py przejawy walki z okupantem i współpracy z nim podczas wojny datę: 7 XII 1941	**Uczeń rozumie:** pojęcie: Porajmos na czym polegało tzw. „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej” **Uczeń po raf :** przedstawić.politykę nazistó.w wobec lud - noś.ci żydowskiej w pierwszym okre- sie wojny ramy chronologiczne	**Uczeń rozumie:** pojęcie: rząd kolaboracyjny **Uczeń potrafi:** dostrzec ró.żnice w położeniu ludnoś.ci w okupowanej Euro- pie Zachodniej i Wschodniej wyjaś.nić.,jak funkcjo- nowała machina za- głady ŻKydó.w stwo- rzona przez Niemcó.w datę: II 1943	**Uczeń potraf :** opisać.politykę Trzeciej Rzeszy na ziemiach okupo- wanych przedstawić.prze- bieg powstania w getcie warszawskim okoliczno.ci	z nim podczas wojny opowiedzieć.o zagła- dzie Romó.w przedstawić.najważ-
5. koalicja	**Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** pojęcie: wielka koalicja **Uczeń potrafi:**	**Uczeń zna:** bitwy o Atlantyk **Uczeń rozumie:** pojęcia: bitwa o Atlantyk, konwó.j, „wilcze stado”, U-Boot znaczenie japoń.skiego	**Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** pojęcie: blokada Leningradu znaczenie bitwy o Atlantyk dla przebiegu II wojny	**Uczeń zna:** zawiązania wielkiej koalicji **Uczeń potrafi:** przedstawić.prze- bieg działań.zbroj- nych na froncie	**Uczeń potrafi:** niejsze informacje dotyczące przebiegu bitwy o Atlantyk

	wymienić.najważ4-niejsze pań.stwa wchodzące w skład wielkiej koalicji	ataku na Pearl Harbor dla przebiegu II wojny ś.wiatowej **Uczeń potrafi:** wskazać.na mapie miejsca przełomowych walk na froncie wschodnim	ś.wiatowej znaczenie walk pod Leningradem, Stalingradem i Kurskiem dla przebiegu II wojny ś.wiatowej **Uczeń potrafi:** opisać.wygląd U-Boota	wschodnim	
Zwycięstwo	daty: 6 VI 1944,	czynniki, któ.re	daty: IX 1943, V 1944	wyrazić.opinię	przedstawić.przebieg
6. aliantó.w	**Uczeń zna:** 8 V 1945, 6 VIII i 9 VIII 1945, 2 IX 1945 **Uczeń rozumie:** pojęcie: bezwarunkowa	**Uczeń zna:** zadecydowały o klęsce Trzeciej Rzeszy **Uczeń rozumie:** pojęcie: kamikadze znaczenie lądowania aliantó.w w Normandii	**Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** pojęcia: desant, „ż4abie skoki” znaczenie zwycięstwa w bitwie pod Monte Cassino dla dalszych	**Uczeń potrafi:** na temat decyzji o wykorzystaniu broni atomowej przedstawić.wydarzenia na froncie zachodnim w 1944 r.	**Uczeń potrafi:** walk we Włoszech przedstawić.przebieg działań.zbrojnych w Azji w latach 1941–1945

	kapitulacja wskazać.Monte Cas- **Uczeń potrafi:** sino na mapie wyjaś.nić.,dlaczego Amerykanie zdecydowali się zrzucić. bomby atomowe na Japonię	dla dalszych działań. zbrojnych w Europie **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.okoliczno- ś.ci, w jakich doszło do klęski Trzeciej Rzeszy dostrzec konsekwencje uż4ycia broni atomowej	działań.zbrojnych w Europie **Uczeń potraf :** przedstawić.przebieg walk pod Monte Cassino		
Decyzje	postać.: Franklina	najważ4niejsze cele	daty: VIII 1941,	przedstawić.założ4e-	znaczenie decyzji
7. wielkich mocarstw	**Uczeń zna:** Delano Roosevelta **Uczeń rozumie:** pojęcie: wielka tró.jka **Uczeń potrafi:**	**Uczeń zna:** polityki wielkich mocarstw uczestniczących w II wojnie ś.wiatowej **Uczeń rozumie:** pojęcie: Karta atlantycka	**Uczeń zna:** XI – XII 1943, II 1945 postanowienia Karty atlantyckiej postanowienia konferencji w Teheranie i konferencji jałtań.skiej	**Uczeń potrafi:** nia polityki przywó.d- có.w ZSRR i Stanó.w Zjednoczonych przedstawić. okoliczność.ci, w jakich doszło do podpisania Karty Atlantyckiej i konferencji w Teheranie	**Uc eń rozumi :** podjętych na konferencji jałtań.skiej dla losó.w pań.stw i narodó.w Europy Wschodniej

	wskazać.pań.stwa, któ.re poniosły największe straty osobowe podczas II wojny ś.wiatowej	**Uczeń potrafi:** dostrzec sprzeczność.ć. interesó.w aliantó.w przedstawić.skutki militarne, społeczne i gospodarcze II wojny ś.wiatowej	cele konferencji jałtań.skiej **Uczeń potrafi:** przedstawić. okoliczność.ci, w jakich doszło do konferencji w Jałcie		
Europapodczasi IIś.wiatwojny powtó.rzeniowa)ś.wiatowej(lekcja					
wiadomoś.ciSprawdzian Polska	miejsca	postacie: Ireny	daty: IV 1940, VI	postać.: Czesławy	ocenić.politykę Hitlera
8. pod okupacją	**Uczeń zna:** największych kaź.ni narodu polskiego **Uczeń rozumie:** pojęcia: Generalne Gubernatorstwo (GG), Palmiry, „Generalny plan	**Ucz ń zna:** Sendler, Jana i Antoniny ŻKabiń.skich **Ucz ń rozumie:** cele niemieckiej i radzieckiej polityki na podbitych ziemiach polskich	**Uczeń zna:** 1940, 1942, 1940, 1941 **Uczeń rozumie:** pojęcia: „ŻKegota”, szmuglowanie, Sprawiedliwy wś.ró.d Narodó.w Ś § wiata,	**Uczeń zna:** Kwoki przedstawić.ró.ż4ne **Uczeń potrafi:** formy represji stoso- wanych wobec naro- du polskiego na zie- miach wcielonych do	**Uczeń potrafi:** i Stalina wobec narodu polskiego

	wschodni” **Ucz ń potrafi:** przedstawić.podział ziem polskich między Trzecią Rzeszę i ZSRR po klęsce kampanii wrześ.niowej wskazać.na mapie miejsca największych kaź.ni narodu polskiego i ż4ydowskiego	ró.ż4nicę między obozem koncentracyjnym a zagłady **Uczeń potrafi:** przedstawić.ró.ż4ne postawy społeczeń.stwa polskiego wobec Holokaustu	sowietyzacja, deportacja **Uczeń potrafi:** przedstawić.działalnoś.ć.nazistó.w w byłym niemieckim nazistowskim obozie koncentracyjnym i zagłady Auschwitz-Birkenau	Trzeciej Rzeszy, w Generalny Gubernatorstwie oraz na ziemiach okupowanych przez ZSRR opowiedzieć.o działalnoś.ci Polakó.w ratujących ŻKydó.w podczas okupacji	
Rząd	datę: 17/18 IX 1939	datę: IV 1943	daty: XI 1939, VI 1940,	nazwy politycznych	dostrzec czynniki, któ.-
9. londyń.ski i Polskie Pań.stwo Podziemne	**Uczeń zna:** postać.: Władysława Sikorskiego **Uczeń rozumie:** pojęcia: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, rząd londyń.ski, Polskie Pań.stwo Podziemne	**Uczeń zna:** postacie: Władysława Raczkiewicza, Władysława Andersa gló.wne tezy polskiej polityki zagranicznej nazwy politycznych i wojskowych organizacji wchodzących w skład Polskiego Pań.stwa	**Uczeń zna:** VII 1941, I 1942, II 1942, 1943 postanowienia układu Sikorski–Majski **Uczeń rozumie:** pojęcie: układ Sikorski–Majski **Uczeń potrafi:**	**Uczeń zna:** organizacji należ4ących do lewicy komunistycznej **Uczeń rozumie:** pojęcie: pań.stwo satelickie **Uczeń potrafi:** opowiedzieć.o reali-	**Uczeń potrafi:** re miały wpływ na zmianę stanowiska Stalina wobec rządu londyń.skiego scharakteryzować.plany Stalina wobec Polski

	Uczeń potrafi: wskazać.na mapie siedziby polskiego rządu na wychodź.-stwie wymienić.ró.ż4ne przejawy działalno -ś.ci Polskiego Pań.-stwa Podziemnego w czasie II wojny ś.wiatowej	Podziemnego działających w kraju i na emigracji **Uczeń rozumi :** pojęcia: tajne komplety, mały sabotaż4, dywersja związek między odkryciem grobó.w w Katyniu a zerwaniem stosunkó.w dyplomatycznych między rządem londyń.skim a ZSRR	przedstawić.oko-licznoś.ci uformowania się polskiego rządu na wychodź.stwie oraz Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie przedstawić.okoliczno -ś.ci, w jakich doszło do podpisania układu Si-korski– –Majski opowiedzieć.o okolicz-noś.ciach odkrycia ma-sowych grobó.w w Ka-tyniu scharakteryzować.ró.ż4-ne przejawy działalno -ś.ci Polskiego Pań.stwa Podziemnego w czasie II wojny ś.wiatowej	zacji postanowień. układu Sikorski–Maj-ski przedstawić.organi -zację Polskiego Pań.-stwa Podziemnego w okresie II wojny ś.wiatowej przedstawić.działal -noś.ć.zbrojną Armii Krajowej	
Postanie	daty: 1 VIII 1944,	cele akcji „Burza”	daty: 12/13 X 1943,	nazwy wojskowych	przedstawić.proces
10. warszawskie	**Uczeń zna:** 2 X 1944 postać.: Stanisława Mikołajczyka **Uczeń rozumie:** pojęcie: godzina „W” **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.przyczyny	**Ucz ń zna:** cele powstania warszawskiego **Uczeń rozumie:** pojęcie: akcja „Burza” przyczyny niepowodzenia akcji „Burza” przyczyny klęski powstania	**Uczeń zna:** 1944, 3/4 I 1944 postacie: Kazimierza Sosnkowskiego, Tadeusza Komorowskiego „Bora” **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.okoliczno.ś.ci powstania planu akcji	**Uczeń zna:** organizacji należ4ących do lewicy komunistycznej **Uczeń potrafi:** opowiedzieć.o prze-biegu akcji „Burza” opowiedzieć.o prze-biegu powstania warszawskiego	**Uczeń potrafi:** formowania polskich sił zbrojnych podpo-rządkowanych lewicy komunistycznej ocenić.decyzję o wy-buchu powstania

	podjęcia decyzji o wybuchu powsta-nia w Warszawie	warszawskiego **Uczeń potrafi:** okreś.lić.stosunek sił Niemcó.w i Polakó.w przed wybuchem po-wstania przedstawić.skutki powstania warszaw-skiego	„Burza” przedstawić.stosunek Stalina oraz aliantó.w zachodnich do po-wstania	podać.argumenty przemawiające za decyzją o wybuchu powstania i przeciw tej decyzji	
Sprawa	miejsca i daty	daty: 21/22 VII 1944,	daty: 1943–1944,	nazwy polskich	opowiedzieć.o wysiłku
11. polska w czasie II wojny ś.wiatowej	**Uczeń zna:** najważ4niejszych bitew z udziałem wojsk polskich decyzje konferencji teherań.skiej i jałtań.skiej w sprawie Polski **Uczeń rozumie:** pojęcie: zbrodnia wołyń.ska	**Uczeń zna:** 31 XII 1944 **Uczeń rozumie:** pojęcia: Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego (PKWN), *Manifest PKWN*, Rząd Tymczasowy Rzeczypospolitej Polskiej dlaczego doszło do	**Uczeń zna:** 1943, 1 I 1944, II 1945 poglądy Stalina i Churchilla na sprawę polską **Uczeń rozumie:** pojęcia: Ukraiń.ska Powstań.cza Armia (UPA), linia Curzona, Krajowa Rada	**Uczeń zna:** jednostek wojskowych biorących udział w walkach na frontach II wojny ś.wiatowej **Uczeń rozumie:** wpływ decyzji wielkich mocarstw na problem	**Uczeń potrafi:** zbrojnym Polakó.w podczas wojny przedstawić.proces tworzenia władzy politycznej na ziemiach polskich przez lewicę komunistyczną wyjaś.nić.znaczenie decyzji konferencji jałtań.skiej dla przyszłoś.ci pań.stwa

	Uczeń potrafi: wskazać.na mapie szlaki wędró.wek polskich oddziałó.w i miejsca bitew z ich udziałem	zbrodni wołyń.skiej **Uczeń potrafi:** przedstawić.straty po-niesione przez Pola-kó.w podczas zbrodni wołyń.skiej	Narodowa (KRN) **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.program polityczny lewicy komunistycznej zawarty w *Manifeście PKWN* scharakteryzować. stosunek polityków zachodnich do sprawy polskiej	suwerennoś.ci pań.stwa polskiego **Uczeń potrafi:** opisać.reakcję Pola-kó.w na zbrodnię wo-łyń.ską przedstawić. okoliczno.ci zwołania konferencji w Teheranie	polskiego
Polska podczas II wojny ś.wiatowej (lekcja powtó.rzeniowa)					
Sprawdzian wiadomoś.ci Ś § wiat	datę: 1947-1991	datę: VII-VIII 1945	daty: VI 1945, 1948,	bilans II wojny	scharakteryzować.
12. po II wojnie ś.wiatowej	**Uczeń zna:** decyzje konferencji poczdamskiej w sprawie Niemiec i Polski najważ4niejsze postanowienia Powszechnej deklaracji praw człowieka	**Uczeń zna:** strukturę ONZ **Uczeń rozumie:** pojęcia: Zgromadzenie Ogó.lne ONZ, Rada Bezpieczeń.stwa ONZ, demokracja ludowa zasady funkcjonowania pań.stw demokracji	**Uczeń zna:** 1946, 1947 postacie: Harry' ego Trumana, Clementa Attlee **Uczeń rozumie:** pojęcia: denazyfikacja, sankcje, prawo weta, nacjonalizacja, doktryna Trumana,	**Uczeń zna:** ś.wiatowej **Uc eń rozumie:** zasady funkcjonowania pań.stw demokracji ludowej **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.	**Uczeń potrafi:** społeczne, gospodar- cze i kulturowe skut-ki II wojny ś.wiatowej scharakteryzować. wpływ doktryny Trumana na sytuację w powojennym ś.wiecie

Podzielone	**Uczeń rozumie:** pojęcia: Organizacja Narodó.w Zjednoczonych, ż4elazna kurtyna, zimna wojna **Uczeń potrafi:** wskazać.na mapie granicę podziału Europy (ż4elazną kurtynę) nazwy blokó.w	ludowej związek między rozpadem koalicji antyhitlerowskiej a podziałem ś.wiata na dwa antagonistyczne bloki **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.przyczyny zimnej wojny daty: IX 1949, X 1949,	plan Marshalla **Uczeń potrafi:** przedstawić. okoliczność.ci zwołania konferencji w Poczdamie przedstawić.zasady doktryny Trumana wyjaś.nić.,na czym polegał plan Marshalla daty: 1945–1946,	okoliczność.ci narodzin ONZ scharakteryzować. cele powołania ONZ oraz jej rolę wskazać.na mapie zdobycze terytorialne ZSRR nazwiska gló.wnych	wyjaś.nić.kontrowersje
13. Niemcy	**Uczeń zna:** polityczno- -militarnych powstałych na Wschodzie i na Zachodzie **Uczeń potrafi:** wskazać.najważ4niej-sze ró.ż4nice między NRD i RFN	**Uczeń zna:** 1949, 1955 **Uczeń rozumie:** pojęcie: blokada Berlina **Uczeń potrafi:** wskazać.na mapie stre-fy okupacyjne w Niem-	**Uczeń zna:** 1948 postać.: Konrada Adenauera **Uczeń rozumie:** pojęcie: procesy norymberskie przyczyny utworzenia NATO i Układu Warszawskiego	**Uczeń zna:** politykó.w nazistowskich oskarż4onych w procesach norymberskich **Uc eń rozumie:** znaczenie procesó.w norymberskich	**Uczeń potrafi:** związane z procesami w Norymberdze i przedstawić.ich na-stępstwa

Na Zachodzie	wskazać.na mapie pań.stwa należ4ące do NATO i Układu Warszawskiego daty: 1956, 1968	czech wyjaś.nić.okoliczność.ci, w jakich doszło do blokady Berlina i wyjaś.nić. jej następstwa datę: 1950	**Uczeń po rafi:** scharakteryzować. przyczyny oraz przejawy polityki zimnowojennej w Niemczech przedstawić.okoliczno - ś.ci ukształtowania się NATO i Układu Warszawskiego scharakteryzować.organizację i cele istnienia NATO i Układu Warszawskiego daty: 1949, 1952,	**Uczeń po rafi:** scharakteryzować.sytuację polityczną i gospodarczą w powojennych Niemczech przedstawić.proces powstania dwó.ch pań.stw niemieckich postanowienia	scharakteryzować.
14. i za ż4elazną kurtyną	**Uczeń zna:** postać.: Nikity Chruszczowa pań.stwa założ4ycielskie EWWiS cechy stalinizmu **Uczeń rozumie:** pojęcia: EWWiS, mur berliń.ski, Praska Wiosna symboliczne znaczenie istnienia	**Uczeń zna:** postać.: Roberta Schumana treś.ć.tajnego referatu Chruszczowa **Uczeń rozumie:** pojęcia: plan Schumana, RWPG, gospodarka centralnie planowana, destalinizacja cele powołania EWWiS oraz RWPG	**Uczeń zna:** 1953, 1961 postać.: Imre Nagy'ego pań.stwa założ4ycielskie EWWiS **Uczeń rozumie:** pojęcia: Radio Wolna Europa, doktryna Breż4niewa **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.wpływ	**Uczeń a:** XX **zjaz**du KPZR **Uczeń potrafi:** przedstawić. okoliczność.ci wygłoszenia tajnego referatu Chruszczowa scharakteryzować. sytuację panującą na Węgrzech w okresie stalinizmu	**Uczeń potrafi:** sytuację panującą w Czechosłowacji w okresie stalinizmu przedstawić. okoliczność.ci wybuchu, przebieg i zakoń.czenie Praskiej Wiosny

Dekolonizacja	muru berliń.skiego przykłady procesó.w	**Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.okoliczność.ci powstania EWWiS i RWPG wyjaś.nić.,na czym polegała destalinizacja pojęcia: apartheid,	zasad funkcjonowania gospodarki centralnie planowanej na gospodarki pań.stw komunistycznych scharakteryzować. sytuację w ZSRR po ś.mierci Stalina przedstawić. okoliczność.ci, w jakich doszło do budowy muru berliń.skiego daty: 1947, 1960	przedstawić. okoliczność.ci, w jakich doszło do rewolucji węgierskiej, jej przebieg oraz okoliczność.ci upadku wyjaś.nić.,na czym polegała doktryna Breż4niewa przedstawić.proces	scharakteryzować.pro–
15. po II wojnie ś.wiatowej	**Uczeń zna:** dekolonizacyjnych, do jakich dochodziło w przeszłoś.ci **Uczeń rozumie:** pojęcia: dekolonizacja, neokolonializm **Uczeń potrafi:** wskazać.na mapie Indie i Pakistan	**Uczeń rozumie:** globalna Pó.łnoc, globalne Południe przyczyny procesu dekolonizacji **Uczeń potrafi:** wskazać.na mapie zmiany terytorialne, któ.re nastąpiły w Afry– ce w wyniku rozpadu systemu kolonialnego wskazać.na mapie linię podziału ś.wiata na glo–	**Uczeń zna:** postacie: Mahatmy Gandhiego, Nelsona Mandeli **Uczeń rozumie:** pojęcia: Indochiny Francuskie, Trzeci Ś § wiat przyczyny konfliktu między Indiami a Paki– stanem	**Uczeń potrafi:** rozpadu Imperium Brytyjskiego na przy – kładzie Indii oraz proces rozpadu francuskiego impe – rium kolonialnego na przykładzie wojny w Indochinach scharakteryzować. politykę neokolonial– ną	**Uczeń po rafi:** ces dekolonizacji na przykładzie Afryki ocenić.proces dekolo– nizacji

Konflikty	wyjaś.nić.,w jaki spo- só.b proces dekoloni- zacji wykorzystywa- ły kraje Zachodu i Wschodu przyczyny wojny	balną Pó.łnoc i globalne Południe przedstawić.skutki procesu dekolonizacji daty: 1950, 1953,	**Uczeń po rafi:** scharakteryzować.pro - ces dekolonizacji po II wojnie ś.wiatowej wskazać.na mapie In- dochiny Francuskie i pań.stwa, któ.re po- wstały po ich rozpa- dzie daty: 1948, 1949	omó.wić.przebieg	scharakteryzować.
16. ziemnej wojny	**Uczeń zna:** w Korei **Uczeń potrafi:** wymienić.skutki kryzysu kubań.skiego wyjaś.nić.przyczyny wybuchu wojny w Afganistanie	**Uczeń zna:** 1957–1975, 1962, 1979–1989 **Uczeń rozumie:** przyczyny sukcesu komunistó.w walczących w Wietnamie **Uczeń potrafi:** wskazać.na mapie zmiany terytorialne na	**Uczeń zna:** postać.: Fidela Castro **Uczeń rozumie:** pojęcia: „bambusowa kurtyna”, Wietkong, mudż4ahedin przedstawić.przebieg **Uczeń potrafi:** wojny w Korei przedstawić. okoliczno.ści przejęcia	**Uczeń potrafi:** kryzysu kubań.skiego scharakteryzować. sytuację panującą na obszarze Wietnamu przedstawić. międzynarodową reakcję na wojnę w Wietnamie	**Uczeń po rafi:** sytuację polityczną panującą w Ameryce Łaciń.skiej w drugiej połowie XX w. przedstawić. okoliczno.ści wybuchu i przebieg wojny w Wietnamie

Konflikt	decyzje w sprawie	Pó.łwyspie Koreań.skim po II wojnie ś.wiatowej przedstawić. okoliczność.ci, w jakich doszło do wybuchu wojny w Korei wyjaś.nić.przyczyny klęski Związku Radzieckiego podczas wojny w Afganistanie zakres geograficzny	władzy na Kubie przez komunistó.w scharakteryzować. przebieg wojny w Afganistanie daty: 1948,	wskazać.przyczyny,	znaczenie umowy
17. na Bliskim Wschodzie	**Ucz ń na:** Palestyny podjęte przez ONZ **Uczeń potrafi:** wskazać.na mapie podział Palestyny dokonany na mocy decyzji ONZ	**Uc eń zna:** obszaru określanego jako Bliski Wschód pań.stwa uczestniczące w ataku na Izrael **Uczeń rozumie:** pojęcia: Organizacja Wyzwolenia Palestyny, wojna sześciodniowa cele działalności OWP	**Uczeń zna:** 1948–1949, 1964, 1967 postać.: Jasera Arafata **Uczeń rozu ie:** pojęcia: umowa Sykes–Picot, mandat, syjonizm **Uczeń potraf :** przedstawić.reakcje Palestyńczyków	**Uczeń potrafi:** któ.re doprowadziły do powstania Izraela przedstawić.przebieg wojny arabsko-żydowskiej w latach 1948–1949 dostrzec wpływ wojny na relacje między Żydami a Palestyńczykami przedstawić.okoliczność.ci wybuchu i przebieg wojny sze-	**Uc eń rozumie:** Sykes–Picot dla relacji między Arabami a krajami zachodnimi **Uczeń potrafi:** scharakteryzować.sytuację polityczną na Bliskim Wschodzie do czasów I wojny światowej wyjaś.nić.okoliczność.ci narodzin syjonizmu przedstawić.relacje

Chiny	postać.: Mao	**Uczeń potrafi:** wskazać.najważ4niejsze skutki wojny arabsko-ż4ydowskiej, w tym terytorialne wskazać.na mapie zmiany terytorialne, jakie nastąpiły w wyniku wojny sześ.ciodniowej gló.wne założ4enia	na migracje ŻKydó.w do Palestyny oraz na możliwoś.ć.powstania na tym obszarze pań.stwa ż4ydowskiego scharakteryzować.poglądy Palestyń.czykó.w i ŻKydó.w na temat własnego pań.stwa w Palestynie dostrzec konflikt arabsko-ż4ydowski jako jeden z przejawó.w zimnej wojny daty: 1937, 1949,	ś.ciodniowej przedstawić.oko-	między Palestyń.czykami a ŻKydami w latach 60. ocenić.skutki „wiel-
18. i Japonia po II wojnie ś.wiatowej	**Ucz ń zna:** Zedonga (Mao Tse- tunga) czas trwania i cele rewolucji kulturalnej **Uczeń rozumie:** pojęcie: rewolucja kulturalna **Uczeń potrafi:** wymienić.skutki rewolucji kulturalnej przedstawić.sytuację polityczną i gospodarczą Japonii	**Uczeń zna:** „wielkiego skoku naprzó.d” **Uczeń rozum :** pojęcie: „wielki skok naprzó.d” **Uczeń trafi:** **prze**dstawić.działania podjęte z inicjatywy Mao Zedonga w ramach „wielkiego skoku naprzó.d” wyjaś.nić.przyczyny klęski „wielkiego skoku naprzó.d”	**Uczeń zna:** 1952, 1958, 1966 postać.: generała Douglasa MacArthura gló.wne założ4enia maoizmu **Uczeń rozumie:** pojęcia: komuny ludowe, czerwona gwardia, maoizm, rewolucja kulturalna **Uczeń potrafi:** przedstawić.przebieg wojny domowej w Chinach po zakoń.-	**Uczeń potrafi:** liczno ś.ci powstania Chiń.skiej Republiki Ludowej scharakteryzować.sytuację gospodarczą Chin w okresie rządó.w komunistó.w dostrzec zasadnicze ró.ż4nice w rozwoju Chin i Japonii	**Uczeń potrafi:** kiego skoku naprzó.d” przedstawić.działalno ś.ć.Mao Zedonga i jego zwolenniko.w po klęsce „wielkiego skoku naprzó.d” scharakteryzować.sytuację w Chinach w okresie rewolucji kulturalnej

	po II wojnie ś.wiato-wej		czeniu II wojny ś.wia-towej scharakteryzować. wpływ zmian gospo - darczych w Chinach na ż4ycie mieszkań.-có.w pań.stwa scharakteryzować. politykę USA wobec Japonii		
Problemy powojennego ś.wiata (lekcja powtó.rzeniowa)					
Sprawdzian wiadomoś.ci					
19. Podziemie niepodległoś.ciowe	**Uczeń zna:** powody, dla któ.rych ż4ołnierze niezłomni kontynuowali walkę zbrojną po zakoń.czeniu wojny **Uczeń rozumie:** pojęcia: podziemie niepodległoś.ciowe, ż4ołnierze niezłomni (wyklęci) **Uczeń potrafi:**	**Uc eń zna:** zarzuty stawiane przywó.dcom Polskiego Pań.stwa Podziemnego podczas procesu szesnastu **Uczeń rozumie:** pojęcie: proces szesnastu cele działalnoś.ci NKWD w Polsce **Uczeń potrafi:**	**Uczeń zna:** daty: 19 I 1945, 1947 postacie: Leopolda Okulickiego, Jana Jankowskiego **Uczeń rozumie:** pojęcia: obława augustowska, reakcja, amnestia **Uczeń potrafi:** scharakteryzować. organizację	**Uczeń z a:** postanowienia układu podpisanego między PKWN a ZSRR instytucje wchodzące w skład komunistycznego aparatu bezpieczeń.stwa **Uc eń rozu ie:** związek między działaniami Rosjan i polskich	**Uczeń potrafi:** scharakteryzować. działalnoś.ć.NKWD na ziemiach polskich ocenić.sens walki prowadzonej przez ż4ołnierzy niezłomnych

Komuniś.ci	przedstawić. działalnoś.ć. ż4ołnierzy niezłomnych postać.: Stanisława	wyjaś.nić.,dlaczego Stalin i polscy komuniś.ci dąż4yli do osłabienia Polskiego Pań.stwa Podziemnego przedstawić.metody walki komunistó.w daty: VI 1946, I 1947	komunistycznego aparatu bezpieczeń.stwa scharakteryzować. straty poniesione przez naró.d i pań.stwo polskie podczas II wojny ś.wiatowej daty: 31 XII 1944,	komunistó.w a decyzjami przywó.dcó.w Armii Krajowej **Uczeń potrafi:** przedstawić.bilans strat poniesionych przez podziemie niepodległoś.ciowe podczas walk z władzami komunistycznymi przedstawić.	udowodnić.,ż4e
20. u władzy	**Uczeń zna:** Mikołajczyka decyzje w sprawie Polski podjęte na konferencji w Poczdamie pytania zadane podczas referendum ludowego **Uczeń rozumie:** pojęcia: Ziemie Odzyskane, referendum w jaki sposó.b komunistyczne władze starały się zyskać.poparcie	**Uczeń zna:** argumenty wysuwane przez Polakó.w wobec Ziem Odzyskanych prawdziwe i sfałszowane wyniki referendum i wyboró.w wyniki wyboró.w sfałszowanych przez komunistó.w **Uczeń rozumie:** pojęcia: repatrianci, wysiedlenie, reforma rolna przyczyny, któ.re skłoniły rząd	**Uczeń zna:** VI 1945, VII – VIII 1945, 1947 przyczynę zaproponowanych zmian granic Polski **Uczeń rozumie:** pojęcia: Tymczasowy Rząd Jednoś.ci Narodowej, akcja „Wisła” charakter działań. władz związanych z organizacją referendum ludowego i wyboró.w	**Uczeń potrafi:** okoliczno.ś.ci przejęcia władzy w Polsce przez komunistó.w przedstawić. organizację i przebieg referendum ludowego oraz wyboró.w w 1947 r. scharakteryzować. politykę władz komunistycznych wobec społeczeń.stwa	**Uczeń potrafi:** przejęcie władzy przez komunistó.w oznaczało zniewolenie Polski

Stalinizm	w społeczeń.stwie **Uczeń potrafi:** wskazać.na mapie zmiany terytorialne Polski po II wojnie ś.wiatowej i poró.wnać. je z granicami przedwojennymi postać.: Bolesława	londyń.ski do rozmó.w z polskimi komunistami **Uczeń potrafi:** wymienić. najważ4niejsze reformy przeprowadzone przez władze komunistyczne wskazać.ideologiczne cele referendum w 1946 r. daty: II 1947, 1952	**Uczeń potrafi:** scharakteryzować. migracje ludnoś.ci na ziemiach polskich po wojnie przedstawić.politykę narodowoś.ciową nowej władzy wobec Niemcó.w i Ukraiń.có.w daty: 1947–1949,	pojęcia: Zjednoczone	scharakteryzować.pro-
21. w Polsce	**Uczeń zna:** Bieruta zasady ustrojowe pań.stwa polskiego sformułowane w Małej konstytucji pojęcia: Mała **Uczeń rozumie:** konstytucja, Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, PRL	**Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** pojęcia: czasy stalinowskie, „wró.g ludu”, socrealizm wymienić.cechy cha- **Uczeń potrafi:** rakterystyczne sztuki i architektury czasó.w socjalizmu	**Uczeń zna:** XII 1948, 1948–1956, 1949, 1950 głó.wne założ4enia socjalistycznych planó.w gospodarczych pojęcia: system monopartyjny, centralne planowanie, plan trzyletni, plan sześ.cioletni na czym polegały przejawy zależ4noś.ci Polski od ZSRR przyczyny	**Uczeń rozumie:** Stronnictwo Ludowe, Pań.stwowe Gospodarstwa Rolne, awans społeczny przedstawić.budowa- **Uczeń potrafi:** nie podstaw ekono-micznych socjalizmu przedstawić.wpływ funkcjonowania go-spodarki centralnie planowanej na ż4ycie przeciętnego miesz-kań.ca Polski scharakteryzować.	**Uczeń po rafi:** ces konsolidacji władzy przez komunistó.w

Od stalinizmu	daty: VI 1956,	treś.ć.orędzia	prześ.ladowania członkó.w PSL przez komunistó.w **Uczeń po rafi:** scharakteryzować. funkcjonowanie gospodarki w czasach stalinowskich dostrzec i ocenić. wpływ polityki na ró.ż4ne dziedziny ż4ycia społecznego daty: 1948, 1953,	ustró.j pań.stwa pol - skiego po 1947 r. oraz ustró.j PRL na mocy konstytucji z 1952 r. znaczenie słó.w: *non*	scharakteryzować.re-
22. do małej stabilizacji	**Uczeń zna:** X 1956 postacie: Stefana Wyszyń.skiego, Władysława Gomułki ramy chronologiczne małej stabilizacji **Uczeń rozumie:** pojęcia: poznań.ski Czerwiec, polski Paź.dziernik, mała stabilizacja **Uczeń potrafi:** przedstawić.genezę	**Uczeń zna:** biskupó.w polskich do biskupó.w niemieckich **Uczeń rozumie:** pojęcia: odwilż4, destalinizacja **Uczeń potrafi:** podać.przyczyny złagodzenia stalinowskiego terroru przedstawić.stanowisko i działania władz wobec robotnikó.w	**Uczeń zna:** 1965, 1970 **Uczeń rozumie:** pojęcia: księż4a patrioci, KC PZPR **Uczeń potrafi:** przedstawić.przebieg wydarzeń.czerwcowych w Poznaniu przedstawić.przebieg polskiego Paź.dziernika wyjaś.nić.okoliczno-ś.ci, w jakich doszło	**Uc eń na:** *possumus* **Uc eń rozumie:** znaczenie wydania orędzia biskupó.w polskich do biskupó.w niemieckich oraz układu o uznaniu granicy na Odrze i Nysie Łuż4yckiej **Uczeń potrafi:** przedstawić.działania władz zmierza-	**Uczeń potrafi:** lacje pań.stwo – Ko- ś.ció.ł w okresie stalinowskim ocenić.ró.ż4ne postawy Polakó.w wobec orędzia z 1965 r. ocenić.funkcjonowanie ustroju komunistycznego i jego zdolnoś.ć.do reformy

	wydarzeń.czerwcowych w Poznaniu przedstawić.genezę polskiego Paź.dzier - nika wyjaś.nić.,dlaczego okres rządó.w Władysława Gomułki jest nazywany małą stabilizacją	strajkujących w Poznaniu wskazać.głó.wne problemy pań.stwa polskiego za rządó.w Władysława Gomułki	do wydania orędzia biskupó.w polskich do biskupó.w niemieckich	jące do usunięcia wpływó.w Koś.cioła w Polsce wyjaś.nić.stanowisko władz ZSRR wobec wydarzeń.w Polsce scharakteryzować. przemiany polityczno- -społeczne w Polsce w latach 1957–1970	
Kształtowanie się systemu komunistycznego w Polsce (lekcja powtó.rzeniowa)					
Sprawdzian wiadomoś.ci 23. do Gierka	daty: III 1968, **Uczeń zna:** XII 1970, VI 1976 postacie: Edwarda Gierka, Jacka Kuronia cele opozycji PRL **Uczeń rozumie:** pojęcia: Marzec 1968, Grudzień.1970	pojęcia: ZOMO, **Uczeń rozumie:** propaganda sukcesu, Komitet Obrony Robotnikó.w (KOR) potrzebę powstania opozycji demokratycznej **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.okoliczno.ś.ci przejęcia władzy	datę: IX 1976 **Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** pojęcie: pułapka kredytowa przyczyny antysemickiej kampanii w PRL po wydarzeniach Marca 1968	pojęcia: „walka **Uczeń rozumie:** z syjonizmem, tzw. partyzanci **Uczeń potrafi:** scharakteryzować. działania władz podjęte po wydarzeniach Marca 1968	scharakteryzować. **Uczeń potrafi:** i ocenić.przemiany gospodarcze czasó.w Gierka wyjaś.nić.wpływ wydarzeń.czerwcowych 1976 r. na ukształtowanie się i działalno.ś.ć.demokratycznej opozycji polskiej inteligencji

„Solidarnoś.ć.”	**Uczeń potrafi:** przedstawić.przyczyny wystąpień. marcowych 1968 r. przedstawić.przyczyny wydarzeń. grudniowych 1970 r. przedstawić.okolicznoś.ci wydarzeń. Czerwca ’76 datę: 31 VIII 1980	przez Edwarda Gierka daty: 1978, VIII 1980	**Uczeń potrafi:** przedstawić.przebieg i skutki wystąpień. marcowych 1968 r. przedstawić.przebieg wydarzeń.grudniowych 1970 r. przedstawić.przebieg wydarzeń.Czerwca ’76 daty: 1977, 1979	okolicznoś.ci wyboru	wyjaś.nić.,jaki wpływ
24.	**Uczeń zna:** postacie: Jana Pawła II (Karola Wojtyły), Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz najważ4niejsze postulaty sformułowane przez MKS **Uczeń rozumie:** pojęcia: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), 21 postulató.w, porozumienia sierpniowe, NSZZ „Solidarnoś.ć.”	**Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** moralną, społeczną i polityczną wymowę pojęcia *solidarność* **Uczeń potrafi:** przedstawić.sytuację gospodarczą Polski w 1980 r. wskazać.ró.ż4nice między wystąpieniem robotniczym z sierpnia 1980 r. a wcześ.niejszymi wystąpieniami	**Uczeń zna:** wybitnych przedstawicieli kultury polskiej epoki Gomułki i Gierka formy działań. podejmowanych przez opozycję demokratyczną w epoce Gierka **Uczeń rozumie:** pojęcie: KSS KOR rolę, jaką kulturze przypisywała władza komunistyczna **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.przyczyny rozczarowania społe-	**Uczeń zna:** Karola Wojtyły na papież4a **Uczeń rozumie:** wpływ wyboru papież4a Polaka na powolny upadek systemu komunistycznego w Polsce **Uczeń potrafi:** opowiedzieć.o dokonaniach przedstawicieli polskiej kultury w kraju i na emigracji przedstawić.reakcję ZSRR na działalnoś.ć. „Solidarnoś.ci”	**Uczeń potrafi:** na społeczeń.stwo miała działalnoś.ć.KSS KOR omó.wić.przygotowania władz komunistycznych do rozprawy z „Solidarnoś.cią”

Stan	znaczenie powstania NSZZ „Solidarnoś.ć.” datę: 13 XII 1981	okoliczno.ś.ci	czeń.stwa rządami Edwarda Gierka przedstawić.okoliczno-ś.ci i skutki wybuchu niezadowolenia społecznego w sierpniu 1980 r. opisać.okoliczno.ś.ci powstania NSZZ „Solidarnoś.ć.” daty: 1983, 1984	scharakteryzować. politykę władz komunistycznych wobec „Solidarnoś.ci” dlaczego podziemna	podjąć.pró.bę oce-
25. wojenny	**Uczeń zna:** postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Jerzego Popiełuszki okoliczno.ś.ci wprowadzenia stanu wojennego **Uczeń rozumie:** pojęcie: stan wojenny przyczyny wprowadzenia stanu wojennego **Uczeń potrafi:** opowiedzieć.o wydarzeniach w kopalni „Wujek” wymienić.metody	**Uczeń zna:** wprowadzenia stanu wojennego **Uczeń rozumie:** pojęcie: podziemie **Uczeń potrafi:** wymienić.ograniczenia nałoż4one na obywateli podczas stanu wojennego podać.przykłady oporu społeczeń.stwa wobec władz w czasie stanu wojennego	**Uczeń zna:** okoliczno.ś.ci wprowadzenia stanu wojennego przykłady działań. podejmowanych przez podziemną „Solidarnoś.ć.” **Uczeń rozumie:** pojęcie: „długi marsz” dlaczego władze zdecydowały się znieś.ć.stan wojenny **Uczeń potrafi:** przedstawić.działania władz podjęte w ramach wprowadzenia stanu wojennego	**Uczeń rozumie:** „Solidarnoś.ć.” nie dąż4yła do konfrontacji siłowej z władzą **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.,dlaczego działacze „Solidarnoś.ci” zdecydowali się na kontynuowanie oporu wobec władz przedstawić.ró.ż4ne postawy społeczeń.-stwa polskiego wobec stanu wojennego wyjaś.nić.okoliczno - ś.ci ś.mierci księdza Jerzego Popiełuszki	**Uczeń potrafi:** ny decyzji o wprowa- dzeniu stanu wojennego

Upadek PRL	represji stosowanych przez władze daty: II–IV 1989,	przyczyny, któ.re	wyjaś.nić.,w czym przejawiało się funkcjonowanie stanu wojennego daty: 1983, 1988,	znaczenie decyzji	przedstawić.proces
26.	**Uczeń zna:** VI 1989 postać.: Michaiła Gorbaczowa gló.wne postanowienia obrad okrągłego stołu **Uczeń rozumie:** pojęcia: rozmowy okrągłego stołu, porozumienia okrągłego stołu, Jesień.Narodó.w, III Rzeczpospolita **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.,jak doszło do powstania rządu Tadeusza Mazowieckiego	**Uczeń zna:** skłoniły komunistó.w do podjęcia rozmó.w z opozycją najważ4niejszych uczestnikó.w obrad okrągłego stołu wyniki pierwszych częś.ciowo wolnych wyboró.w do sejmu i senatu **Uczeń potrafi:** wymienić.decyzje podjęte przez sejm w XII 1989 r.	**Uczeń zna:** XII 1989 **Uczeń rozumie:** pojęcie: „Gazeta Wyborcza” znaczenie obrad okrągłego stołu **Uczeń potrafi:** przedstawić.sytuację polityczną w Polsce w latach 1983–1989 opisać.działania podjęte przez „Solidarnoś.ć.” w ramach kampanii przed wyborami w 1989 r.	**Uc eń rozumi :** o wyborze do rozmó.w stołu w kształcie okręgu **Uczeń potrafi:** przedstawić. okoliczność.ci, w jakich doszło od rozmó.w okrągłego stołu scharakteryzować. i ocenić. postanowienia okrągłego stołu ocenić.znaczenie decyzji podjętych przez sejm w XII 1989 r.	**Uczeń potrafi:** upadku PRL odnieś.ć.się do ró.ż4nych współczesnych opinii na temat obrad okrągłego stołu

Polska Rzeczpospolita Ludowa (lekcja powtó.rzeniowa)					
Sprawdzian wiadomoś.ci Rozpad	datę: XII 1991	postać.: Borysa Jelcyna	daty: 1985, 1986,	przyczyny, któ.re	scharakteryzować.
27. ZSRR	**Uczeń zna:** postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa **Uczeń rozumie:** pojęcia: pierestrojka, głasnost cele wprowadzenia reform podjętych przez Michaiła Gorbaczowa **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.,jakie skutki przyniosło wprowadzenie pierestrojki i głasnosti	**Uczeń zna:** ramy chronologiczne okresu odpręż4enia **Uczeń potrafi:** wymienić.działania Zachodu zmierzające do uzyskania przewagi nad Wschodem przedstawić. okoliczność.ci dojś.cia do władzy Michaiła Gorbaczowa wskazać.na mapie pań.stwa powstałe w wyniku rozpadu ZSRR	**Uczeń zna:** 1990 gló.wne przyczyny słaboś.ci ZSRR w latach 80. **Uczeń rozumie:** pojęcia: wyś.cig zbrojeń., porozu-mienie białowieskie, Federacja Rosyjska **Uczeń potrafi:** przedstawić. okoliczność.ci, w jakich doszło do zakoń.czenia okresu odpręż4enia scharakteryzować. plany reformatorskie Michaiła Gorbaczowa przedstawić. okoliczność.ci katastrofy w elektrowni	**Uczeń zna:** doprowadziły do odpręż4enia w relacjach między Wschodem a Zachodem postanowienia porozumienia białowieskiego **Uczeń rozumie:** w czym przejawiał się rozdź.więk między zamierzeniami reformatorskimi Gorbaczowa a ich realnymi skutkami znaczenie rozpadu ZSRR dla dalszych losó.w politycznych ś.wiata	**Uczeń po rafi:** relacje między Wschodem a Zachodem po zakoń.czeniu II wojny ś.wiatowej scharakteryzować. funkcjonowanie ustroju komunistycznego na przykładzie ZSRR

Jesień.	nazwy pań.stw,	datę: X 1990	atomowej w Czarnobylu i jej wpływ na relacje między społeczeń.stwem a władzą wyjaś.nić.,jak doszło do podpisania porozumienia białowieskiego daty: 1991,1993	**Uczeń potrafi:** przedstawić. okolicznoś.ci wystąpienia Litwy z ZSRR scharakteryzować. sytuację polityczną w ZSRR w 1990 r. pojęcia: obrady	dostrzec polityczne
28. Narodó.w	**Uczeń zna:** w któ.rych doszło do procesó.w okreś.lanych jako Jesień.Narodó.w **Uczeń rozum :** pojęcie: Jesień. Narodó.w (Jesień. Ludó.w) **Uczeń potrafi:** wskazać.na mapie zmiany terytorialne do jakich doszło na przełomie 1989 i 1990 r.	**Uczeń zna:** postacie: Vaclava Havla, Helmuta Kohla **Uczeń rozumie:** pojęcie: aksamitna rewolucja **Uczeń potrafi:** wskazać.ró.ż4nice w sposobie przejmowania władzy przez demokratyczną opozycję w ró.ż4nych krajach Europy Ś § rodkowo-Wschodniej	**Uczeń zna:** pojęcie: Konferencja dwa plus cztery czynniki, któ.re przyczyniły się do osłabienia zależ4noś.ci komunistycznych pań.stw Europy Ś § rodkowo-Wschodniej od ZSRR postanowienia Konferencji dwa plus cztery **Uczeń po rafi:** scharakteryzować. sytuację polityczną w Europie Ś § rodkowo--Wschodniej w 1989 r. przedstawić.proces jednoczenia Niemiec	**Uczeń rozumie:** tró.jkątnego stołu, Karta 77 znaczenie zmian, do jakich doszło w Europie Ś § rodkowo--Wschodniej w wyniku Jesieni Narodó.w **Uczeń potrafi:** przedstawić.przebieg Jesieni Narodó.w w krajach Europy Ś § rodkowo--Wschodniej ocenić.znaczenie Jesieni Narodó.w dla mieszkań.có.w Europy	**Uczeń potrafi:** implikacje związane ze zjednoczeniem Niemiec ocenić.rolę Helmuta Kohla w procesie jednoczenia Niemiec

			określić charakter wzmianramachpolitycznychJesieni Narodów		
Chiny	główne problemy	postać.: Deng	daty: 1976, 1978,	ugrupowania	dostrzec etyczne
29. mocarstwem	**Uczeń zna:** współczesnych Chin **Uczeń potrafi:** wyjaśnić przyczyny masakry na placu Bramy Niebiańskiego Spokoju (Tiananmen)	**Uczeń zna:** Xiaopinga **Uczeń potrafi:** wyjaśnić przyczyny i przedstawić skalę problemów współczesnych Chin	**Uczeń zna:** VI 1989 **Uczeń rozumie:** pojęcie: socjalistyczna gospodarka wolnorynkowa na czym polega socjalizm o chińskiej specyfice **Uczeń potrafi:** przedstawić okoliczności dojścia do władzy Deng Xiaopinga opisać sytuację w Chinach po masakrze na placu Tiananmen	**Uczeń zna:** rywalizujące o władzę po śmierci Mao Zedonga najważniejsze skutki reform dokonanych za rządów Deng Xiaopinga **Uczeń rozumie:** różnice między skalą zmian oferowanych przez władzę a oczekiwaniami społeczeństwa **Uczeń potrafi:** scharakteryzować program polityczny i gospodarczy Deng Xiaopinga	**Uczeń potrafi:** problemy wynikające ze współpracy politycznej i ekonomicznej między państwami demokratycznymi a Chinami wypowiadać się na temat kierunku rozwoju współczesnych Chin

Bliski	datę: 11 IX 2001	czas trwania wojny	scharakteryzować. zmiany gospodarcze, jakim podlegały Chiny po 1990 r. daty: 1987–1991,	poró.wnać.Chiny za rządó.w Mao Zedonga i Chiny Deng Xiaopinga przedstawić.przebieg wydarzeń.na placu Tiananmen okolicznoś.ci	przedstawić.przyczyny,
30. Wschó.d na przełomie XX i XXI wieku	**Uczeń zna:** **Uczeń rozumie:** pojęcia: islamizm (fundamentalizm islamski), terroryzm motywy postępowania islamistó.w i terrorystó.w **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.przyczyny narodzin ideologii islamizmu przedstawić.okoliczno.ś.ci, w jakich doszło do zamachu w USA w 2001 r.	**Uczeń zna:** w Afganistanie i wojen w Iraku **Uczeń rozumie:** pojęcia: Al- Kaida, Autonomia Palestyń.ska **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.przyczyny niepowodzenia panarabizmu wskazać.na mapie zasięg Autonomii Palestyń.skiej	**Uczeń zna:** 1990, 1991, 1993, 1994, 2000–2005, 2001, 2003 postacie: Osamy bin Ladena, George'a Busha, Saddama Husajna warunki porozumienia podpisanego między OWP i Izraelem **Uczeń rozumie:** pojęcia: wojna z terroryzmem, broń. masowego raż4enia, Kurdowie dlaczego porozumienie o utworzeniu Autonomii Palestyń.skiej nie	**Uczeń zna:** i przyczyny narodzin ideologii panarabizmu **Uczeń rozumie:** pojęcia: panarabizm, pierwsza intifada, druga intifada **Uczeń potrafi:** przedstawić.okoliczno.ś.ci dojś.cia do władzy islamistó.w w Iranie i Afganistanie scharakteryzować. wojnę z terroryzmem dostrzec ró.ż4ne aspekty wojny z terroryzmem prowadzonej przez kraje Zachodu ocenić.przyczyny konfliktó.w targają-	**Uczeń potrafi:** przebieg i skutki wojny w Afganistanie oraz pierwszej i drugiej wojny w Iraku określić.wpływ wojny z terroryzmem na pań.stwa i społeczeń.stwa krajó.w arabskich i krajó.w zachodnich ocenić.wojnę z terroryzmem pod względem jej efektó.w

Integracja 31. europejska	datę: 2004 **Uczeń zna:** nazwy kolejnych organizacji utworzonych w ramach procesu integracji europejskiej pań.stwa przystępujące do wspó.lnot europejskich w kolejnych etapach integracji filary Unii Europejskiej **Uczeń potrafi:** wymienić.gló.wne przyczyny integracji europejskiej wskazać.na mapie pań.stwa członkowskie Unii Europejskiej	daty: 1952, 1957, **Uczeń zna:** 1993 **Uczeń rozumie:** pojęcia: Europejska Wspó.lnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspó.lnota Gospodarcza (EWG), traktat z Maastricht (traktat o Unii Europejskiej) potrzebę integracji europejskiej jako sposobu rozwiązania problemó.w politycznych i gospodarczych Europy po II wojnie ś.wiatowej **Uczeń potrafi:**	zakoń.czyło konfliktu arabsko-izraelskiego **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.okoliczno.ci, w jakich doszło do porozumienia Palestyń.-czykó.w z Izraelem **Uczeń zna:** argumenty zwolennikó.w i przeciwnikó.w włączenia krajó.w postkomunistycznych w procesy integracyjne w Europie **Uczeń rozumie:** pojęcia: traktaty rzymskie, Europejska Wspó.lnota Energii Atomowej (Euratom), Wspó.lnota Europejska (WE) wpływ wojen w byłej Jugosławii na przyspieszenie procesó.w integracyjnych na wschodzie Europy	cych wspó.łczesnym ś.wiatem arabskim scharakteryzować. wspó.łczesne relacje między Arabami a ŻKydami datę: 1991–1999 **Uczeń zna:** cele istnienia EWG i Euratomu **Uczeń rozumie:** podłoż4e konfliktu w byłej Jugosławii **Uczeń potrafi:** przedstawić.etapy integracji europejskiej scharakteryzować. konflikt w byłej Jugosławii	przedstawić.okoliczno.ci, w jakich do procesó.w integracyjnych zostały włączone kraje postkomunistyczne

Dzisiejszy	pojęcia: kultura	wymienić.czynniki wpływające na przy-spieszenie integracji europejskiej ramy chronologiczne	**Uczeń potrafi:** przedstawić.poglądy eurosceptykó.w na proces integracji oraz na Unię Europejską ró.ż4ne przejawy	argumenty	wypowiedzieć.się
32. ś.wiat	**Uczeń rozumie:** masowa, globalizacja, konsumpcjonizm na czym polega wielobiegunowoś.ć. współczesnego ś.wiata **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.,na czym polega kultura masowa podać.przykłady, w jaki sposó.b globa- lizacja wpływa na nasze ż4ycie	**Uczeń zna:** rewolucji przemysłowej, technologicznej i naukowo- -technologicznej **Uczeń rozumie:** pojęcia: rewolucja technologiczna, rewolucja naukowo- -technologiczna, społeczeń.stwo informacyjne, globaliś.ci, antyglobaliś.ci **Uczeń potrafi:** wymienić.społeczne skutki rewolucji na-ukowo- -technologicznej wskazać.najważ4niejsze	**Uczeń zna:** procesu globalizacji **Uczeń roz mie:** pojęcie: epoka postindustrialna **Uczeń potrafi:** wskazać.najważ4niejsze zmiany w ż4yciu czło- wieka i społeczeń.stwa wywołane każ4dą z re- wolucji związanych z postępem w nauce i technice scharakteryzować.pro- ces globalizacji w wy-miarze ekonomicznym, politycznym i kulturo- wym	**Uczeń zna:** zwolenników.w i przeciwników.w procesu globalizacji **Uczeń po rafi:** scharakteryzować. wszystkie typy rewo-lucji związanych z po-stępem w nauce i technice scharakteryzować. przemiany polityczne na świecie po upadku ZSRR	**Uczeń potraf :** w dyskusji na temat globalizacji ocenić.zmiany zacho- dzące we współczesnym ś.wiecie

Polska	daty: 1999, 1 V 2004	informacyjnegocechyspołeczeń.stwa postać.: Leszka	daty: 1990, 1991,	głó.wne elementy	przedstawić.ewolucję
33. w NATO i Unii Europejskiej	**Uczeń zna:** założ4enia ustrojowe pań.stwa polskiego w myś.l Małej konstytucji i Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej **Uczeń rozumie:** pojęcia: „wojna na gó.rze", Mała konstytucja **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.,z czego wy - nikał konflikt wś.ró.d przedstawicieli opo- zycji określany jako „wojna na gó.rze" wskazać.Polskę na wspó.łczesnej ma- pie Europy	**Uczeń zna:** Balcerowicza głó.wne trudnoś.ci III Rzeczpospolitej założ4enia polskiej polityki zagranicznej w okresie II Rzeczpospolitej i w czasach PRL **Uczeń rozumie:** pojęcia: plan Balcerowicza, wolny rynek, Mała konstytucja, zwrot na Zachó.d **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.założ4enia pla- nu Balcerowicza i wy- mienić.jego skutki wyjaś.nić.,dlaczego po 1989 r. Polska zde- cydowała się dokonać. zwrotu na Zachó.d	**Uczeń zna:** 1992, 1994, 1997 **Uczeń rozumie:** pojęcie: Sojusz Lewicy Demokratycznej społeczne skutki zmian politycznych i gospodarczych zachodzących w Polsce po 1989 r. znaczenie przystą- pienia Polski do NATO i do Unii Europejskiej **Uczeń potrafi:** wyjaś.nić.,z czego wyni- kał szok miesz- kań.có.w Polski zwią-zany z przemianami poli- tycznymi po 1989 przedstawić.okoliczno - ś.ci, w jakich doszło do wyboró.w prezydenc- kich i pierwszych w	**Uczeń zna:** programó.w ruchó.w liberalnego i narodowo- -katolickiego **Uczeń potrafi:** przedstawić.przemia- ny, jakie zachodziły na polskiej scenie po- litycznej po 1989 r. dostrzec wpływ kon - fliktó.w związanych z „wojną na gó.rze" na polską scenę poli- tyczną wyjaś.nić.,czym było uwłaszczenie nomen- klatury	**Uczeń potrafi:** ustrojową pań.stwa polskiego w latach 90. ocenić.polityczne i spo- łeczne skutki zwrotu na Zachó.d

pełni wolnych wybo–

			scharakteryzować.ró.wdosejmuisenatu czeprzemianywPolscegospodarpo1989– r.		
Ś § wiatnaprzełomieiPolska powtó.rzeniowa)wiekó.w(lekcja					
wiadomoś.ciSprawdzian					